

INNOVATIE
IN DE
ZORGSECTOR

INNOVATIE IN DE ZORGSECTOR

JAARBOEK 1996

samengesteld door:
R. de Groot (NIVEL)
Drs. A.P.M. Ketelaars (NcGv)
H. Maaskant (NZI)

Redactie:
R. de Groot

nederlands instituut
voor onderzoek van de
gezondheidszorg

Drieharingstraat 6, Utrecht
postadres: postbus 1568
3500 BN Utrecht
telefoon 030 2319946
fax 030 2319290

Onderzoek, informatie en opleidingen in de zorg

Oudlaan 4, Utrecht
postadres: postbus 9696
3506 GR Utrecht
telefoon 030 2739700
fax 030 2739560

NcGv

Nederlands
centrum
Geestelijke
volksgezondheid

Da Costakade 45, Utrecht
postadres: postbus 5103
3502 JC Utrecht
telefoon 030 2971100
fax 030 2971111

Bureauredactie en layout: Editor, Rotterdam
Omslagontwerp: C. Koevoets, Bloemendaal

Uitgeverij De Tijdstroom BV, Postbus 19135, 3501 DC Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, hetzij mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351 zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW Amstelveen.

Voor het overnemen van één of meer gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISSN 0927-0744

ISBN 90 352 1594 x

NUGI 732, 757

Woord vooraf

Om de doelen te bereiken die we als ministerie van VWS voor de gezondheidszorg hebben geformuleerd, gaan we steeds meer uit van de verantwoordelijkheid die zorgaanbieders, verzekeraars en gebruikers voor de zorg hebben. Het ministerie is dan ook bezig de ruimte en de spelregels te creëren waarmee deze partijen hun verantwoordelijkheid kunnen waarmaken. Doelen waaraan ik hierbij denk, zijn het verbeteren van de kwaliteit van de zorg, het bevorderen van de doelmatigheid in de zorg en het afstemmen van de zorg op de behoefte van patiënten (zorg op maat).

Op de vele plaatsen waar partijen aan vernieuwing van de zorg werken, zien we gelukkig concrete uitwerking van deze doelen. Dat dit op zo grote schaal gebeurt, zoals blijkt uit de registratie van zorgvernieuwingsprojecten, bevestigt ons in onze nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van partijen. Het geeft ook vertrouwen in onze aanpak om zorgvernieuwingsfondsen te creëren als motor in dit proces.

Informatie en creativiteit vormen belangrijke factoren in het proces om tot vernieuwing te komen. Informatie kan de spiegel vormen waarmee we de eigen organisatie van het werk en het eigen handelen kritisch kunnen doorlichten. Goede informatie levert ook bouwstenen om tot nieuwe vormen voor organisatie, procedures en processen te komen. Creativiteit is er naar mijn mening in de zorgsector genoeg, mits daarvoor de ruimte geboden wordt. Goede informatie ter beschikking krijgen, is lastiger. Daarbij is evenwel hulp mogelijk.

Sinds een aantal jaren verzamelen het NIVEL, het NZi en het NcGv in de Databank Zorgvernieuwing informatie over zorgvernieuwingsprojecten. Dit nieuwe Jaarboek bevat opnieuw een selectie daaruit van zo'n 240 projecten, die u een breed beeld schetsen van vernieuwing in de diverse zorgsectoren.

Ik ben blij dat de informatie uit de Databank Zorgvernieuwing nu ook op diskette wordt uitgegeven. Daardoor kunt u op voor u relevante trefwoorden een rijke bron van informatie aanboren. Niet alleen kunt u op deze wijze worden

geïnformeerd over de inmiddels ruim 4000 projecten uit de Databank Zorgvernieuwing, maar ook krijgt u per project gerichte informatie.

Ik hoop dat het overzicht van innovatieve projecten dat het Jaarboek biedt, en de informatie over een veelheid van projecten die door de diskettes ontsloten wordt, een inspiratiebron en een hulpmiddel zullen zijn voor instellingen en beroepsbeoefenaren om in de eigen situatie tot realisatie van de doelen voor onze gezondheidszorg te komen. De kennis en ervaring die in de vele projecten is opgedaan, kunnen als wegwijzer, spiegel en bouwsteen voor innovatie dienen. Aan het toegankelijk maken van de informatie kunnen wij bijdragen, voor de creativiteit vertrouw ik op de verantwoordelijke veldpartijen.

Dr. E. Borst-Eilers
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Inhoud

	Inleiding	17
1	Algemene populatie	
<i>1-1</i>	<i>Algemene populatie in de thuiszorg</i>	
	Zorg op maat	35
	Zuigelingenvoeding	36
	Mobiel consultatiebureau	37
	Ouderplatform	38
	Samenwerkingsproject mondhygiëne	39
	Persoonlijk gezondheidsdossier	40
	Wachtkamerproject Zwijndrecht	41
	Wat doe ik, ga ik naar de huisarts?	42
	Migrant en gezondheid	43
	Protocol ziekteverzuim	44
	Zorgplanning in de diëtetiek	45
	Praktijkverpleegkundige	46
2	Ouderenzorg	
<i>2-1</i>	<i>Ouderen, algemeen</i>	
	Centrale indicatiestelling	48
	Eenzaamheid bij thuiswonende ouderen	50
	Medicijngebruik bij ouderen	51
	Zelfstandig ouder worden	52
	Zorgcoördinatie	53
	Suranta ouderen	54
	Casemanagement	55
	Kwaliteit van wonen en leven	56
	Zorgdossier patiëntendifferentiatie	57

	Fitness in het verpleeghuis	58
	Persoonsgebonden budget in het verpleeghuis	59
2-2	<i>Thuiswonende ouderen</i>	
	Ouderenproject	60
	Langer woongenot door beter zorgaanbod	61
	Serviceproject voor ouderen	63
	Opvang ouderen	65
	Extramurale verpleeghuiszorg	66
	Zwevende bedden	67
	Avond- en nachtverpleging in het somatisch verpleeghuis	68
	Combinatie dagbehandeling/dagverzorging	69
2-3	<i>Psychogeriatrische patiënten</i>	
	Individuele vrijwilligershulp bij ouderen	70
	Geheugenspreekuur	72
	Geripoli vitalis	73
	Logeerhuis	74
	PG-zorgcoördinatie thuiszorg	76
	Vrijwillige thuiszorg	77
	Geïntegreerde zorg	79
	Thuisondersteuning psychogeriatric	80
	Zorgcoördinatie ambulante psychogeriatric	81
	Verpleeghuisfaciliteiten	83
	Avondzorg	84
	Avond- en nachtopvang	86
	Deeltijdbehandelcentrum	87
	Psychogeriatrisch revalidatie-bed	89
	Ouderen met gedragsstoornissen	90
	Werken met levensboeken	91
2-4	<i>Woonvormen</i>	
	Woonzorgcentrum Vorsvliet	93
	Woontussenvorm Beatrixflat	95
	Wonen en zorg binnen Nieuw Malderborgh	96

	Banda Neira	98
	Het Laantje	99
3	Cliënten in de geestelijke gezondheidszorg	
<i>3-1</i>	<i>Behandeling</i>	
	Casemanagement Surmenage	100
	Sociaal netwerk ondersteuning	101
	Patiëntenvoorlichting en psycho-educatie	102
	Contactpoli voor ouderen	104
	Specifiek (A)GGZ spreekuur allochtone bevolking	105
	Transculturele groepshulpverlening	106
	Dierenopvang	107
	Verpleeghuisproject Havenzicht	109
	Dagbehandeling voor baby's	111
	Medisch-orthopedagogische kinderdagvoorziening	112
	Deeltijdbehandeling adolescenten en jong-volwassenen	113
	Dagbehandeling voor psychiatrische uitbijters	115
	Persoonlijk begeleiderschap en rehabilitatie	116
	Rehabilitatieproject Long stay	117
	Kiezen voor werk	118
	Incesthulpverlening	119
	Sekse-specifieke hulpverlening	120
	Transmurale gezinsbegeleiding	122
<i>3-2</i>	<i>Substitutie en zorgcoördinatie</i>	
	Transmuraal opnamebeperkend team	123
	Kortdurende intensieve psychiatrische thuiszorg	124
	Intensieve psychiatrische thuiszorg	126
	Psychiatrische intensieve thuiszorg	127
	Psychiatrische thuiszorg	128
	Substituerende psychiatrische intensieve thuiszorg	130
	Time-out volwassenen	132
	Time-out huis	133
	Psychiatrie voor ouderen	135

	Psychiatrische intensieve thuiszorg voor ouderen	136
	Psychiatrisch intensieve thuiszorg voor ouderen	137
	Zorgbemiddeling	138
	Zorgcoördinatieteam	140
	Circuitvorming acute zorg	141
	Zorgcircuit voor langdurig zorgafhankelijken	143
	Regionaal diagnostisch team	145
	Regionale indicatiecommissie	147
	Aanmelding - screening - consultatie	148
	Cliëntenstromen naar de GGZ	149
	Casemanagement	151
	Psychiatrisch intensieve ondersteuning en nazorg	152
	Centrum voor GGZ	153
	Team integrale zorg	155
	Zorgwekkende zorgmijders	157
	Zorgontwikkeling voor asielzoekers en vluchtelingen	158
3-3	<i>Arbeidsrehabilitatie- en resocialisatieprojecten</i>	
	Meubelrecycling	160
	Doorstroombegeleiding Werken aan werk	162
	Werkprojecten	163
	Botenproject	164
	Beschut Werken	165
	Arbeidsplaatsen	167
	Arbeidstoeleidingsproject compaan	168
	Vrijwilligersnetwerkproject vriendendienst	169
	Zorgvernieuwingsproject De Gentiaan	171
	RAD	172
	Deelnemerskantine De Kokkerel	173
3-4	<i>Dagbesteding</i>	
	D'n Inloop	175
	Activiteitenbemiddeling	176
	GGZ-Brugproject	177
	Transmuraal team langdurig zorgafhankelijken	178

3-5	<i>Woonvormen</i>	
	Preventieve woonbegeleiding	179
	Woonbegeleiding	181
	Begeleid zelfstandig wonen	182
	Begeleid wonen in de GGZ	183
	Begeleid zelfstandig wonen	185
	Begeleid zelfstandig wonen	186
	Begeleid zelfstandig wonen plus	187
	WachtlIJstbegeleiding	188
	BZW kinder- en jeugdpsychiatrie	189
	Begeleid zelfstandig wonen voor ex-TBS-gestelden	190
	Woonvoorziening voor thuislozen	191
	Psychiatrische woonbegeleiding in sociale pensions	192
	Sociaal pension	193
	Project langverblijvers	194
	HBR-project, Houthaghe, Bezuidenhout en Rosenberg	195
	Re-adaptatieproject ouderen	197
3-6	<i>Verslavingszorg</i>	
	Shelterproject	198
	Autonomieproject	199
	Psychiatrische thuiszorg voor verslaafden	201
	Thuiszorg bij verslaafden	202
	Nazorggroep	203
	Intensieve ambulante zorg	204
4	Zorg aan gehandicapten	
4-1	<i>Behandeling/Begeleiding van verstandelijk gehandicapten</i>	
	Gezinsbegeleiding	205
	Professionele praktische thuiszorg	206
	Ambulatorium	207
	Ambulante hulp bij gedragsmoeilijke bewoners	208
	Ambulant diagnostiek en (be-)handelingsadvies team	210
	Outreachend werkende polikliniek	211

	Trainingsproject 'Op je eigen wijze'	212
	Handboek persoonlijke toekomstplannen	213
	Dadertherapie	215
4-2	<i>Organisatorische samenwerking voor verstandelijk gehandicapten</i>	
	Thuiszorg	216
	Dorpsgerichte gezinsondersteuning	218
	Peuteropvang plus	219
	Sluisgroep ZMLK/KDV	220
	Verbetering begeleidingsmogelijkheden	221
4-3	<i>Woonvormen voor verstandelijk gehandicapten</i>	
	Logeerproject Den Del	223
	Aanleuncamping	224
	Trainingshuis Bezembinder	225
	Individueel wonen	226
	De Esdoorn	228
	Verblijfplaatsen SGLVG	229
	Woonproject	230
4-4	<i>Dagbesteding voor verstandelijk gehandicapten</i>	
	Zorgintensivering	231
	Arbeidsintegratie	232
	Begeleid werken	233
	Arbeidsgroep Eurocord	234
4-5	<i>Zorg aan lichamelijk/zintuiglijk gehandicapten</i>	
	Werk voor mensen met een lichamelijke handicap	235
	Thuiszorg op maat	236
	Méér zorg thuis (IGA-project)	238
	Supported Living voor lichamelijk gehandicapten	239
	Ophelia, organisatie voor zorgverlening extern	240
	Integrale vroeghulp	241
	Integrale vroeghulp	243
	Hulpverleningsnetwerk visueel gehandicapte ouderen	245
	Individuele meerzorg Steffenberg	247

5 Zorg aan somatische patiënten

<i>5-1 Somatische patiënten, algemeen</i>	
Blaasproblemen? Werk er aan!	248
Oogheelkunde	250
Transmurale zorg	251
Parenterale pijnbestrijding in de thuissituatie	252
Fototherapie thuis	253
Richtlijnen palliatieve zorg in de huisartsenpraktijk	254
Sportmedisch Centrum Oost	256
Revalidatie beademde patiënten	257
<i>5-2 Nazorg aan patiënten ontslagen uit ziekenhuis</i>	
Liaisonverpleegkundige	258
Transferpunt	260
Nazorg	261
Transferverpleegkundige	263
Continuïteit van zorg	265
Infuusbehandeling thuis	266
Ambulante cytostaticabehandeling	267
Zorgnet, centrum voor specialistische thuisverpleging	269
Nazorg-arrangement ziekenhuis	271
Verkeerde bed	272
Verkorte procedure	273
Mesoproject cardiochirurgie	274
Versnelde doorstroming	275
Verkeerde bed-patiënten	276
Vervroegd ontslag	277
Reactivering orthopediepatiënten	278
Signaleringsinstrument uitplaatsingsproblematiek	279
6 Zorg aan chronisch zieken	
<i>6-1 Samenwerking eerste en tweede lijn</i>	
Transmurale astmaverpleegkundige voor kinderen	280
Integrale cara-zorg	282

	Reumaconsulente	284
	Transmuraal project reumaconsulent	285
	Transmuraal reumaproject	286
	Transmuraal verpleegkundig consulent chronisch zieken	287
	Transmurale reumazorg	288
	Diabetesproject	289
	Diabetes mellitus II	290
	Transmurale diabeteszorg	292
	Integrale zorg oncologie	293
	Voedingsscreeningslijst oncologie	294
	Zorg op de juiste tijd, op de juiste plaats	295
	Ergotherapie aan huis	296
	Ergotherapie transmuraal	297
	Continuïteit van zorg	298
	KITZ-thuiszorgprogramma epidermolysis bullosa	299
	Transmuraal verpleegkundig consulent cystic fibrosis	300
	Jongerenproject/activiteitenzorg	301
6-2	<i>Andersoortige projecten</i>	
	Vakantiezorg	302
	Vrijwilligerszorg voor chronisch zieken	304
	Hulpverlening seksualiteit	306
	Praktijkcentrum-verpleegkundige	307
	Praktijkverpleegkundige	308
	Eerste lijn cara care-sharing	310
	Samenwerking diabetes in de eerste lijn	312
	Type II diabetes mellitus	313
	Behandelwijzer radiotherapie; een patiëntenboekje	314
	Wonen voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel	315
	Grensoverschrijdend revalidatienetwerk	316
7	Projecten gericht op hulpverleners	
7-1	<i>Diagnostiek en consultatie</i>	
	Diagnostisering psychiatrische problematiek	317

	Consultatie en advies	318
	Psychologisch consulent in het verzorgingshuis	319
	Psychiatrische consultatie ten behoeve van verpleeghuizen	320
7-2	<i>Kwaliteitsbevordering</i>	
	Naar verantwoorde zorg	322
	Kwaliteitsinvoering op de werkvloer	323
	Kwaliteitsbevordering op de werkvloer	325
	Kwaliteit(sbevordering) uitvoerend werk gezinsverzorging	326
	Kwaliteitsproject 1995	328
	Werkplaats video-interactie-begeleiding	330
	Versnelling doorstroming patiënten eerste hulp	331
	Een goede buur is beter dan een verre vriend	333
	Transferpunt thuiszorgtechnologie	334
7-3	<i>Andersoortige projecten</i>	
	Patiëntenlogistiek	335
	Helpdesk voor thuiszorgvernieuwing	336
	Regionaal cliëntvolgsysteem	337
	Regionale substitutie-overeenkomst	339
	Communication project Oncofax	340
	Trefwoorden	341
	Lijst van afkortingen	351

Inleiding

Toen in 1989 gestart werd met het verzamelen van projecten waarin geëxperimenteerd werd met nieuwe vormen van zorg wisten we nog niet dat het aantal zorgvernieuwingsprojecten in de jaren daarna zo'n grote vlucht zou nemen. De Vakgroep Algemene Gezondheidszorg en Epidemiologie van de Rijksuniversiteit Utrecht verzamelde in dat jaar 135 zorgvernieuwingsprojecten. Ruim een jaar later werd de registratie voortgezet door het NIVEL, NcGv en NZi. Sindsdien is het aantal projecten in de databank fors toegenomen en zijn er in totaal ruim 4000 geregistreerd. Het topjaar was 1994 met ruim 1300 nieuwe projecten. Ook in 1995 zijn weer een fors aantal nieuwe initiatieven in de databank opgenomen, namelijk 666 projecten. Het is zeker niet zo dat er alleen 'steeds meer van hetzelfde' komt. Ook dit jaar zijn er weer originele projecten aangemeld. Het doel van dit zesde jaarboek in de reeks 'Innovatie in de zorgsector' is een indruk te geven van wat er het laatste jaar zoal op het gebied van zorgvernieuwing in Nederland ondernomen is. Daarvoor is een selectie gemaakt van circa 240 zorgvernieuwingsprojecten.

Het jaarboek is bedoeld voor iedereen die geïnteresseerd is in zorgvernieuwing. Veel zorgvernieuwing vindt op lokaal niveau plaats. Een registratie van deze zorgvernieuwingsprojecten draagt ertoe bij dat het overzicht over wat er in het veld aan zorgvernieuwing gebeurt, niet verloren gaat. Zo krijgen (potentiële) initiatiefnemers in het veld en andere geïnteresseerden de gelegenheid om op de hoogte te raken van reeds bestaande zorgvernieuwingsprojecten.

U treft in dit boek een breed scala van zorgvernieuwingsprojecten aan. De beschreven projecten zijn geselecteerd uit de Databank Zorgvernieuwing (voorheen de Registratie Zorgvernieuwingsprojecten). Deze landelijke databank van experimenten op het gebied van de zorgvernieuwing wordt beheerd door het NIVEL (Nederlands instituut voor onderzoek van de gezondheidszorg), het Nederlands centrum Geestelijke volksgezondheid (NcGv) en het NZi, onderzoek, informatie en opleidingen in de zorg.

Er worden vernieuwingsinitiatieven in de Nederlandse gezondheidszorg en daarmee verband houdende maatschappelijke dienstverlening geregistreerd.

De Databank wordt gefinancierd door het Ministerie van VWS, de Nederlandse Vereniging voor Verpleeghuiszorg (NVVz), het Landelijk Centrum Verpleging & Verzorging (LCVV), de Nederlandse Vereniging voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg (NVAGG) en de Nederlandse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg (NVGGz).

Deze inleiding bestaat uit drie delen. Eerst wordt ingegaan op de Databank Zorgvernieuwing: wie neemt het initiatief tot zorgvernieuwing, de afbakening van het begrip ‘zorgvernieuwingproject’, de opzet en werkwijze van de registratie en de gegevensopslag en -raadpleging. Vervolgens geven wij een overzicht van het soort projecten dat in de databank aanwezig is. In het derde en laatste deel van deze inleiding komt het jaarboek aan de orde: de selectie van de projecten en de hoofdstukindeling.

De Databank Zorgvernieuwing

Zorgvernieuwinginitiatieven

De meeste zorgvernieuwingprojecten ontstaan vanuit het veld. Hulpverleners hebben veelal de aanzet gegeven tot het opstarten van experimentele projecten. Naast de zorgaanbieders zijn ook zorgverzekeraars en patiënten/consumenten betrokken bij de vernieuwingen. Door zorgverzekeraars zijn de laatste tijd verschillende projecten opgezet, onder andere op het gebied van cliëntgebonden budgetten en transmurale verpleging. De patiënten/consumentenorganisaties spelen voornamelijk een indirecte rol bij de vernieuwingen. Zelf zijn zij meestal geen initiatiefnemer van een zorgvernieuwingproject, wel participeren zij in een aantal gevallen in een project. De voortdurende aandacht die patiënten/consumentenorganisaties hebben gevraagd voor een kwalitatief goede en flexibele zorgverlening heeft zeker invloed gehad op het totstandkomen van nieuwe projecten.

Ook de overheid is op het terrein van de zorgvernieuwing actief. Dit blijkt niet alleen uit verschillende nota's, maar ook uit daadwerkelijke ondersteuning van verschillende zorgvernieuwingprojecten. Vaak gebeurt dat in de vorm van programma's, zoals bijvoorbeeld het Zorgvernieuwingfonds in de GGZ of de inmiddels afgeronde stimuleringsprogramma's Transparant en Thuiszorgtechnologie.

Ook andere organisaties op landelijk niveau zijn actief betrokken bij het stimuleren van zorgvernieuwing. Zo ondersteunt de Nationale Commissie Chronisch Zieken een aantal projecten gericht op de verbetering van de kwaliteit van zorg voor chronisch zieken en ondersteunt het Landelijk Centrum Verpleging & Verzorging ontwikkelingsprojecten met als doel verbetering van de positie van de verplegende en verzorgende beroepsgroep.

Veranderende regelgeving en voornemens daartoe zetten het veld ook aan tot het experimenteren met nieuwe vormen van zorg. Voorbeelden zijn de subsidieregeling intensieve thuiszorg, waarbij gedurende maximaal drie maanden intensieve thuiszorg geboden kan worden, en de subsidieregeling substitutie verpleeghuiszorg, waarbij het voor verpleeghuizen mogelijk werd om zorg buiten de muren te geven. Als gevolg van deze regelingen is er een groot aantal substitutieprojecten gestart.

Wat zijn zorgvernieuwingprojecten?

Als men zorgvernieuwingprojecten wil registreren moet men beslissen wat er met de term ‘zorgvernieuwingproject’ bedoeld wordt. Bij de begripsafbakening worden twee componenten onderscheiden: enerzijds ‘zorgvernieuwing’ en anderzijds ‘project’.

Onder *zorgvernieuwing* wordt verstaan: bewust gekozen activiteiten die gericht zijn op realisering van veranderingen in het primaire proces binnen de gezondheidszorg en de daarmee verband houdende maatschappelijke dienstverlening, met als doel verhoging van kwaliteit en/of doelmatigheid van zorg. Het primaire proces verwijst naar de zorgverlening zoals de patiënt/cliënt die direct ondervindt. Met andere woorden: de zorggebruiker moet iets merken van de vernieuwing. Puur medisch-technische vernieuwingen in de gezondheidszorg vallen buiten het bestek van de databank. Vaak gaat het om specifieke veranderingen in de zorg, zoals een verschuiving van intramurale naar ambulante en extramurale zorg of een meer gedifferentieerd aanbod van zorg dat beter is afgestemd op de behoeften van het individu. Het is mogelijk dat hiertoe activiteiten op het niveau van het secundaire proces plaatsvinden: bestuurlijke, beleidsmatige en organisatorische activiteiten die voorwaarden moeten creëren voor de zorgverlening. Voorwaarde voor het opnemen van zo'n project in de databank is dat deze activiteiten een verandering van het primaire zorgproces beogen.

Zorgvernieuwing is per definitie een beweeglijk begrip, waarvan de inhoud voortdurend verandert. Wat eens vernieuwend was, is nu geaccepteerd of passé. Wat in de ene regio of instelling als onderdeel van het reguliere zorgaanbod wordt gezien, kan elders beschouwd worden als een ingrijpende vernieuwing. Bovendien is elke verandering van het zorgaanbod niet noodzakelijkerwijs een vernieuwing. Het is moeilijk harde criteria vast te stellen waarmee een initiatief al dan niet een vernieuwing genoemd kan worden. Aansluitend bij definities die de perceptie van de betrokkenen centraal stellen (Zaltman, 1973; Van den Berg, 1991), laten wij de beslissing of een project vernieuwend is in eerste instantie over aan het veld: als de direct betrokkenen vinden dat activiteiten vernieuwend zijn, dan vult men het registratieformulier in en wordt het project aangemeld. 'Vernieuwing' is hiermee een relatief begrip, dat zijn invulling krijgt afhankelijk van de context of organisatie waarbinnen het project wordt uitgevoerd (Scott, 1990).

Naast het inhoudelijk element vindt begripsafbakening plaats aan de hand van formele criteria die te maken hebben met kenmerken van een 'project'. In het kader van deze databank wordt onder een *project* het volgende verstaan: een geheel van activiteiten gericht op de realisatie van een van tevoren vastgesteld doel met behulp van bepaalde middelen binnen een bepaald tijdsbestek. Dit betekent dat de activiteiten begrensd zijn in de tijd; er is een begin- en in principe ook een einddatum. De einddatum is niet altijd aan te geven, bijvoorbeeld in het geval van een woonvoorziening met een experimenteel karakter. Daarnaast is een kenmerk dat doelstellingen en de wijze waarop men die wil bereiken, expliciet zijn geformuleerd en op schrift gesteld. Aangezien projecten een experimenteel karakter hebben, moet er op enigerlei wijze in een evaluatie voorzien zijn; dit kan variëren van een interne procedure, waarbij de waargenomen resultaten aan de doelstellingen worden getoetst, tot een evaluatieonderzoek door een onafhankelijke instantie.

De databank is dus zeker niet volledig; er gebeurt veel meer op het gebied van zorgvernieuwing. De databank beperkt zich tot zorgvernieuwingen die in projectvorm worden aangepakt. Dat wil zeggen dat de ideeën op papier gezet zijn in de vorm van een projectplan en dat er een evaluatie uitgevoerd wordt. Dit garandeert dat de zorgvernieuwingen overdraagbaar zijn doordat belangstellenden kunnen informeren naar het projectplan en de resultaten van de evaluatie.

Registratie zorgvernieuwingsprojecten

Om een zo volledig mogelijk overzicht van alle zorgvernieuwingsprojecten in Nederland te verkrijgen, wordt elk jaar opnieuw een zo breed mogelijk scala van instanties benaderd. De gegevensverzameling vindt plaats in twee fasen. In de eerste fase wordt een inventarisatieronde gehouden, waarbij aan relevante sleutelinstanties en -personen wordt gevraagd om zorgvernieuwingsprojecten inclusief contactpersonen aan te melden. Benaderd worden de eerste lijn (Instellingen voor Maatschappelijk Werk, Gezondheidscentra, Districts Huisartsen Verenigingen etc.), de geestelijke gezondheidszorg (RIGG's, RIAGG's, Algemene Psychiatrische Ziekenhuizen etc.), de intramurale gezondheidszorg (verpleeghuizen, zwakzinnigenzorg etc.) en niet-echelongebonden organisaties, zoals bijvoorbeeld ziekenfondsen, provinciale raden voor de volksgezondheid en regionale inspecties voor de volksgezondheid. Op deze wijze worden circa 2000 inventarisatieformulieren verzonden. De respons varieert sterk per aangeschreven soort organisatie. Overigens leert navraag dat instellingen die niet reageren in veel gevallen ook geen projecten te melden hebben.

Vervolgens worden, na correcties voor dubbeltellingen, aan de contactpersonen van de betreffende projecten vragenlijsten gestuurd. Van elk project worden basale kenmerken geregistreerd, zoals een korte omschrijving van doel en middelen, aantal en soort participanten, doelgroep, financiers, evaluatieprocedure, werkgebied, start- en einddatum etc. Bij elk project worden de contactpersoon en (waar aanwezig) publikaties genoteerd.

Bij het verzamelen van informatie over de zorgvernieuwingsprojecten wordt zo mogelijk samengewerkt met andere instellingen die registraties van projecten hebben opgezet. Op deze manier wordt voorkomen dat het veld onnodig belast wordt. Regelmatig vindt bijvoorbeeld uitwisseling van informatie plaats met de Registratie Wetenschappelijk Onderzoek (RWO) van het NIVEL. Tijdens de laatste twee jaarlijkse registratierondes is er informatie over projecten uitgewisseld met de Landelijke Vereniging voor Thuiszorg (LVT), het laatste jaar ook met Adviesburo STOEL.

Aan de contactpersonen van de reeds eerder geregistreerde projecten wordt, indien nog niet beëindigd, een zogenaamde updating gestuurd. Op het mutatieformulier van een bepaald project kan men mogelijke wijzigingen aangeven.

Hiermee is gegarandeerd dat de gegevens in de databank up-to-date blijven. De gegevensverzameling en updating, ten behoeve van dit jaarboek, heeft in de periode mei 1995 tot december 1995 plaatsgevonden.

De databank op diskette

De in dit jaarboek opgenomen projecten vormen slechts een deelverzameling van het totaal aantal geregistreerde projecten. Ook zijn per project meer gegevens verzameld dan in dit boek staan. Alle gegevens zijn opgenomen in een geautomatiseerde databank. Inmiddels bevat de databank ruim 4000 zorgvernieuwingsprojecten. Een groot deel van deze projecten wordt momenteel uitgevoerd. Veel projecten die enkele jaren geleden aangemeld werden zijn inmiddels afgesloten. Geïnteresseerden kunnen dan bij de betrokken instellingen informatie inwinnen over de resultaten van de evaluatie.

Om een breder overzicht te kunnen verschaffen van de voorhanden zijnde informatie, wordt met ingang van dit jaarboek de databank op diskette uitgegeven. De diskette bevat alle voorhanden zijnde informatie over de lopende projecten en de recent afgesloten projecten. De informatie op diskette is ontsloten door middel van een trefwoordensysteem en de mogelijkheid om te zoeken op 'vrije tekst'.

Daarnaast kan men voor meer informatie terecht bij de deelnemende instituten: het NIVEL, het NcGv of het NZi. Bij deze instituten kunnen tegen een vergoeding (telefonisch of schriftelijk) aanvragen worden ingediend voor selecties van projecten uit de databank. Er kan bijvoorbeeld geselecteerd worden op onderwerp, doelgroep, betrokken beroepsgroepen, betrokken instellingen of locatie.

Een andere mogelijkheid vormt een bezoek aan de bibliotheek van het NIVEL, het NcGv of het NZi. Hier staan terminals opgesteld waarmee belangstellenden direct toegang kunnen krijgen tot de databank.

Projecten in de databank

De databank is niet alleen een bron van informatie voor iedereen die belangstelling heeft voor zorgvernieuwingsprojecten. Het biedt tevens een overzicht van wat er gaande is op het gebied van zorgvernieuwing in Nederland (De Veer, De Bakker & Peters, 1992; De Veer, De Bakker, Peters & Sluijs, 1994). Het aantal projecten dat jaarlijks nieuw wordt aangemeld blijft stijgen (zie tabel 1).

Tabel 1 Aantal nieuwe projecten dat jaarlijks werd geregistreerd

	<i>Jaar van registratie</i>					Totaal
	1991	1992	1993	1994	1995	
Aantal projecten	472	593	919	1374	666	4024

Waren er in 1991 nog 'slechts' 472 zorgvernieuwingsprojecten, in 1994 (het topjaar) werden 1374 nieuwe projecten aangemeld en in 1995 nog eens 666. Het gevolg is dat de databank momenteel 4024 projecten bevat, een teken dat er nog volop vernieuwd wordt en dat er nog geen vernieuwingsmoeheid heeft toegeslagen. Wat houden de projecten in? En kunnen, nu vijf achtereenvolgende jaren geregistreerd is, voorzichtig trends gedestilleerd worden? In de volgende paragrafen wordt hier nader op ingegaan.

Enkele algemene kenmerken van de geregistreeerde projecten

Zoals in het eerste deel van deze inleiding is vermeld wordt de beslissing of een verandering vernieuwend is aan de direct bij het project betrokken personen overgelaten. Op de vraag wat men vernieuwend vindt aan het project werd veelal geantwoord: de samenwerking tussen beroepsgroepen, instellingen en echelons, de substitutie van de zorg, het verbeteren van de zorgcoördinatie, het bieden van zorg die voorheen niet mogelijk was, en de meer op maat gesneden aanpak van de zorg (De Veer, De Bakker & Peters, 1992).

Om meer inzicht te krijgen in het type projecten dat in de databank is opgenomen zijn de projecten die tot en met 1993 werden aangemeld op een aantal kenmerken nader bekeken (zie tabel 2).

Allereerst is nagegaan welke zorgsectoren er bij de projecten betrokken zijn. De tabel is beperkt tot de tien zorgsectoren die het meest frequent betrokken zijn bij de projecten. De eerstelijnsgezondheidszorg is de sector die het vaakst participeert in projecten: in bijna veertig procent van alle zorgvernieuwingsprojecten. Ook verpleeghuizen, verzorgingshuizen en de ambulante GGZ zijn actief. Het aantal zorgvernieuwingsprojecten waar ziekenhuizen bij betrokken zijn is nog relatief gering. Opvallend is het grote aantal projecten waarbij vrijwilligers betrokken worden.

Tabel 2 Enkele algemene kenmerken

<i>Betrokken zorgsectoren</i>	
- eerstelijnsgezondheidszorg	39%
- verpleeghuizen	28%
- ambulante geestelijke gezondheidszorg	23%
- verzorgingshuizen	22%
- ziekenhuizen	15%
- intramurale geestelijke gezondheidszorg	13%
- welzijnszorg	13%
- vrijwilligers	11%
- ambulante gehandicaptenzorg	7%
- intramurale gehandicaptenzorg	7%
<i>Aantal verschillende zorgsectoren dat betrokken is bij één project</i>	
- 1	23%
- 2	35%
- 3	24%
- 4	12%
- 5 of meer	6%
<i>Aantal hulpverleners dat direct is betrokken bij de uitvoering van het project</i>	
- 1-10	51%
- 11-20	15%
- meer dan 20	34%
<i>Overige kenmerken</i>	
Aparte begroting opgesteld	70%
Subsidie van externe organisatie	30%
Projectbegeleider aangesteld (intern of extern)	48%
Projectbegeleiding door externe organisatie	29%
Evaluatie uitgevoerd door externe organisatie	37%

De laatste jaren is er meer en meer gekozen voor een functiegerichte benadering van de zorg. In plaats van zorgsectoren staan zorg op maat voor de individuele patiënt en zorgpakketten centraal. Termen als circuitvorming, netwerken, Multifunctionele Eenheden (MFE's) en transmurale zorg duiden op een doorbreking van sectorgrenzen. Ruim driekwart van alle zorgvernieuwing behelst samenwerking tussen verschillende zorgsectoren.

Het aantal bij de zorgverlening betrokken hulpverleners geeft een indruk van de omvang van een project. Daarbij is een indeling gemaakt in drie antwoordcategorieën (zie tabel 2). Veel projecten zijn kleinschalig opgezet met maximaal tien hulpverleners.

Zorgvernieuwingsprojecten kunnen op tal van manieren vormgegeven worden. Zoals reeds bij de definitie van een zorgvernieuwingsproject werd gemeld moet er sprake zijn van een projectplan en een evaluatie van de zorgvernieuwing. Tegelijk met het projectplan wordt meestal een aparte begroting opgesteld. Drie van de tien projecten krijgt subsidie van een externe organisatie, vaak het Ministerie van VWS, de provinciale of gemeentelijke overheid, de ziekenfondsraad of een zorgverzekeraar.

Het vernieuwen van zorg betreft vaak samenwerking tussen verschillende instituten met een eigen cultuur en financieringswijze. Bij bijna de helft van de projecten wordt er iemand aangewezen ten behoeve van de projectbegeleiding (soms via extra formatie maar vaak wordt er ook iemand binnen de bestaande formatie voor vrijgemaakt). In een minderheid van de projecten wordt er iemand van buiten de eigen organisatie betrokken bij de begeleiding of de evaluatie van het project.

In een apart onderzoek is nagegaan hoe kwaliteit van zorg in de zorgvernieuwingsprojecten genormeerd, gemeten, geëvalueerd, en verbeterd wordt (De Bakker, Peters, Sluijs & Philipsen, 1994). Doelstellingen van de projecten betreffen vaker een verbetering van het proces van zorgverlening (zoals de organisatie van de zorg) dan de effecten ervan (zoals afname van de wachtlijst of meer satisfactie). In 56% van de projecten wordt gebruikgemaakt van standaarden en protocollen met richtlijnen ten aanzien van de zorgverlening. Als graadmeter voor de kwaliteit van de zorg worden registratiegegevens omtrent de zorgverlening zelf (statussen, logboeken) het meest frequent gebruikt. Het oordeel van de patiënt of cliënt wordt in 14% van de projecten voor de kwaliteitsbeoordeling gebruikt. In 73% van de projecten geeft de contactpersoon aan dat de zorgvernieuwing een verbetering van de zorg teweeg heeft gebracht, daarbij vooral doelend op een verbetering van het zorgproces.

Tabel 3 Aantallen projecten die elk jaar nieuw werden opgenomen in de Databank Zorgvernieuwing

	<i>Jaar van registratie</i>				Totaal
	t/m 1994		1995		
	abs.	%	abs.	%	
<i>Algemene populatie</i>					
Algemene populatie in thuiszorg	<u>123</u>	<u>3,7</u>	<u>38</u>	<u>5,7</u>	<u>161</u>
Totaal	<u>123</u>	<u>3,7</u>	<u>38</u>	<u>5,7</u>	<u>161</u>
<i>Ouderenzorg</i>					
Ouderen, algemeen	261	7,8	38	5,7	299
Thuiswonende ouderen	66	2,0	37	5,6	103
Psychogeriatrische patiënten	419	12,5	61	9,2	480
Woonvormen	<u>99</u>	<u>2,9</u>	<u>22</u>	<u>3,3</u>	<u>121</u>
Totaal	<u>945</u>	<u>28,0</u>	<u>158</u>	<u>23,7</u>	<u>1103</u>
<i>Cliënten in de GGZ</i>					
Behandeling	205	6,1	60	9,0	265
Substitutie en zorgcoördinatie	171	5,1	78	11,7	249
Arbeidsrehabilitatie, resocialisatie	55	1,6	23	3,5	78
Dagbesteding	61	1,8	13	2,0	74
Woonvormen	66	2,0	26	3,9	92
Verslavingszorg	<u>97</u>	<u>2,9</u>	<u>17</u>	<u>2,6</u>	<u>114</u>
Totaal	<u>655</u>	<u>19,5</u>	<u>217</u>	<u>32,6</u>	<u>872</u>
<i>Gehandicaptenzorg</i>					
Behandeling, begeleiding verstandelijk gehandicapten	191	5,7	14	2,1	205
Organisatorische samenwerking verstandelijk gehandicapten	89	2,7	5	0,8	94
Woonvormen voor verstandelijk gehandicapten	246	7,3	14	2,1	260
Dagbesteding voor verstandelijk gehandicapten	211	6,3	14	2,1	225
Lichamelijk en zintuiglijk gehandicapten	<u>36</u>	<u>1,1</u>	<u>21</u>	<u>3,2</u>	<u>57</u>
Totaal	<u>773</u>	<u>23,0</u>	<u>68</u>	<u>10,2</u>	<u>441</u>

	<i>Jaar van registratie</i>				Totaal
	t/m 1994		1995		
	abs.	%	abs.	%	
<i>Zorg aan patiënten met somatische problematiek</i>					
Somatische problematiek, algemeen (niet chronisch)	179	5,3	21	3,2	200
Nazorg na ontslag uit ziekenhuis	<u>91</u>	<u>2,7</u>	<u>37</u>	<u>5,6</u>	<u>128</u>
Totaal	270	8,0	62	9,3	332
<i>Zorg aan chronisch zieken</i>					
Samenwerking eerste en tweede lijn	72	2,1	34	5,1	106
Andersoortige projecten	<u>116</u>	<u>3,5</u>	<u>17</u>	<u>2,6</u>	<u>134</u>
Totaal	188	5,6	51	7,7	239
<i>Zorg aan terminale patiënten</i>					
Thuiszorg	<u>59</u>	<u>1,8</u>	<u>2</u>	<u>0,3</u>	<u>61</u>
Totaal	59	1,8	2	0,3	61
<i>Projecten gericht op hulpverleners</i>					
Diagnostiek en consultatie	50	1,5	8	1,2	58
Kwaliteitsbevordering en honorering	202	6,0	53	8,0	255
Apparatuur in de thuiszorg	7	0,2	3	0,5	10
Andersoortige projecten	<u>53</u>	<u>1,6</u>	<u>6</u>	<u>0,9</u>	<u>59</u>
Totaal	312	9,3	70	10,5	382
Overige projecten	<u>33</u>	<u>1,0</u>	-	-	<u>33</u>
<i>Totaal aantal nieuwe projecten</i>	<i>3358</i>	<i>100</i>	<i>666</i>	<i>100</i>	<i>4024</i>

In tabel 3 staat weergegeven voor welke doelgroepen de projecten bedoeld zijn. Veruit de meeste projecten in de databank zijn projecten ter verbetering van de zorg voor ouderen, verstandelijk gehandicapten en patiënten met psychische problemen. Binnen de ouderenzorg krijgen vooral de ouderen met psychogeriatrische problemen veel aandacht. Het toenemend aantal ouderen met deze problematiek, de relatief geringe kennis over deze problematiek in de eerste lijn en de verzorgingshuizen, en het geringe aantal voorzieningen voor thuiswonende psychogeriatrische patiënten speelt hierbij een rol. Ook zijn er nogal wat projecten voor zelfstandig wonende ouderen die geen zware zorg behoeven.

Veel van deze projecten proberen wat te doen aan de versnipperde zorg voor deze groep, zoals het opzetten van centrale meldpunten of een goede informatievoorziening. Binnen de zorg voor verstandelijk gehandicapten wordt eveneens volop geëxperimenteerd met een nieuw zorgaanbod waarbij zorg op maat en substitutie een belangrijke rol spelen. Meer gebruikmaken van de mogelijkheden van de gehandicapte, meer oog voor de omgeving van de gehandicapte (ontlasting van de mantelzorg), een grotere keuze in het zorgaanbod en kleinschaligheid staan centraal. Voor de derde doelgroep, degenen die geestelijke zorg nodig hebben, wordt hard gewerkt aan het verbeteren van de behandeling en begeleiding. Ook zijn veel projecten gericht op substitutie en zorgcoördinatie.

Trends in zorgvernieuwing

Bij het signaleren van trends moet de nodige voorzichtigheid in acht genomen worden. Naast inhoudelijke ontwikkelingen kunnen ook verschillen optreden door veranderingen in de mate waarin projecten bij de Databank Zorgvernieuwing worden aangemeld.

Na de ware hausse aan projecten in 1994 is in 1995 een teruggang te constateren. Niettemin zijn toch nog 666 nieuwe projecten opgenomen in de databank. Er zijn aanzienlijke verschillen tussen de sectoren. De sterkste groei heeft zich voorgedaan in projecten gericht op cliënten in de GGZ. Daarbinnen zijn het met name substitutie en zorgcoördinatie die meer aandacht krijgen, maar ook het aandeel van projecten gericht op behandeling, arbeidsrehabilitatie en woonvormen is toegenomen. Ongetwijfeld heeft dit te maken met het in werking treden van het Zorgvernieuwingsfonds in de GGZ.

Binnen de ouderenzorg zijn relatief veel nieuwe projecten aangemeld gericht op thuiswonende ouderen, dit terwijl het aandeel van projecten gericht op psychogeriatrische patiënten afnam. Of dit een blijvende trend is moet worden afgewacht.

Bezien we de somatische gezondheidszorg dan kan worden geconstateerd dat het aandeel van projecten op het grensgebied van eerste en tweede lijn is toegenomen. We zien dit zowel in een toename van het aandeel van nazorgprojecten als projecten gericht op samenwerking tussen eerste en tweede lijn ten behoeve van chronische patiënten. We zien hierin de toenemende aandacht voor transmurale zorg terug. Er zijn samenwerkingsprojecten tussen huisartsen en

medisch specialisten, zoals een dermatologe die spreekuur houdt in een gezondheidscentrum, psychiatrische consultatie in de huisartspraktijk, of een samenwerkingsproject tussen oogartsen en huisartsen. Een andere vorm van transmurale zorg is zichtbaar in de projecten die proberen een ziekenhuisopname te voorkomen of te verkorten door bijvoorbeeld een liaisonverpleegkundige aan te stellen die als schakel tussen eerste en tweede lijn dient en/of gebruik te maken van thuiszorgtechnologie.

Opmerkelijk is het uiterst geringe aantal projecten dat is aangemeld op het gebied van terminale zorg.

Het aandeel van projecten in de gehandicaptenzorg en dan met name in de zorg voor verstandelijk gehandicapten is sterk afgenomen. Voor een deel is deze afname kunstmatig omdat een koepelorganisatie in de zorg voor verstandelijk gehandicapten is gestart met een eigen registratie, waardoor er minder projecten bij de Databank Zorgvernieuwing zijn aangemeld. Voor een ander deel zal het te maken hebben met de zeer sterke groei in de afgelopen jaren.

Ten slotte zijn er projecten die de zorg voor patiënten proberen te verbeteren door zich te richten op de betrokken hulpverleners. Om misverstanden te voorkomen: niet alle projecten gericht op hulpverleners zijn geregistreerd. In de databank worden alleen projecten opgenomen waar verandering van de zorg voor de gebruiker een primair doel is. Projecten gericht op kwaliteitsbevordering hebben binnen deze categorie aan belang gewonnen ten opzichte van de andere projecten.

Het jaarboek

Selectie

Op grond van de registratie zijn circa 240 projecten geselecteerd die in dit boek worden beschreven. Bij de selectie voor het jaarboek heeft een aantal richtlijnen een rol gespeeld. Allereerst is geprobeerd een zo breed mogelijk overzicht te geven van alle relevante aandachtsvelden. Op sommige terreinen bestaan verschillende projecten van gelijke strekking. Aangezien een opsomming van soortgelijke projecten ons weinig zinvol leek, is ervoor gekozen één of twee projecten uit zo'n cluster in het boek op te nemen. Verder is ernaar gestreefd zoveel mogelijk nieuw geregistreerde projecten op te nemen.

Per project is de meest essentiële basisinformatie vermeld: het contactadres, een korte beschrijving van het project, de doelgroep waarop het project gericht is, de lokatie en de startdatum. Ook staan de participanten weergegeven en eventuele publikaties. Het contactadres en eventuele publikaties bieden mogelijkheden tot het verkrijgen van meer informatie.

Hoofdstukindeling

Er is een hoofdstukindeling naar doelgroepen gehanteerd. De eerste zes hoofdstukken hebben betrekking op de volgende patiënten/cliënten: de algemene populatie (hoofdstuk 1), ouderen (hoofdstuk 2), cliënten in de geestelijke gezondheidszorg (hoofdstuk 3), gehandicapten (hoofdstuk 4), patiënten met niet-chronische somatische ziekten (hoofdstuk 5) en chronisch zieken (hoofdstuk 6). Tot slot is er nog een groep projecten gericht op hulpverleners (hoofdstuk 7).

Hoofdstuk 1 betreft projecten voor de totale bevolking binnen het betreffende werkgebied of voor gebruikers van gezinszorg en kruiswerk.

In *hoofdstuk 2* staat de ouderenzorg centraal. Allereerst is een aantal projecten opgenomen dat zich richt op de algemene doelgroep thuiswonende of in een verzorgingshuis wonende ouderen zonder specifieke klachten of problemen. Hierbij gaat het veelal om integrale ouderenzorg of de inrichting van een centraal meldpunt waar ouderen met hun vragen en problemen terecht kunnen (paragraaf 2-1). Daarnaast zijn er projecten voor ouderen, zowel thuis als in een verzorgingshuis, met specifieke klachten of problemen. Het gaat hierbij om ouderen die meer intensieve vormen van zorg behoeven (paragraaf 2-2). In paragraaf 2-3 worden projecten voor psychogeriatrische patiënten beschreven, variërend van preventie tot thuiszorg en experimentele zorgverlening in een verzorgingshuis. Het hoofdstuk eindigt met experimentele woonvormen voor ouderen (paragraaf 2-4).

Hoofdstuk 3 beschrijft projecten voor cliënten in de geestelijke gezondheidszorg. In de eerste paragraaf staan projecten vermeld waarbij het gaat om nieuwe vormen van behandeling of begeleiding ten behoeve van degenen die geestelijke zorg nodig hebben (paragraaf 3-1). De tweede paragraaf bevat projecten die substitutie en zorgcoördinatie nastreven. De projecten hebben gemeen-

schappelijk dat zij streven naar optimale zorgverlening, waar mogelijk extra- of semimuraal in plaats van intramuraal met veel aandacht voor continuïteit van zorg door samenwerking tussen verscheidene organisaties (paragraaf 3-2). De derde paragraaf bevat projecten over arbeidsrehabilitatie en resocialisatie (paragraaf 3-3). Ook de dagbesteding krijgt binnen projecten de nodige aandacht (paragraaf 3-4). Overigens worden in steeds meer projecten arbeidsrehabilitatie en dagbesteding gecombineerd aangeboden. Evenals op het gebied van de ouderenzorg wordt in de geestelijke gezondheidszorg geëxperimenteerd met woonvormen (paragraaf 3-5). Tot slot van dit hoofdstuk is een aantal projecten opgenomen op het gebied van de verslavingszorg (paragraaf 3-6).

Hoofdstuk 4 bevat projecten in de zorg voor verstandelijk, lichamelijk of zintuiglijk gehandicapten. Vanwege het grote aantal projecten voor verstandelijk gehandicapten zijn deze projecten verder onderverdeeld naar de aard van de projecten. Zo zijn er projecten waar geëxperimenteerd wordt met nieuwe vormen van behandeling/begeleiding voor verstandelijk gehandicapten (paragraaf 4-1) of waar de organisatorische samenwerking tussen een aantal intra-, semimurale en andere instellingen centraal staat (paragraaf 4-2). Evenals in de geestelijke gezondheidszorg wordt er, wat betreft de zorg voor verstandelijk gehandicapten, geëxperimenteerd met woonvormen, deeltijdopvang of oppashulp (paragraaf 4-3) en dagbesteding (paragraaf 4-4). In de laatste paragraaf staat een aantal projecten voor lichamelijk of zintuiglijk gehandicapten (paragraaf 4-5).

In *hoofdstuk 5* staan projecten beschreven voor patiënten met somatische aandoeningen die niet-chronisch zijn (paragraaf 5-1). In paragraaf 5-2 staan de projecten gericht op patiënten die opgenomen zijn (geweest) in een ziekenhuis. Door intensieve samenwerking tussen eerste en tweede lijn komen deze patiënten in aanmerking voor verzorging thuis of wordt er continuïteit in de zorg geboden.

Patiënten met chronische aandoeningen vormen de doelgroep bij vele zorgvernieuwingsprojecten. Een aantal daarvan staat beschreven in *hoofdstuk 6*. Rangschikking naar aard van de aandoening bleek niet mogelijk, daar de projecten op vele diverse en vaak verschillende chronische ziekten gericht zijn.

Een belangrijke groep projecten betreft de samenwerking tussen eerste en tweede lijn in de zorg aan chronische patiënten (paragraaf 6-1). De overige projecten staan in paragraaf 6-2.

In het laatste hoofdstuk (*hoofdstuk 7*) staan projecten voor hulpverleners. Hierbinnen worden projecten onderscheiden naar diagnostiek en consultatie (paragraaf 7-1), kwaliteitsbevordering (paragraaf 7-2) en overige projecten (paragraaf 7-3).

Het zal duidelijk zijn dat de toewijzing van projecten naar hoofdstukken en paragrafen in bepaalde gevallen arbitrair is. Zo zijn er projecten die verschillende doelgroepen hebben en in principe bij meerdere hoofdstukken ondergebracht zouden kunnen worden. Mede daarom staan in de inhoudsopgave de projecttitels vermeld.

Trefwoorden

Een andere ingang tot de projecten vormt de trefwoordenindex, zoals achterin het boek opgenomen. Aan elk project is een aantal trefwoorden toegekend, waarmee een ontsluiting van het grote aantal projecten is gegarandeerd. De trefwoordenlijst is gebaseerd op de Thesaurus Gezondheidszorg, samengesteld door medewerkers van het NcGv, NIPG-TNO, NIVEL en NZi. Na elk trefwoord staat een paginaverwijzing, verwijzend naar het project waarop het trefwoord betrekking heeft.

Literatuur

Bakker D. de, P. Peters, E. Sluijs & H. Philipsen, *Overzichtstudie. Kwaliteit van zorg en zorgvernieuwing*, NWO Gebied Medische Wetenschappen, Den Haag 1994.

Berg, R. van den & A. Godfroy, Nieuwe sleutels tot innovatie. In: Bunt P. van de & K. Nijkerk (red.) *Handboek Organisatie*, BC 25.350, 1-35, Samsom, Alphen aan den Rijn, 1991.

Scott, W., Innovation in Medical Care Organizations: A synthetic Review. *Medical Care Review* (1990), 47, 165-192.

Veer, A. de, D. de Bakker & P. Peters, Vernieuwingsprojecten in de gezondheidszorg, *Medisch Contact*, (1992), 47, 1033-1037.

Veer, A. de, D. de Bakker, P. Peters & E. Sluijs, Zorgvernieuwingsprojecten in de Thuiszorg. *TVZ, Tijdschrift voor verpleegkundigen*, (1994), 104, 614-617.

Zaltman, G., R. Duncan & J. Holbek, *Innovations and organizations*, Londen 1973.

Utrecht, december 1995

Mw. dr. A. de Veer, dr. D. de Bakker (NIVEL)

Zorg op maat

Contactadres

mevr. A. de Vrij
Kruiswerk West-Brabant
Postbus 1116, 4700 BC Roosendaal
Telefoon: 0165-560200

Beschrijving van het project

Doel van het project is de benodigde kraamzorg verlenen welke de cliënt in haar individuele gezinssituatie nodig acht.

Men wil dit bereiken door:

- intake in de vierde tot zesde zwangerschapsmaand;
- met behulp van een zorgplan afspraken maken met het gezin tijdens het kraambed over uren en werkzaamheden;
- herindicatie tijdens het kraambed met de mogelijkheid tot urenvermeerdering/-vermindering;
- evaluatie met behulp van een reactieformulier na afloop van de kraamperiode.

Praktische informatie

Doelgroep: zwangere of pas bevallen vrouwen (en hun gezin)
Locatie: West-Brabant
Startdatum: april 1995

Participant

Kruiswerk West-Brabant

Zuigelingenvoeding

Contactadres

mevr. H. Brouwer
Stichting Kruiswerk Friesland-Noord
Postbus 1194, 8900 CD Leeuwarden
Telefoon: 058-2865820

Beschrijving van het project

Het doel is dat de Stichting Kruiswerk Friesland-Noord een borstvoedingvriendelijke instelling wordt, waarbij als uitgangspunt geldt dat borstvoeding – gezien de eigenschappen – de voorkeur verdient boven flesvoeding en dat de cliënt – goed geïnformeerd – uiteindelijk zelf kiest welke voeding zij gaat geven.

Men wil dit bereiken door:

- een beleidsnotitie;
- deskundigheidsbevordering van de betrokken medewerkers;
- interne afspraken en regels;
- borstkolven op diverse manieren beschikbaar stellen;
- beleid formuleren ten aanzien van zogende medewerkers.

Praktische informatie

Doelgroep: aanstaande moeders/ouders
Locatie: regio Friesland-Noord
Startdatum: mei 1994

Participant

Stichting Kruiswerk Friesland-Noord

Publikatie

Beleid zuigelingenvoeding, Stichting Kruiswerk Friesland-Noord, Leeuwarden 1994.

Mobiel consultatiebureau

Contactadres

dhr. J.P. ten Bosch
Stichting Kruiswerk Kop van Noord-Holland
Postbus 543, 1780 AM Den Helder
Telefoon: 0223-650123

Beschrijving van het project

Doel van het project is te onderzoeken of een mobiel consultatiebureau een bruikbaar alternatief kan zijn om in kleine kernen in de regio consultatiebureaus te houden en daarmee een aantal gebouwen op te heffen.

Realisatie geschiedt middels de volgende werkwijze:

- onderzoek naar de mogelijkheden;
- opstellen van een plan;
- uitvoering.

Praktische informatie

Doelgroep: ouders van 0-4-jarigen
Locatie: Kop van Noord-Holland
Startdatum: januari 1994

Participant

Stichting Kruiswerk Kop van Noord-Holland

Publikatie

Thiel, E. van, Mobiel consultatiebureau blijkt ei van Columbus, *MGZ*, 23 (1995), 7-8.

Ouderplatform

Contactadres

mevr. E. Sluiter
Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen
Postbus 373, 9640 AJ Veendam
Telefoon: 0598-568222

Beschrijving van het project

Het doel is ouders rechtstreeks invloed te laten uitoefenen op het beleid in de Ouder- en kindzorg (OKZ). Hiertoe is een projectgroep geformeerd om een voorstel te maken voor de vormgeving van ouderparticipatie binnen de OKZ met behulp van een ouderplatform. Ouders van het ouderplatform hebben onder andere een signalerende functie en kunnen met voorstellen komen die van invloed zijn op het zorgaanbod, zowel organisatorisch als inhoudelijk.

Praktische informatie

Doelgroep: ouders van kinderen van 0-4 jaar
Locaties: Oost-Groningen: Hoogezand, Veendam, Stadskanaal, Winschoten e.o.
Startdatum: juni 1995

Participant

Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen

Samenwerkingsproject mondhygiëne

Contactadres

mevr. H. Zandstra
Kruiswerk Zuidhollandse Eilanden
Postbus 65, 3200 AB Spijkenisse
Telefoon: 0181-626311

Beschrijving van het project

Doel van het project is door middel van voorlichting en informatie ouders bewust maken van de risico's van het gebruik van zuigflesjes en de inhoud daarvan bij peuters.

Men wil dit bereiken middels samenwerking tussen tandartsen, peuterspeelzalen en wijkverpleegkundigen. Tandartsen ondersteunen dit project door het verstrekken van een poetspakket. Dit bevat een cassettebandje met een poetsliedje, poetsgeluiden, praatplaten, een tandenborstel en tandpasta. De leidsters van de peuterspeelzalen bieden dit themagewijs aan. De ouders krijgen informatie via panelen met posters en teksten in de hal wanneer zij hun kind halen en brengen. Deze informatie rouleert onder de peuterspeelzalen en dagverblijven. Coördinatie ligt bij de wijkverpleegkundige. Zij onderhoudt het contact met tandarts en leidsters en stimuleert hen.

Praktische informatie

Doelgroep: peuters en hun ouders
Locatie: regio Goeree-Overflakkee
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Kruiswerk Zuidhollandse Eilanden
- Peuterspeelzalen
- Tandartsen

Persoonlijk gezondheidsdossier

Contactadres

dhr. J.A.M. Merkx
Kruiswerk Zuidhollandse Eilanden
Postbus 65, 3200 AB Spijkenisse
Telefoon: 0181-626311

Beschrijving van het project

Doel van het project is het ontwikkelen en evalueren van een persoonlijk gezondheidsdossier binnen ouder- en kindzorg. Ouders worden in het bezit gesteld van het 'werkdossier' van hun kind. De zorgverlener bewaart uitsluitend een kopie over zijn eigen handelingen. Deze procedure is vooralsnog beperkt tot de ouder- en kindzorg.

Praktische informatie

Doelgroep: ouders met kinderen van 0-4 jaar
Locaties: Amersfoort/Leusden, Brielle/'s-Gravendeel, Breda
Startdatum: november 1995

Participanten

- Kruiswerk Zuidhollandse Eilanden
- Stichting Maatzorg te Delft

Publikaties

- Damen, M.L.W., De ontwikkeling van een Persoonlijk Gezondheidsdossier. In: M. Balledux en J. de Mare, *Ouder- en Kindzorg. Ook voor Ouders*, Van Gorcum, Assen 1994.
- Damen, M.L.W. en J.A.M. Merkx, Persoonlijk gezondheidsdossier: ook in Nederland haalbaar? In: M. Balledux et al., *Hoog bereik... Doel bereikt?*, Van Gorcum, Assen 1993.
- Merkx, J.A.M., Pleidooi voor een persoonlijk gezondheidsdossier, *MGZ*, 20, (1992) 2.

Wachtkamerproject Zwijndrecht

Contactadres

mevr. L. de Haan
Stichting Opmaat
Postbus 233, 3330 AE Zwijndrecht
Telefoon: 078-6254255

Beschrijving van het project

Doel van het project is voorlichting geven aan ouders van kinderen van 0-4 jaar, waardoor zij beter in staat zijn hun kinderen op te voeden (begeleiden). De doelgroep vormen de migranten. Bij dit project wordt gebruikgemaakt van de tijd die men in de wachtkamer van het consultatiebureau zit te wachten voor controle. Wachtende moeders met kleine kinderen kunnen dan worden geïnformeerd over allerlei zaken die te maken hebben met opvoeding en verzorging. In de consultatiebureaus van Walburg en Nederhoven wordt eens in de drie tot vier maanden een themahoek geplaatst, waarop aansprekend materiaal wordt tentoongesteld. Er is ook foldermateriaal aanwezig, dat men mee naar huis kan nemen. Tijdens het consultatiegesprek zelf wordt vervolgens ook aandacht aan het betreffende onderwerp geschonken. De onderwerpen zijn: slapen, veiligheid, zindelijkheid, tandenpoetsen etc.

Praktische informatie

Doelgroep: ouders van kinderen van 0-4 jaar, vooral migranten
Locatie: Zwijndrecht
Startdatum: januari 1994

Participanten

- Stichting Opmaat
- Gemeente Zwijndrecht

Wat doe ik, ga ik naar de huisarts?

Contactadres

mevr. M. Jongebreur-Ruskamp
Gezondheidscentrum De Weide
De Zaaier 6, 7908 MA Hoogeveen
Telefoon: 0528-265175

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het verlagen van de consultfrequentie;
- het stimuleren van de verantwoordelijkheid van de patiënten;
- het bevorderen van doelmatig handelen.

Dit probeert men te bereiken door middel van:

- voorlichting met behulp van een infobulletin en een thema-avond;
- registratie van de consultfrequentie;
- bijscholing van huisartsen en assistentes;
- instellen van een intake.

Praktische informatie

Doelgroep: huisartspatiënten
Locatie: Hoogeveen, wijk De Weide
Startdatum: januari 1994

Participant

Gezondheidscentrum De Weide

Migrant en gezondheid

Contactadres

dhr. A. Opschoor
Stichting Haagse Gezondheidscentra
Van der Neerstraat 28, 2525 CS Den Haag
Telefoon: 070-3888500

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het toegankelijker maken van het zorgaanbod van de gezondheidscentra voor Marokkaanse en Turkse vrouwen;
- het bevorderen van de gezondheid van Marokkaanse en Turkse vrouwen in het stadsdeel Den Haag Centrum;
- het vergroten van de zelfredzaamheid bij Marokkaanse en Turkse vrouwen;
- het bevorderen van de deskundigheid bij reguliere hulpverleners van de drie gezondheidscentra;
- het verbeteren van de communicatie tussen reguliere hulpverleners en Marokkaanse en Turkse vrouwelijke cliënten van de drie centra.

Men wil dit bereiken door het aanstellen van migrantenvrouwen voor de functie van migrantenvoorlichter en de functie migrantengastvrouw. Middels een individueel spreekuur wordt er individuele voorlichting over gezondheid en gezondheidszorg aan cliënten gegeven.

Praktische informatie

Doelgroep: Marokkaanse en Turkse vrouwen
Locatie: Den Haag Centrum
Startdatum: juli 1994

Participanten

- Stichting Haagse Gezondheidscentra
- GGD afdeling GVO
- STIOM
- Gezondheidscentrum Rubenshoek

Protocol ziekteverzuim

Contactadres

mevr. N. Wouters
Adviesbureau STOEL
Mauritsweg 2-4, 3012 JR Rotterdam
Telefoon: 010-2330022

Beschrijving van het project

Het doel is het verbeteren van de kwaliteit van de zorgverlening aan cliënten die in de Ziektewet zitten, om te voorkomen dat men langdurig in de Ziektewet zit en in de WAO belandt. Het betreft hier cliënten voor wie het gevaar bestaat dat zij langer dan zes weken in de Ziektewet zullen zitten (cliënten die lichamelijk of geestelijk overbelast zijn). Men wil dit bereiken door het ontwikkelen van een samenwerkingsprotocol ten behoeve van de disciplines huisartsen, fysiotherapie en algemeen maatschappelijk werk van het Gezondheidscentrum Kanaalstraat te Utrecht.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten in de Ziektewet
Locatie: werkgebied van het Gezondheidscentrum Kanaalstraat te Utrecht
Startdatum: juli 1995

Participanten

- GC Kanaalstraat
- Detam
- Arbodienst Utrecht
- GAK
- WAO-platform

Zorgplanning in de diëtetiek

Contactadres

mevr. J. van Hardeveld-Zoutewelle
Stichting Thuiszorg Het Oude en Nieuwe Land
Postbus 155, 8330 AD Steenwijk
Telefoon: 0521-512471

Beschrijving van het project

Doel van het project is het realiseren van een kwaliteit van zorg die inspeelt op de behoefte van de cliënt, waarbij zowel de professionele invalshoek als de efficiëntie niet uit het oog wordt verloren.

Men wil dit bereiken door:

- het meegeven van een zorgplan aan de cliënt waarin aangegeven wordt wat het aantal, de inhoud en de duur van de consulten is waar hij/zij in relatie tot het ziektebeeld recht op heeft;
- het direct meegeven van een berekening van de eigen voedingsgewoonte op basis van de zogenaamde recall-methode. Op grond van de daarin ontdekte knelpunten wordt het zorgplan opgesteld;
- het direct meegeven van een op de cliënt aangepast voorbeeld-dagmenu;
- het werken met voorlichtingsmateriaal via de pc, waarvan de patiënt een print krijgt.

Praktische informatie

Doelgroep: alle patiëntencategorieën in de thuiszorg
Locaties: Noordoostpolder, Urk, Steenwijk, Brederwiede
Startdatum: februari 1995

Participant

Stichting Thuiszorg Het Oude en Nieuwe Land

Praktijkverpleegkundige

Contactadres

mevr. G. Hoekstra
Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen
Postbus 373, 9640 AJ Veendam
Telefoon: 0598-658222

Beschrijving van het project

Doel van het project is de invoering van de nieuwe functie praktijkverpleegkundige in de huisartsenpraktijken in Oost-Groningen in de komende drie jaar. In de beginfase van het reorganisatieproces zal de praktijkverpleegkundige in en vanuit het team verpleging en verzorging werken.

Belangrijkste taak is in eerste instantie het verbeteren van de samenwerking met de huisarts. In de loop van de komende twee jaar is het de bedoeling dat er steeds meer praktijkverpleegkundigen in en vanuit de huisartsenpraktijken gaan werken.

De Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen streeft ernaar om in 1997 in elke huisartsenpraktijk een praktijkverpleegkundige te detacheren. De praktijkverpleegkundige krijgt een directe werkrelatie met de huisarts, maar blijft in dienst van de Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen.

Praktische informatie

Doelgroep: huisartspatiënten die thuiszorg nodig hebben
Locaties: werkgebied van de Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen:
Hoogezand/Sappemeer, Veendam, Winschoten, Stadskanaal
Startdatum: september 1995

Participanten

- Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen
- Districtshuisartsenvereniging
- Regionale Huisartsenvereniging Oost-Groningen

Publikatie

De waarde van direct persoonlijk contact wordt onderschat, *MGZ*, 22 (1994), oktober.

Centrale indicatiestelling

Contactadres

dhr. P. Linders
GOW Hoek van Holland
Mercatorweg 50, 3151 CJ Hoek van Holland
Telefoon: 0174-382092

Beschrijving van het project

Het uitgangspunt van centrale indicatiestelling is het loskoppelen van indicatiestelling van zorgaanbieders naar een organisatie waar intake en indicatiestelling onafhankelijk van zorgaanbieders plaatsvindt en waarbij democratische controle en terugkoppeling aan de deelgemeente, als vertegenwoordiger van de burger, mogelijk is. De deelgemeente heeft een onderzoek uit laten voeren naar de haalbaarheid van integrale indicatiestelling voor de deelgemeente Hoek van Holland. In de opdracht stonden de volgende prioriteiten:

- de behoeften van de cliënt staan centraal bij de nieuwe vorm van indicatiestelling;
- het geadviseerde model moet haalbaar zijn;
- het geadviseerde model van centrale indicatiestelling moet budgettair neutraal voor de deelgemeenteraad van Hoek van Holland in te voeren zijn.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met een hulpvraag
Locatie: deelgemeente Hoek van Holland
Startdatum: april 1995

Participanten

- Dienstencentrum/GOW
- Verzorgingshuizen
- SGGC
- Vereniging Humanitas

- Huisartsen
- Stichting Maatzorg
- Deelgemeente Hoek van Holland

Eenzaamheid bij thuiswonende ouderen

Contactadres

dhr. G.P. Oudenaarden
Stichting T & D
Postbus 1235, 3430 BE Nieuwegein
Telefoon: 030-6084300

Beschrijving van het project

Het hoofddoel van het project is ouderen mogelijkheden bieden om eenzaamheidsproblemen te voorkomen en/of te verminderen. Er bestaan daarnaast de volgende subdoelen:

- ouderen de mogelijkheden bieden meer sociale contacten te leggen;
- mantelzorgers in staat stellen anderen te helpen oplossingen te vinden tegen eenzaamheid;
- uitvoerenden in staat stellen ouderen te begeleiden en hen helpen zo mogelijk structurele oplossingen te vinden voor de eenzaamheid.

Men probeert dit te bereiken door:

- het ontwerpen/actualiseren van de sociale kaart op het gebied van zorg en welzijn;
- stimulering tot het leggen van sociale contacten middels wijkgerichte behoeftepeiling en een daarop aansluitend aanbod;
- het ontwerp en aanbod van de cursus 'verlies en eenzaamheid';
- het bespreekbaar maken bij ouderen en medewerkers van het thema 'suïcide';
- ontwerp en aanbod voor medewerkers van een signaleringscursus eenzaamheid.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen, medewerkers Stichting T & D
Locatie: Nieuwegein
Startdatum: november 1994

Participant

Stichting T & D

Medicijngebruik bij ouderen

Contactadres

mevr. S.F.A. van Loo
Gezondheidscentrum De Maar
Caumerstraat 11, 6467 GH Kerkrade
Telefoon: 045-5410836

Beschrijving van het project

Doel van het project is:

- inzicht verwerven in het medicijngebruik bij ouderen;
- veranderingen aanbrengen in het gebruik – indien mogelijk en/of noodzakelijk – om tot een optimaal gebruik te komen;
- uitbreiding van deze activiteiten naar andere doelgroepen;
- achterliggende problemen van gebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen proberen te achterhalen.

Hiertoe worden alle 80-plussers die vier of meer medicijnen gebruiken, waaronder slaap- en/of kalmeringsmiddelen, met een vragenlijst thuis bezocht door een huisarts, wijkverpleegkundige, leidinggevende gezinsverzorgende of een maatschappelijk werkende. Ter plekke wordt, indien noodzakelijk, direct actie ondernomen. Naar aanleiding van alle vragenlijsten worden conclusies getrokken en gerichte acties gepland. Per individu wordt bekeken welke specifieke acties nodig zijn.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen die vier of meer medicijnen gebruiken
Locaties: Kerkrade-West, Heerlerbaan, 't Eikske
Startdatum: februari 1995

Participanten

- Huisartsenmaatschap
- Stichting Thuiszorg OZL
- Stichting Maatschappelijk Werk
- Gezondheidscentrum De Maar

Zelfstandig ouder worden

Contactadres

mevr. G.W.M. Rogge-Baas
Gezondheidscentrum Didam
Lieve Vrouweplein 12-24, 6942 BP Didam
Telefoon: 08362-24159

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het geven van informatie en voorlichting over de mogelijkheden van hulpverlening, om ouderen in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven, ondanks (lichte) lichamelijke en/of geestelijke achteruitgang.

Men probeert dit te bereiken door middel van vier (maandelijkse) bijeenkomsten met deelaspecten:

- januari 1995: voorlichting slechtziendheid ouderen (Oog voor ouderen);
- februari 1995: gratis gehoormeting en adviezen (Oor voor ouderen);
- maart 1995: vragen rondom vergeetachtigheid (voorlichtingsbijeenkomst);
- april en mei 1995: (kleine) woningaanpassingen en (kleine) hulpmiddelen, twee inloopmiddagen waarop materiaal wordt getoond en persoonlijke adviezen worden gegeven.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen
Locatie: gemeente Didam
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Gezondheidscentrum Didam
- Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
- Stichting Theofaan

Zorgcoördinatie

Contactadres

dhr. D. Stevens
Samenwerkingsverband Zorg- en dienstverlening voor Ouderen
Sunplein 18, 6373 LG Landgraaf
Telefoon: 045-5323636

Beschrijving van het project

Het doel van het project is op verzoek de hulp in complexe situaties te coördineren door één hulpverlener (zorgcoördinator). Daarnaast wil men zorgen voor afstemming van de zorg- en dienstverlening in het belang van de hulpvrager.

Men probeert dit te bereiken door:

- voorlichting aan ouderen, hulpverleners etc.;
- selecteren en scholen van hulpverleners die het team zorgcoördinatie vormen;
- indiceren en toewijzen van de hulpvraag en het toewijzen van een zorgcoördinator;
- afspraken en procedures met dienstverlenende instellingen;
- terugkoppeling en evaluatie.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met een complexe hulpvraag
Locatie: gemeente Landgraaf
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Thuiszorg
- Groene Kruis
- Ouderenwerk
- Samenwerkingsverband

Suranta ouderen

Contactadres

mevr. S. van Dieren
SWZZ
Vaartdreef 115, 2724 GE Zoetermeer
Telefoon: 079-3410421

Beschrijving van het project

Doel van het project is het laten kennismaken van Surinaamse, Antilliaanse en Arubaanse ouderen met het aanbod van zorg- en dienstverlening vanuit de Stichting Woon- en Zorgcentra Zoetermeer (SWZZ).

Men wil dit bereiken door het organiseren van een sociëteitsmiddag waarin recreatie, informatie, gezelligheid en verder het gebruik van een maaltijd centraal staan.

Praktische informatie

Doelgroep: jongere allochtone ouderen
Locatie: Zoetermeer
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Stichting BOVOS
- Gemeente Zoetermeer
- Stichting Allochtonen Adviesraad
- Insaniyat
- SWZZ

Casemanagement

Contactadres

mevr. M. Veldhuis
Dokter P.C. Borsthuis
Boerhaavelaan 85, 7555 BK Hengelo (Ov.)
Telefoon: 074-2453453

Beschrijving van het project

Het project is gericht op de coördinatie van geïndiceerde zorg en zorgtoewijzing. Realisering geschiedt op de volgende wijze:

- samenwerking tussen de indicatiecommissie en de zorginstellingen in Hengelo;
- elke deelnemende instelling levert een casemanager.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen
Locatie: Hengelo (Ov.)
Startdatum: januari 1996

Participanten

- Thuiszorg
- Zorgcentra
- Dokter P.C. Borsthuis
- Indicatiecommissie
- Organisatie-adviseurs H.H.M.

Kwaliteit van wonen en leven

Contactadres

dhr. J.R. Hoogerdorp
Meerweide/Combihuis
Grote Hagen 20, 3078 RA Rotterdam
Telefoon: 010-4822111

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het inventariseren van problematiek bij ouderen op het gebied van zelfredzaamheid en het uitwerken van acties die de zelfredzaamheid van deze ouderen vergroten, met name door de inzet van het reeds beschikbare aanbod. Dit wil men bereiken door een ergotherapeut een huisbezoek te laten uitvoeren. Deze inventariseert de knelpunten bij het wonen en leven en onderneemt daarop actie. Daar waar nodig worden andere instanties ingeschakeld om de kwaliteit van het zelfstandig wonen van de oudere te verhogen. Er ontstaat een overzicht van de knelpunten en er worden direct verbeteringen gerealiseerd.

Praktische informatie

Doelgroep: bewoners van een serviceflat
Locatie: Rotterdam
Startdatum: oktober 1995

Participanten

- Meerweide/Combihuis (verzorgings- en verpleeghuis)
- Thuiszorg Rotterdam
- Ouderenwerk IJsselrade
- Woningstichting IJsselrade

Zorgdossier patiëntendifferentiatie

Contactadres

dhr. H. Donkers
Stichting Elisabeth van Wijckerslooth
Van Wijckersloothplein 1, 2341 BB Oegstgeest
Telefoon: 071-5171234

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het komen tot een contractuele overeenkomst met de patiënt waarin het zorgproces van de individuele bewoner is vastgelegd. Dit wil men bereiken door op multidisciplinaire en methodische wijze problemen, doelen en acties te omschrijven en af te spreken met de bewoner en uit te voeren.

Praktische informatie

Doelgroep: somatische verpleeghuisbewoners
Startdatum: maart 1995

Participanten

- Verpleeghuis Van Wijckerslooth
- Verpleeghuis Elisabethgasthuishof

Fitness in het verpleeghuis

Contactadres

dhr. J. Slappendel
Verpleeg- en Reactiveringscentrum Birkhoven
Soesterweg 535, 3819 BB Amersfoort
Telefoon: 033-4655772

Beschrijving van het project

Het project is gericht op onderzoek naar het gebruik van fitnessapparatuur ter bestrijding van bewegingsarmoede bij met name de chronisch somatische bewonersgroep van het verpleeghuis, teneinde te komen tot een gestructureerd fitnessprogramma dat is gericht op deze doelgroep.

Dit probeert men te bereiken door middel van:

- het aantrekken van een fysiotherapeut;
- verbouwing van de oefenzaal fysiotherapie;
- aanschaf van fitnessapparatuur;
- praktische aanpak met ruimte voor experimenten met openingstijden, groepsvorming, oefenvormen en oefenschema's.

Praktische informatie

Doelgroepen: chronisch somatische patiënten, somatische patiënten, psychogeriatrische patiënten
Locatie: Amersfoort
Startdatum: oktober 1994

Participant

Verpleeg- en Reactiveringscentrum Birkhoven

Persoonsgebonden budget in het verpleeghuis

Contactadres

mevr. A.E.S. Groentjes-Kubbinga
Stichting Rheumaverpleeghuis
Van Beethovenlaan 60, 3055 JD Rotterdam
Telefoon: 010-4227088

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het vormgeven van de introductie van een persoonsgebonden budget in het verpleeghuis in samenwerking met de interne facilitaire diensten en de externe dienstverleners. Hiertoe wordt in overleg met de Bewonersraad en via 'rond de tafel'-gesprekken met groepjes bewoners gekeken welke onderdelen van de dienstverlening in aanmerking komen voor een 'persoonsgebonden budget'-interpretatie. Aangedragen onderwerpen worden onderzocht op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. In overleg met externen wordt bekeken of er mogelijkheden zijn tot uitbreiding danwel uitwisseling van dienstverleningsproducten.

Praktische informatie

Doelgroep: somatische verpleeghuisbewoners
Locatie: Rotterdam
Startdatum: september 1995

Participant

Stichting Rheumaverpleeghuis

Ouderenproject

Contactadres

mevr. A.C.M. Geels
Stichting AMW Amstelland/Centrum M90
Lindenlaan 75, 1185 LC Amstelveen
Telefoon: 020-6410655

Beschrijving van het project

Doel van het project is ouderen in staat te stellen zelfstandig te blijven wonen met persoonlijke zorg en ondersteuning.

Men wil dit bereiken door het inschakelen van vrijwilligers, die in nauwe samenwerking met de maatschappelijk werker en aan de hand van een zorgplan, ouderen persoonlijke zorg en ondersteuning bieden in de dagelijkse problemen die de oudere tegenkomt. Dit kan zijn in de vorm van een luisterend oor, helpen tot een beslissing te komen, structureren van zaken, ordenen en adviseren op financieel gebied. Daarbij is de signalerende taak van de vrijwilliger heel belangrijk.

Praktische informatie

Doelgroep: zelfstandig thuiswonende ouderen in sociaal isolement
Locatie: Amstelveen
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- AMW Amstelland
- Stichting Welzijn Ouderen

Langer woongenot door beter zorgaanbod

Contactadres

mevr. J.G. Westland
Hervormde Diakonale Stichting voor Gezinsverzorging en Maatschappelijk Werk
Karel Doormanlaan 12, 1271 CC Huizen
Telefoon: 035-5250244

Beschrijving van het project

Het doel van het project is ten behoeve van de bewoners van de wooncentra een samenhangend geheel van zorgvoorzieningen te realiseren, waardoor bewoners zo lang mogelijk in hun woning kunnen blijven wonen. Tevens wordt beoogd bewoners die als WBO-geïndiceerd worden aangemerkt een breed zorgpakket aan te bieden om in hun eigen omgeving te kunnen blijven wonen. De bewoner kan gebruikmaken van de voorzieningen via het woonzorgloket en de zorgcoördinator. Via de basiszorg die geregeld is in het zorg- en servicecontract worden de volgende diensten aangeboden:

- bemiddeling bij het verkrijgen van zorg (huishoudelijk, verzorgend, verpleegkundig);
 - tijdelijke opname in het zorgcentrum;
 - verlenen van eerste zorg bij alarmering;
 - gebruiken van maaltijden in het restaurant;
 - aanwezigheid van bibliotheek, winkel, kapper en pedicure;
 - deelnemen aan gemeenschappelijke sociale, culturele en pastorale activiteiten.
- Naast of als aanvulling op de basiszorg bestaat de mogelijkheid een keuze te maken uit vijf ‘zorgpluspakketten’.

Praktische informatie

Doelgroep: bewoners van wooncentra bij verzorgingshuizen
Locatie: Huizen
Startdatum: augustus 1994

Participanten

- Verzorgingscentrum De Bolder
- Woonzorgcentrum Voor Anker
- Stichting Welzijn Ouderen Huizen (SWOH)
- Hervormde Diakonale Stichting voor Gezinsverzorging en Maatschappelijk Werk
- Verpleeghuis Naarderheem
- Verpleeghuis Stichtse Hof

Serviceproject voor ouderen

Contactadres

mevr. M. Smith
Wijk Service Dienst
Roer 28, 3068 LE Rotterdam
Telefoon: 010-4564022

Beschrijving van het project

Het doel van project is ouderen (55+) en minder validen te ondersteunen in het zelfstandig wonen in hun omgeving en sociaal isolement te voorkomen.

De diensten die het serviceproject voor ouderen (SPO) aanbiedt, liggen op het gebied van praktische ondersteuning bij zwaardere huishoudelijke taken en sociale ondersteuning. Voorbeelden van dit laatste zijn: meegaan naar een instantie of huisarts, een dagje winkelen of gezelschap bij ziekte. De werkzaamheden worden uitgevoerd door zogenoemde huishoudelijke assistenten, die via Nieuwe Banen Rotterdam Werkt zijn geworven. Deze assistenten hebben een korte opleiding gehad. Voor de afstemming van de werkzaamheden en de begeleiding van de assistenten is een werkbegeleidster aangesteld.

Een oudere die in aanmerking wenst te komen voor de diensten van het SPO kan zich aanmelden bij één van de wijkbureaus ouderenwerk. Het ouderenwerk geeft de aanmelding door aan de werkbegeleidster. Deze gaat vervolgens op huisbezoek bij de aanvrager, geeft informatie over de mogelijkheden en bekijkt samen met de cliënt welke taken door de huishoudelijk assistent zullen worden uitgevoerd. De kosten worden aan de hand van een inkomenstoets berekend, waarbij de richtlijn wordt gehanteerd van circa zes gulden per uur. SPO kan gezien worden als een aanvulling op thuiszorg, daar waar mantelzorg ontbreekt.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen, minder validen
Locaties: Rotterdam, deelgemeenten Prins Alexander en IJsselmonde
Startdatum: juni 1994

Participanten

- Stichting Ouderenwerk Rotterdam Alexander
- Ouderenwerk IJsselmonde
- Stedelijk Bureau Ander Werk
- Stichting Oosterflank Wijk Service Dienst

Opvang ouderen

Contactadres

mevr. A.B. Buist
Thuiszorg Enschede-Haaksbergen
Postbus 379, 7500 AJ Enschede
Telefoon: 053-4881200

Beschrijving van het project

Doel van het project is het aanbieden van tijdelijke opvang van ouderen gedurende maximaal 24 uur per keer in een verpleeghuis. Hiermee wordt de vaste verzorger ontlast.

Men wil dit bereiken door het actief benaderen van ouderen via wijkverpleegkundigen, verzorgenden en andere hulpverleners (huisarts, Welzijn Ouderen etc.). Het project is vooralsnog bedoeld voor inwoners van de wijk Enschede-Noord. Op basis van de opgedane resultaten zal verlenging en/of uitbreiding tot de mogelijkheden kunnen behoren.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met psychische of somatische problematiek
Locatie: Enschede-Noord
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- Verpleeghuis 't Kleyne Vaert Enschede
- Thuiszorg Enschede-Haaksbergen

Extramurale verpleeghuiszorg

Contactadres

mevr. P. Matthijsen
Stichting Maatzorg
Nassaulaan 23, 2628 GA Delft
Telefoon: 015-2700500

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het optimaliseren van de zorg voor patiënten met een verpleeghuisindicatie die thuis wonen;
- intervalzorgopnames waarbij de zorgverlening thuis en in de instelling gelijkwaardig is.

Men wil dit bereiken door:

- gezamenlijke dienstbespreking eenmaal per maand, met de volgende deelnemers: wijkverpleegkundige, verpleeghuisarts Bieslandhof, verpleegkundige van de PG-afdeling, teamleider VV-team Maatzorg.
- melding van de cliënt in bovenstaand overleg, bespreking van de zorgvraag, regelen van intervalzorg (van verpleeghuis naar huis) of intervalopname (van huis naar verpleeghuis).

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende patiënten met opname-indicatie verpleeghuis

Locatie: Pijnacker-Nootdorp

Startdatum: april 1995

Participanten

- Verpleeghuis Bieslandhof
- Stichting Maatzorg

Zwevende bedden

Contactadres

dhr. M.R. Wisse
Berchhiem
Postbus 76, 9250 AB Burgum
Telefoon: 0511-467500

Beschrijving van het project

Het project beoogt verpleeghuiszorg te leveren bij mensen thuis of in het verzorgingshuis zolang dit voor de cliënt of het cliëntsysteem een meerwaarde heeft. De totale kostprijs van de zorg mag niet hoger zijn dan bij intramurale verpleeghuisopname. Realisering geschiedt door in samenwerking met thuiszorg, huisartsen, verzorgingshuizen en vrijgevestigde paramedici en onder verantwoordelijkheid van een verpleeghuisarts, verpleeghuiszorg thuis of in het verzorgingshuis te leveren.

Praktische informatie

Doelgroep: verpleeghuisgeïndiceerde patiënten
Locatie: Oost-Friesland
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Berchhiem, verpleegd wonen
- Thuiszorg De Friese Wouden
- Nieuw Heemstra State
- Zorgcentra Achtansplein
- Huisartsenoverleggroep

Avond- en nachtverpleging in het somatisch verpleeghuis

Contactadres

dhr. J. Hulleman
Verpleeghuis De Braamberg
Wagnerlaan 2, 6815 AG Arnhem
Telefoon: 026-4430247

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van het volledige scala van verpleeghuiszorg in de avond- en nachturen. De nadruk ligt hierbij op verzorging, verpleging en begeleiding en in mindere mate op behandeling.

Realisering geschiedt door:

- gestructureerd programma in overleg met de gebruiker;
- actieve begeleiding (geheugentraining, eettafelproject);
- nachtrust, inclusief verzorgende activiteiten;
- sociale gezelligheidsaspecten;
- gebruik van overige verpleeghuisdisciplines.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende ouderen met een somatische verpleeghuisindicatie
Locatie: Arnhem
Startdatum: januari 1996

Participanten

- Arnhemse verpleeghuizen
- Ziekenfonds RZR

Combinatie dagbehandeling/dagverzorging

Contactadres

dhr. M.R. Wisse
Berchhiem
Postbus 76, 9250 AB Burgum
Telefoon: 0511-467500

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- een efficiëntere bedrijfsvoering door twee relatief kleine groepen gelijktijdig op te vangen. Er zijn in de dagstructuur meer overeenkomsten dan verschillen;
- bezoekers van de dagbehandeling niet alleen geconfronteerd laten worden met ‘zieke mensen’.

Realisering geschiedt door het laten samenkomen van beide groepen in een ruimte, waar ze tegelijk door een team verzorgd worden.

Praktische informatie

Doelgroep: geïndiceerden voor de somatische dagbehandeling
Locatie: Oost-Friesland
Startdatum: januari 1994

Participanten

- Berchhiem
- Indicatiecommissie

Individuele vrijwilligershulp bij ouderen

Contactadres

mevr. A.J. ter Veen
Platform Ouderenzorg Noordoostpolder en Urk
Revelsant 80, 8303 ZD Emmeloord
Telefoon: 0527-614050

Beschrijving van het project

Het doel van het IVO-project is het bieden van hulp aan dementerenden ter ondersteuning van de verzorgers en andere betrokkenen teneinde het zelfstandig wonen zo lang mogelijk te handhaven.

Men probeert dit te bereiken door het bieden van vrijwilligershulp op momenten dat verzorgers/betrokkenen tijd voor zichzelf vrij willen maken. Dit gebeurt in afstemming met de professionele hulp. De vrijwilligershulp bestaat onder andere uit:

- oppassen;
- licht verzorgende taken;
- wandelen/boodschappen doen;
- voorlezen/gezelschapsspelletjes.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende dementerenden
Locatie: gemeenten Noordoostpolder en Urk
Startdatum: november 1994

Participanten

- SMD 't Bint
- Talma Hof
- Vrijwillige Algemene Hulpdienst NOP
- Vrijwillige Hulpdienst Urk
- Stichting Thuiszorg Het Oude en het Nieuwe Land

Publikatie

Evaluatie proefperiode IVO-project (eerste evaluatie-periode), Stichting Platform Ouderenzorg NOP/Urk, Emmeloord 1995.

Geheugenspreekuur

Contactadres

mevr. M.A. Groen
Stichting Ondersteuningscentrum Amstelland en de Meerlanden
(SOAM)
Dorpsstraat 34, 1182 JE Amstelveen
Telefoon: 020-6433111

Beschrijving van het project

Het geheugenspreekuur is een project van de regionale werkgroep 'Vroegsignalering Dementie' en is erop gericht om aan de grote behoefte aan informatie over vergeetachtigheid bij ouderen te voldoen, in een zo vroeg mogelijk stadium diagnoses inzake dementie te kunnen stellen en oorzaken van behandelbare vergeetachtigheid op te sporen.

Men wil dit bereiken middels inloopspreekuren bij de Stichting Welzijn Ouderen voor nazorg, publiciteit, registratie en signalering. De spreekuren worden verzorgd door sociaal-psychiatrisch verpleegkundigen en daartoe getrainde wijkverpleegkundigen.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met geheugenproblemen
Locaties: Amstelveen, Uithoorn
Startdatum: oktober 1995

Participanten

- Psychiatrisch Centrum Vogelenzang
- RIAGG Amstelland en de Meerlanden
- Thuiszorg Amstelland en de Meerlanden
- Stichting Welzijn Ouderen Amstelveen/Uithoorn
- SOAM

Geripoli vitalis

Contactadres

mevr. M. Weekers
Antonius Binnenweg
Nieuwe Binnenweg 33, 3014 GC Rotterdam
Telefoon: 010-4360155

Beschrijving van het project

Geripoli Vitalis ondersteunt huisartsen en/of specialisten in het vroegtijdig onderkennen van problemen, het stellen van diagnoses, het maken van zorgprognoses en het opstellen en/of uitvoeren van behandelprogramma's voor psychosen somatogeriatrische zorgvragers. Doel hiervan is om zelfstandige handhaving op een leefbaar niveau in de eigen woonsituatie van ouderen te bevorderen en zwaardere interventies in een later stadium te voorkomen of uit te stellen. Na aanmelding door een arts gaat een sociaal-geriatrisch verpleegkundige op huisbezoek (intake). Op basis van de situatie en vraagstelling wordt, in samenwerking met een multidisciplinair team van deskundigen, een advies/aanbod aan verwijzer gegeven binnen een termijn van zeven werkdagen.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met psychogeriatrische en somatische problemen
Locatie: Rotterdam Centrum Noordwest
Startdatum: december 1994

Participanten

- Antonius Binnenweg, Geriatrisch Centrum en Verpleeghuis
- BAVO, Centrum voor Ouderenpsychiatrie
- RIAGG Rijnmond Noordwest
- De Rustenburg, Somatisch Verpleeghuis
- Stadzicht, Psychogeriatrisch Centrum

Logeerhuis

Contactadres

mevr. A.H.A. Puyn
Stichting Samenwerkingsverband Integratie Ouderenzorg (SSIO)
Postbus 1543, 5200 BN 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-6831232

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- ondersteuning van mantelzorgers van dementerende ouderen ter verbetering van de kwaliteit van leven van mantelzorgers en kwaliteit van zorgverlening thuis;
- stabilisering van de leefsituatie van dementerende ouderen en hun mantelzorgers.

Dit wil men bereiken door het realiseren van een logeerhuis voor dementerende ouderen. Het logeerhuis biedt zorg gedurende 24 uur per dag, het hele jaar door. Het zorgaanbod kan variëren van enkele uren per dag tot enkele weken per jaar. Intervalzorg is altijd tijdelijk van aard met een maximum van drie weken. Tijdens opvang in het logeerhuis kunnen verschillende combinaties van zorgverlening worden geboden, afhankelijk van de individuele zorgbehoefte. Dagelijkse verzorging, signalering, advisering en recreatieve activiteiten behoren tot de zorgmogelijkheden.

Praktische informatie

Doelgroepen: mantelzorgers van dementerende ouderen, thuiswonende dementerenden

Locatie: 's-Hertogenbosch en omstreken

Startdatum: juli 1995

Participanten

- Gezinsverzorging Stadsgewest 's-Hertogenbosch
- Kruiswerk Bossche Meierij

- Psychogeriatrisch Centrum De Herven
- Verpleeghuizen Van Neijnselstichting
- Verpleeghuis Gervenhof
- Verpleeghuis Mariaoord
- Verzorgingshuis Erasmushuis

Publikaties

- Kneepkens, E.W.E.M., *Een logeerhuis voor dementerende ouderen te 's-Hertogenbosch: een passend antwoord?*, Onderzoeksrapport, RUU/SSIO, 1994.
- Cox, S., *Intervalzorg in 's-Hertogenbosch: nuttig en noodzakelijk*, Onderzoeksrapport, PON/SSIO, 1992.

PG-zorgcoördinatie thuiszorg

Contactadres

dhr. E. Gallé
Verpleeghuis Mariahoeve
Hongarenburg 240, 2591 XH Den Haag
Telefoon: 070-3824221

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het bieden van kwalitatief goede zorg aan thuiswonende ouderen met (vermeende) psychogeriatrische problematiek. De zorg is:

- aangepast aan de specifieke eisen die de situatie van de cliënt vraagt;
- geïntegreerd in het reguliere zorgaanbod van thuiszorg en verpleeghuis.

Dit krijgt vorm middels het detacheren vanuit het verpleeghuis van een PG-zorgcoördinator met als taak:

- uitvoerend: beoordeling, diagnostiek, advies en coördinatie van het zorgaanbod;
- staf: opzetten van een tijdig signaleringssysteem en verbreden van het zorgaanbod;
- expert: advisering van de medewerkers en deskundigheidsbevordering.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende ouderen met vermeende PG-problematiek
Locatie: Den Haag, stadsdeel Haagse Hout
Startdatum: november 1993

Participanten

- Verpleeghuis Mariahoeve
- Thuiszorg Haagse Hout

Vrijwillige thuiszorg

Contactadres

mevr. A. Peeters Weem
Maatschappelijke Dienstverlening Duin- en Bollenstreek
Schimmelpenninckstraat 10, 2221 EP Katwijk
Telefoon: 071-4054321

Beschrijving van het project

Doel van het project is het op pragmatische wijze afstemmen van de bestaande zorgmogelijkheden van mensen met psychogeriatrische stoornissen. Daarnaast wordt gestreefd naar het intensiveren van de bestaande zorgverleningsmogelijkheden van zowel thuiszorg als verpleeghuiszorg. Op basis van de zorgvraag van het cliëntensysteem kunnen mantelzorg, thuiszorg, RIAGG en/of verpleeghuizen een ondersteuningsvraag bij de coördinator neerleggen. Deze initieert en begeleidt op basis van deze aanvraag de inzet van vrijwilligers. In een tweemaandelijks overleg, onder voorzitterschap van de coördinator, worden de inzet, de doelmatigheid van de praktische thuishulp en eventuele problemen van de vrijwilliger(s) besproken. Daar waar mogelijk zal aansluiting bij een bestaand overleg plaats moeten vinden. Een goede communicatie inzake de thuiszorg, het inzetten van vrijwilligers en verpleeghuiszorg wordt door de coördinator bewaakt. Daarnaast draagt de coördinator zorg voor een gewenste inhoudelijk deskundige inbreng vanuit het verpleeghuis. Gedacht kan worden aan het geven van cursussen of het starten van begeleidingsgroepen.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatrisch geïndiceerden
Locatie: Duin en Bollenstreek
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Maatschappelijke Dienstverlening Duin en Bollenstreek
- Verpleeghuis Mariënhaven te Warmond
- Verpleeghuis De Wilbert te Katwijk
- Verpleeghuis Overduin te Katwijk

Geïntegreerde zorg

Contactadres

dhr. W. Dirks
Verpleeghuis Sammersbrug
Lichtenbergweg 150, 2532 AK Den Haag
Telefoon: 070-3299190

Beschrijving van het project

Doel van dit project is door extra zorg vanuit het verpleeghuis, thuiszorg en RIAGG, verpleeghuisgeïndiceerde dementerende mensen langer thuis te laten wonen. Realisering geschiedt door:

- geïntegreerde, dat wil zeggen op elkaar afgestemde zorg vanuit thuiszorg en verpleeghuis;
- zorg op maat gekoppeld aan individuele zorgplannen.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende ouderen met dementie
Locatie: Den Haag, deelgemeente de Escamp
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Verpleeghuis Sammersbrug
- Thuiszorg Den Haag
- RIAGG Zuidhage

Thuisondersteuning psychogeriatric

Contactadres

dhr. R.J. Smeets
RIAGG Noord-Limburg
Postbus 368, 5900 AJ Venlo
Telefoon: 077-3550222

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- observatie en diagnostiek bij ernstige gedragsstoornissen bij psychogeriatric cliënten;
- advisering en ondersteuning aan partner, kinderen en/of directe verzorgers;
- het winnen van vertrouwen om zo adequate zorg op te kunnen starten.

Men probeert dit te bereiken door intensieve gespecialiseerde verpleging in te zetten in de thuissituatie (maximaal vijf dagdelen per week). De verpleegkundige krijgt ondersteuning vanuit de RIAGG en het verpleeghuis.

Praktische informatie

Doelgroep: psychogeriatric patiënten met gedragsstoornissen
Locatie: regio Noord-Limburg
Startdatum: januari 1994

Participanten

- RIAGG Noord-Limburg
- Professor Dubois Stichting
- Stichting Boncura

Zorgcoördinatie ambulante psychogeriatrie

Contactadres

dhr. G. Sijbers
RIAGG Maastricht
Parallelweg 45-47, 6221 BD Maastricht
Telefoon: 043-3299699

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- vroegtijdige aanmelding van mensen met een cognitieve stoornis;
- vroegtijdige diagnostiek;
- vroegtijdige samenwerking met betrokken instellingen en deze optimaliseren;
- ontwikkelen van een samenwerkingsprotocol om de samenwerking te optimaliseren;
- samenwerking gericht op:
 - het signaleren en bewaken van risicofactoren;
 - tijdige en voortdurende ondersteuning en begeleiding van de familie;
 - het optimaal gebruikmaken van bestaande voorzieningen voor dementerende ouderen.

Men probeert dit te bereiken door het ontwikkelen van een samenwerkingsprotocol dat gefaseerd verloopt en waar alle betrokken organisaties meer of minder in deelnemen. Een onderdeel van het protocol is het zorgoverleg (op indicatie). De eindverantwoordelijke voor het protocollaire verloop is de zorgcoördinator. Iedere discipline behoudt zijn eigen beroepsverantwoordelijkheid.

Praktische informatie

Doelgroep: oudere cliënten met dementie in al haar variaties
Locatie: Maastricht
Startdatum: oktober 1994

Participanten

- Groene Kruis Heuvelland

- Thuiszorg Zuid-Limburg
- Huisartsen
- Alzheimer Stichting
- Sociaal Pedagogische Dienst RIAGG (SPGD)
- Indicatiecommissie
- RIAGG Maastricht

Verpleeghuisfaciliteiten

Contactadres

dhr. E. Gallé
Verpleeghuis Mariahoeve
Hongarenburg 240, 2591 XH Den Haag
Telefoon: 070-3824221

Beschrijving van het project

Doel van het project is enerzijds mogelijkheden binnen het verpleeghuis te creëren voor zorg op maat, door vormen van deeltijdverzorging aan te bieden. Anderzijds is het doel het opbouwen van een zorgrelatie ter vergemakkelijking van het opnameproces.

Men wil dit bereiken met behulp van een maatschappelijk werker die belast is met de taak om, passend bij de situatie thuis, een aanbod te creëren vanuit of binnen het verpleeghuis, buiten het standaardpakket dat regulier wordt geboden, maar binnen de mogelijkheden van het verpleeghuis.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende ouderen met een PG-verpleeghuisindicatie
Locatie: Den Haag-Noord en randgemeenten
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- Verpleeghuis Mariahoeve
- RIAGG's Den Haag e.o.

Avondzorg

Contactadres

mevr. C.C. Soddemann gen. Keute
Zorghuis Jan Meertens
Van Langendonckstraat 51, 3076 SH Rotterdam
Telefoon: 010-4190400

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het ondersteunen en zo mogelijk versterken van het zelfstandig wonen van ouderen in het zorghuis Jan Meertens en in de wijk Lombardijen;
- het ondersteunen van ouderen die tengevolge van lichte psychosociale klachten moeite hebben zich zelfstandig te handhaven.

De nadruk ligt dus op hulp bij psychosociale problematiek. Het project is niet therapeutisch gericht, het is duidelijk een huiskamerproject. Aanmelding van cliënten kan plaatsvinden door:

- de cliënt zelf;
- de mantelzorg;
- Stichting Ouderenwerk IJsselmonde;
- professionele hulpverleners.

Reden tot deelname kan zijn:

- eenzaamheid;
- verlies van structuur in dag- en nachtritme;
- dwaalgedrag of een andere vorm van verwardheid.

De avondopvang vindt plaats tussen 17.00-21.00 uur.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met psychosociale problemen, zorghuisbewoners met psychogeriatrische opname-indicatie

Locatie: Rotterdam, wijk Lombardijen

Startdatum: oktober 1993

Participanten

- Zorghuis Jan Meertens
- RIAGG
- Stichting Ouderenwerk IJsselmonde

Avond- en nachtopvang

Contactadres

dhr. D. Op De Dijk
Richard Hoogland Stichting
Necharddreef 6, 3562 CN Utrecht
Telefoon: 030-2634700

Beschrijving van het project

Doelstelling van dit project is door middel van het aanbod van avond/nachtopvang en met behulp van professionele ondersteuning en stimulering te trachten een intramurale opname te voorkomen, een opname in dagbehandeling te bekorten en indien een opname in het verpleeghuis noodzakelijk blijkt, kwaliteit toe te voegen tijdens de wachtperiode. Dit probeert men te bereiken door structurering van de week, het aanbieden van sociale contacten, een zinvolle tijdsbesteding en een gedifferentieerd aanbod van verpleeghuiszorg.

Praktische informatie

Doelgroepen: PG-verpleeghuisgeïndiceerden in de thuissituatie, in het ziekenhuis, in het verzorgingshuis
Locatie: Utrecht (stad)
Startdatum: juli 1995

Participanten

- Indicatiecommissie
- RIAGG
- ANOVA
- Inspectie
- Thuiszorg
- Richard Hoogland Stichting (verpleeg- en verzorgingshuis)

Deeltijdbehandelcentrum

Contactadres

mevr. M. Horsman
Geriatrisch Centrum Breede Vliet
Schakelweg 2, 3392 JP Hoogvliet
Telefoon: 000-4383344

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het op passende en zorgvuldige wijze bieden van verpleeghuiszorg aan thuiswonende of in het verzorgingshuis wonende psychogeriatrische patiënten, opdat zij langer in de eigen woonsituatie kunnen verblijven. Dit zorgaanbod omvat verschillende vormen van deeltijdbehandeling en -verpleging, die op een flexibele wijze op zichzelf, danwel in combinatie met elkaar aangeboden kunnen worden. Deze verschillende vormen van deeltijdbehandeling/-verpleging zijn:

- dagbehandeling;
- dagverpleging;
- avond-/nachtverpleging;
- kortdurende opname (crisisinterventie, vakantie-plaatsing, weekend-plaatsing, plaatsing bij tijdelijk wegvallen van de zorgdraggers, terminale plaatsing, kortdurende observatie-/behandelopname.

Het gaat hierbij voor een groot deel om bestaande en voor een deel om nieuwe functies van het verpleeghuis. Het grote verschil met de bestaande situatie ligt echter in de mogelijkheid om al deze functies structureel op te nemen in een zorgaanbod, dat in nauw overleg met de patiënt of diens sociale netwerk wordt afgesproken. Om een dergelijk flexibel zorgaanbod te kunnen realiseren, zal binnen het verpleeghuis een zogenaamd ‘multi-functioneel centrum’ opgezet worden, waarbinnen deze verschillende functies van het verpleeghuis worden samengebracht. Deze functies worden gedurende 24 uur per dag en 7 dagen per week aangeboden.

Praktische informatie

Doelgroepen: thuiswonende psychogeriatrische patiënten, psychogeriatrische patiënten in een verzorgingshuis

Locaties: Rotterdam, Zuidschil-gemeenten, Voorne-Putten, Rozenburg

Startdatum: juni 1993

Participanten

- Stichting Breede Vliet
- RIAGG Rotterdam Zuid
- RIAGG Zuidhollandse Eilanden
- Stichting Thuiszorg Rotterdam
- Ziektekostenverzekeraars
- Verzorgingshuizen

Psychogeriatrisch revalidatie-bed

Contactadres

dhr. T.J. van der Eijnden
Psychogeriatrisch Centrum De Herven
Bruistensingel 7, 5232 AA 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073--442244

Beschrijving van het project

Het project beoogt dementerenden die zijn opgenomen in het ziekenhuis vanuit de eerste lijn met een collum femoris fractuur via het psychogeriatrisch verpleeghuis te revalideren en weer te ontslaan naar een (aangepaste) thuissituatie. Realisering geschiedt door een snelle signalering en selectering in het ziekenhuis, het bieden van verpleeghuiszorg (woon- en leefklimaat) en revalidatie door personeel dat ervaring heeft met dementerenden. Al in het ziekenhuis wordt de thuiszorg ingeschakeld om het proces mede te begeleiden en de zorg voor thuis voor te bereiden.

Praktische informatie

Doelgroep: dementerenden met revalidatieprognose
Locatie: stadsgewest 's-Hertogenbosch
Startdatum: april 1995

Participanten

- Psychogeriatrisch Centrum De Herven
- Kruiswerk De Bossche Meierij
- Bosch Medicentrum
- Carolus Liduina Ziekenhuis

Ouderen met gedragsstoornissen

Contactadres

mevr. W.W. Stadtman
Zorgcentrum Sint Jacob
Plantage Middenlaan 52, 008 DH Amsterdam
Telefoon: 020-- 254992

Beschrijving van het project

Doel van het project is het verlenen van verpleging, verzorging, behandeling en begeleiding aan 30 ouderen met psychogeriatrische problematiek en 30 ouderen met gerontopsychiatrische problematiek in het verzorgingshuis. Dit doel wordt bereikt door middel van:

- geïntegreerde zorg;
- consulent psychiater;
- werken met een projectteam;
- werken in multidisciplinair verband.

Praktische informatie

Doelgroepen: psychogeriatrische patiënten, gerontopsychiatrische patiënten
Locatie: Amsterdam
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- Zorgcentrum Sint Jacob
- Psychiatrisch Ziekenhuis Amsterdam

Werken met levensboeken

Contactadres

mevr. A. Koot-Fokkink
Verzorgingshuis De Esdoorn
Postbus 10070, 8000 GB Zwolle
Telefoon: 038-4536444

Beschrijving van het project

Doel van het project is het ontwikkelen van een persoonlijk afgestemde zorg om validerend te herinneren. Een levensboek is een boek over iemands leven, waarmee met de betrokkene vooruit wordt gekeken via een achteruitkijkspiegel. Met dit boek worden demente mensen uit hun isolement gehaald. Het boek zorgt ervoor dat hun waarden en normen vastgehouden kunnen worden, waardoor zij hun decorum kunnen behouden. Een levensboek begint met de elementaire gegevens van geboortedatum en -plaats en gaat verder met alles wat er aangereikt kan worden vanuit het verleden. Ook zaken die in het heden gebeuren krijgen een plaats. De verantwoordelijkheid voor het tot stand komen van een levensboek en voor een goed vervolg ervan berust volledig bij het personeel van de groepsverzorging. Zij nemen het initiatief en zorgen dat er een goed en verantwoord boek ontstaat. Behalve met de bewoner zelf, als dat nog mogelijk is, worden er zoveel mogelijk mensen uit de directe omgeving van de bewoner bij betrokken. Als het boek eenmaal op gang is, wordt er door de beroepskracht gemiddeld per week 15 tot 30 minuten tijd aan besteed. Zo'n twee tot drie keer per week probeert men met de bewoner het levensboek in te kijken, zodat deze regelmatig in staat wordt gesteld een stukje van het eigen leven te gaan herbeleven. Dit hoeft niet altijd door de beroepskracht te gebeuren, maar kan ook door familie worden gedaan.

Praktische informatie

Doelgroep: dementerende ouderen in een verzorgingshuis
Locatie: verzorgingshuis De Esdoorn te Zwolle
Startdatum: januari 1994

Participant

– Verzorgingshuis De Esdoorn

Publikatie

Bloemendaal, R., Levensboeken, *Aktiviteitssector*, 16 (1995), 1.

Woonzorgcentrum Vorsvliet

Contactadres

dhr. M.P. Heyboer
Stichting Poelwijck
Slotstraat 15, 4458 BK 's-Heer Arendskerke
Telefoon: 0113-561820

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het bieden van een woonvorm voor ouderen die zelfstandig willen blijven wonen, maar die tegelijkertijd behoefte hebben aan beschutting en zorg op maat. Hiertoe wordt geboden:

- woningen (aangesloten op een alarmeringssysteem en aanwezigheid van een huismeester);
- zorg op maat, tot op WBO/AWBZ-niveau;
- wijk-functie;
- recreatieve activiteiten (recreatiezaal, Meer Bewegen voor Ouderen);
- diensten door derden (pedicure, kapper, warme maaltijdvoorziening, trombosedienst, wasserette);
- aanwezigheid van een zorgcoördinator, bij wie bewoners terecht kunnen met vragen omtrent zorgverlening en gebruik van gemeenschappelijke voorzieningen.

Praktische informatie

Doelgroep: WBO/AWBZ-geïndiceerde zelfstandig wonende ouderen
Locatie: gemeente Borsele
Startdatum: september 1994

Participanten

- Stichting Thuiszorg en AMW De Bevelanden
- Kruisvereniging Rondom de Oosterschelde
- Stichting Ter Weel (verpleeghuis)

- Stichting Poelwijck (verzorgingshuis)
- Woningstichting Borsele

Publikatie

- *Jaarverslag 1994 Woonzorgcentrum Vorsvliet.*

Woontussenvorm Beatrixflat

Contactadres

dhr. K. Hoekstra
Stichting Arkemheen
Vetkamp 25, 3562 JM Nijkerk
Telefoon: 033-2453724

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is ouderen met WBO-indicatie of een indicatie voor thuiszorg te laten wonen in de Beatrixflat waarin de functies wonen en zorg optimaal gecombineerd kunnen worden, met behoud van een zo groot mogelijke mate van zelfstandigheid voor de bewoners. Dit probeert men te bereiken door middel van:

- samenwerking op projectmatige basis met de thuiszorgorganisaties;
- basiszorg (6 uur);
- wijkverpleging (2 uur);
- zorgcentrum meerzorg ('s avonds en 's nachts);
- zorg op maat;
- aanvullende zorg.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met WBO-indicatie, ouderen met thuiszorg-indicatie
Locaties: Nijkerk, Hoewelaken
Startdatum: april 1995

Participanten

- Thuiszorg Veluwe
- Wijkverpleging
- Indicatiecommissie Nijkerk
- Zorgcentrum Arkemheen

Wonen en zorg binnen Nieuw Malderborgh

Contactadres

mevr. S.H.M. Thijssen
Verzorgingstehuis Nieuw Malderborgh
Malderburchtstraat 2, 6535 NC Nijmegen
Telefoon: 024-3558228

Beschrijving van het project

Het project beoogt het omvormen van een min of meer conventioneel verzorgingshuis in een moderne woonzorgvoorziening voor ouderen, bestaande uit 55 appartementen voor ouderen die al of niet met aanvullende hulp zelfstandig kunnen en willen wonen en 111 appartementen waar ouderen verblijven die intensieve verzorging nodig hebben.

Dit probeert men te bereiken door middel van:

- een ingrijpende verbouwing (inclusief voorafgaande ontruiming) van een van de beide vleugels van het huidige verzorgingshuis tot 55 appartementen voor zelfstandige bewoning;
- interne herstructurering en reorganisatie van de resterende vleugel zodat deze het karakter krijgt van een intramurale zorgorganisatie die gedifferentieerde vormen van verzorging kan bieden;
- projectplanning en management;
- het opheffen van financieringsschotten/het hanteren van één financieringsstroom;
- het aanpassen van de indicatiestelling;
- samenwerking met thuiszorginstellingen.

Praktische informatie

Doelgroepen: WBO-geïndiceerde ouderen, ouderen met psychogeriatrische stoornissen
Locatie: Nijmegen
Startdatum: april 1995

Participanten

- Bureau Thijssen
- Van Loveren en partners
- Woningstichting Nijmegen
- Verzorgingstehuis Nieuw Malderborgh

Publikaties

- Steinhof, P., Verzorgingshuizen scheiden wonen en zorg, *Trefpunt*, (1994), 23.
- Loveren-Huyben, C.M.S. van, Scheiden van wonen en zorg, *Kontakt*, 17 (1995), 1.

Banda Neira

Contactadres

mevr. J.M.G. Fijn
De Capelse Kruisvereniging
Postbus 157, 2900 AD Capelle a/d IJssel
Telefoon: 010-4420800

Beschrijving van het project

Het doel is dementerende ouderen zelfstandig te laten wonen in een kleine groep. Hiertoe wordt een vorm van wonen aangeboden, waarin bescherming gedurende 24 uur centraal staat en waarin structuur en warmte geboden worden binnen een huiselijk klimaat. Zelfstandig wonen staat voorop. Bewoners hebben een individueel huurcontract. De zorgverlening is gericht op het bieden van een individuele structuur en handhaving van de eigen mogelijkheden van de bewoner.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met een PG-indicatie
Locatie: Capelle a/d IJssel
Startdatum: november 1995

Participanten

- De Capelse Kruisvereniging
- Verpleeghuizen in Capelle

Het Laantje

Contactadres

mevr. M. Heubers
Verpleeghuis Wittenberg
Nieuwe Kerkstraat 159, 1018 VL Amsterdam
Telefoon: 020-6225388

Beschrijving van het project

Het project is gericht op het bieden van een kwalitatief goede 24-uurs begeleiding, zorg en verpleging aan een zestal personen van 60 jaar en ouder met een psychiatrische problematiek, gehuisvest in de Goodwillburgh, een woonvoorziening voor ouderen van het Leger des Heils te Amsterdam. Realisering geschiedt door:

- een gestructureerde dagindeling;
- het scheppen van een huiselijke sfeer waarin de bewoners kunnen participeren zover hun mogelijkheden dit toelaten;
- het benadrukken en stimuleren van hun zelfstandigheid.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met psychiatrische problematiek
Locatie: Amsterdam
Startdatum: november 1994

Participanten

- Verpleeghuis Wittenberg
- Leger des Heils
- Gemeente Amsterdam
- Verzorgingshuis Nieuw Laanzicht
- Goodwillburgh
- RIAGG C/OW

Publikatie

Kosian, H. en W. Croes, Kwaliteitsbeleid in Wittenberg, *Instellingen*, 20 (1995), juni.

Casemanagement Surmenage

Contactadres

dhr. B. Terluin
Stichting EVA
Postbus 10136, 1301 AC Almere
Telefoon: 036-5359535

Beschrijving van het project

Doel van het project is dat overspannen EVA-medewerkers zo snel mogelijk en zo goed mogelijk hun problemen aanpakken in samenwerking met belangrijke anderen; dit moet leiden tot beperking van het ziekteverzuim en verbetering van het functioneren van de betrokken werknemers. De betrokken medewerkers krijgen via de bedrijfsarts het aanbod van een extra begeleiding, op vrijwillige basis, door de casemanager. Dit houdt een aantal gesprekken in gedurende maximaal acht weken om de problemen te inventariseren en de cliënt te counselen omtrent mogelijkheden om de problemen op te lossen/te hanteren.

Praktische informatie

Doelgroep: EVA-werknemers met psychosociale problemen
Locatie: Stichting EVA in Almere
Startdatum: juni 1994

Participanten

- Stichting EVA
- GGD Flevoland (Arbo)

Sociaal netwerk ondersteuning

Contactadres

dhr. M. Zevenberg
Stichting De Driehoek
Parkweg 14, 8011 CK Zwolle
Telefoon: 038-4224142

Beschrijving van het project

De bedoeling van dit project is, mensen in de omgeving van cliënten te activeren een ondersteunende rol op zich te nemen, zodat mensen met problemen niet alleen bij het maatschappelijk werk terecht kunnen. Het op te zetten netwerk:

- voorkomt terugval in de psychiatrie;
- steunt bij blijvende sociaal-psychische kwetsbaarheid;
- beïnvloedt gedrag en bevordert inzicht;
- beschermt;
- bevordert inzetbaarheid van potentiële mantelzorgers;
- heeft eventueel een sneeuwbaaleffect;
- minimaliseert professionele hulp.

Men tracht dit doel te bereiken via:

- netwerkbezoeken;
- groepsbesprekingen naar aanleiding van ervaringen;
- eventuele groepsdynamica;
- informatie ten aanzien van collega's;
- begeleiding van netwerkbegeleiders van een vrijwilligersorganisatie;
- het opzetten van een telefonisch spreekuur voor sleutelfiguren in de samenleving.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met psychische problemen
Locaties: Hardenberg, Nijverdal, Leeuwarden
Startdatum: mei 1995

Participant

Stichting De Driehoek

Patiëntenvoorlichting en psycho-educatie

Contactadres

dhr. W. Nelemans
Tweets Psychiatrisch Ziekenhuis Helmerzijde
Postbus 347, 7500 AH Enschede
Telefoon: 053-4755755

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- het informeren van patiënten en hun naasten over de behandeling, hun rechten en plichten als ze de behandeling ingaan, klachtenprocedures etc.;
- het geven van voorlichting over de desbetreffende ziekte (bijvoorbeeld schizofrenie).

Men wil dit bereiken door:

- het geven van voorlichting aan patiënten en hun directe omgeving;
- ontwikkelen van een voorlichtingsprogramma/PE-programma's voor patiënten en familie;
- trainen van hulpverleners.

De opzet van dit project gebeurt in nauw overleg met cliënten.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Twente (Midden en Oost)
Startdatum: september 1994

Participanten

- APZ Enschede
- RIAGG Hengelo
- RIAGG Enschede
- MFE Hengelo

Publikatie

Potjer-Drexhage, U. en R. Brus, *Vertel mij wat*, Rapport, Het Quadrant, Enschede 1995.

Contactpoli voor ouderen

Contactadres

dhr. J. te Velde
RIAGG Drenthe, regio Assen
Beilerstraat 197, 9401 PJ Assen
Telefoon: 0592-334200

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- poliklinische, groepsgerichte zorg waarin individuele behandeling is geïntegreerd;
- continuïteit in het contact met de cliënt: de contactpoli is iedere week open;
- continuïteit in de psychiatrische behandeling;
- aanbieden van contact met lotgenoten.

Dit probeert men op de volgende wijze te realiseren:

- wekelijks is de contactpoli-ruimte (huiskamer en keuken) één ochtend open voor deze doelgroep;
- themabespreking via groepswork;
- contact stimuleren tussen lotgenoten;
- modellering van lotgenoten en hulpverlening;
- individuele gesprekken en eventueel huisbezoek;
- medicatiecontrole (lithium) en depotverstrekking.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met psychiatrische problemen
Locatie: regio Assen
Startdatum: juni 1995

Participanten

- RIAGG Drenthe, regio Assen
- APZ Drenthe, locatie Assen

Specifiek (A)GGZ spreekuur allochtone bevolking

Contactadres

mevr. L. Jap-Tjong
RIAGG Noordoost Noord-Brabant
Schadewijkstraat 6, 5348 BC Oss
Telefoon: 0412-632980

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bevorderen van een grotere toegankelijkheid tot (A)GGZ-hulpverlening voor allochtone cliënten/patiënten, zodat er op termijn een evenredig gebruik van de (A)GGZ-voorziening ontstaat.

Men wil dit op de volgende wijze bereiken:

- samenstelling (tijdelijk) van een specifiek allochtonen-team;
- ontwikkelen van het behandelaanbod;
- voorlichting zowel intern als extern;
- vertaling van RIAGG-folders in het Turks/Marokkaans;
- (laagdrempelig) spreekuur zonder afspraak vooraf, wel via verwijzing van huisarts of AMW;
- interne deskundigheidsbevordering/supervisie;
- samenwerking met andere instellingen.

Praktische informatie

Doelgroep: allochtone cliënten met GGZ-problematiek
Locatie: gemeente Oss
Startdatum: juli 1994

Participant

RIAGG Noordoost Noord-Brabant

Transculturele groepshulpverlening

Contactadres

mevr. W. Elrick
RIAGG Rijnmond-Noordwest
Mathenesserlaan 208, 3014 HH Rotterdam
Telefoon: 010-4402402

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het vastleggen van een transcultureel groepsaanbod 'op maat'.

Men wil dit bereiken door:

- een breed scala aan groepen te ontwikkelen;
- verschillende intakeprocedures en methodieken uit te proberen om vast te stellen welke effectief zijn voor welke allochtonen;
- minstens drie groepen te draaien om de valkuilen te vinden en een effectieve methodiek voor de sub-groepen van de allochtonenpopulatie vast te stellen.

Praktische informatie

Doelgroep: allochtonen met psychosociale problematiek
Locatie: Rotterdam-Noordwest
Startdatum: april 1995

Participant

RIAGG Rijnmond-Noordwest

Dierenopvang

Contactadres

dhr. H. Beijers
Basisberaad GGZ
Zomerhofstraat 71, 3032 CK Rotterdam
Telefoon: 010-4665962

Beschrijving van het project

Het doel van het project is om mensen die worden opgenomen de gelegenheid te bieden hun huisdier mee te nemen naar het ziekenhuis, zodat ze daar tijdens de opname voor kunnen blijven zorgen. De gedachte is dat dit zelfstandigheid bevordert, bijdraagt aan een voorspoedig begeleidings- of behandelingsproces en in acute situaties de thuissituatie die achterblijft ontlast. Hiertoe is een kleine projectgroep gevormd van cliënten met als doel het idee verder uit te werken. Vervolgens is de basis onder het project verbreed door de Dierenbescherming bij het voorstel te betrekken om de beoogde dierenopvang aan alle wettelijke eisen te laten voldoen. Daarnaast is ook de banenpool-organisatie in Rotterdam en de activiteitensector van Delta bij het project betrokken zodat er ook een arbeidsrehabilitatie-functie van het project uitgaat. De projectgroep heeft een uitgebreide fondsenwerving op touw gezet en een bedrag verzameld waarmee inmiddels een dierenpension is gebouwd op het terrein van Delta PZ. Het project heeft in 1995 de Prima Vera aanmoedigingsprijs gekregen van Zorgverzekeraars Nederland.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locatie: verzorgingsgebied Delta PZ te Poortugaal
Startdatum: november 1995

Participanten

- Basisberaad GGZ
- Delta Psychiatrisch Ziekenhuis
- Stichting Nieuwe Banen Rotterdam Werkt
- SOEDA Dagactiviteitencentrum
- Dierenbescherming

Verpleeghuisproject Havenzicht

Contactadres

dhr. F. Bezemer
Havenzicht
Willem Ruyslaan 10, 3061 TV Rotterdam
Telefoon: 010-4147160

Beschrijving van het project

Doel van het project is het geven van verpleging, verzorging en behandeling aan dak- en thuislozen, waardoor opname in een verpleeghuis voorkomen wordt. Tevens wordt er naar gestreefd de dak- en thuislozen beter te laten functioneren. Het project Verpleeghuiszorg Havenzicht staat voor een nieuwe, speciale afdeling van Havenzicht, het nachtverblijf voor dak- en thuisloze mensen. Dak- en thuislozen die eigenlijk verpleegzorg nodig hebben maar niet naar een verpleeghuis kunnen of willen, kunnen hier terecht. De GGD, afdeling Sociaal Medische Zorg (SMZ), indiceert dak- en thuislozen die in aanmerking komen voor een bed in dit project. Op het gebruik van de verpleeghuisbedden zijn dezelfde opnameprocedure en toelatingscriteria van toepassing die gelden voor opname in een regulier verpleeghuis. Zonder indicatie vindt geen opname plaats, tenzij de huisarts acute opname tijdens de avonduren gewenst acht. In dat geval wordt door SMZ achteraf geïndiceerd. In het project is gedurende 24 uur per dag verplegend personeel (ziekenverzorgenden) aanwezig. De capaciteit is tien bedden.

Praktische informatie

Doelgroep: verpleegbehoefte dak- en thuislozen
Locatie: verzorgingsgebied Havenzicht Rotterdam
Startdatum: november 1993

Participanten

- Centrum voor Dienstverlening
- Stichting Humanitas

- GGD
- Zilveren Kruis Zorgverzekeraar Rijnmond
- Huisarts
- Havenzicht

Dagbehandeling voor baby's

Contactadres

mevr. G. Lokhorst
Medisch Orthopedagogisch Instituut voor Dagbehandeling van Jonge
Kinderen
Kralingseweg 463, 3065 RG Rotterdam
Telefoon: 010-2023044

Beschrijving van het project

Doel van het project is op een zo vroeg mogelijk tijdstip hulp verlenen aan baby's en hun ouders, bij wie problemen zijn ontstaan, om te voorkomen dat ouders zich pedagogisch onmachtig gaan voelen en kinderen onveilig gehecht en in hun ontwikkeling bedreigd raken. Tot nu toe was deze hulp op het MKD pas mogelijk vanaf de leeftijd van anderhalf jaar. Men vindt het belangrijk om dit als aanvulling op de bestaande doelgroep aan te bieden. Ouders zijn een deel van de dag aanwezig en ontvangen steun en begeleiding (voorbeeldgedrag, versterken van positieve aspecten in de omgang met hun kind, inzicht geven en adviseren) van de groepsleiding. Voor intensieve observatie en begeleiding en uitgebreide screening in medisch, psychologisch en overig ontwikkelingsgerichte zin is veel extra overleg nodig. Behandelsprekingen volgen sneller op elkaar. Voor kinderarts, groepsleiding, psycholoog en coördinator zijn in het project extra uren ingezet.

Praktische informatie

Doelgroep: baby's van 0-18 maanden en hun ouders
Locaties: Rotterdam, Capelle a/d IJssel, Krimpen a/d IJssel, Ridderkerk
Startdatum: september 1992

Participant

Medisch Orthopedagogisch Instituut voor Dagbehandeling van Jonge
Kinderen

Medisch-orthopedagogische kinderdagvoorziening

Contactadres

mevr. J.M. Zeeman
Bijzonder Jeugdwerk Drenthe
Papenvoort 24, 9447 TT Papenvoort
Telefoon: 0591-675254

Beschrijving van het project

Doel van het project is voorkomen en opheffen van factoren die de ontwikkeling van jonge kinderen bedreigen. Dit moet uitmonden in een diagnostisch centrum voor het jonge kind. Dit wil men bereiken door:

- multidisciplinaire hulp waarbij de hulp wordt afgestemd op de individuele hulpvraag van kind en ouders;
- samenwerking met jeugdgezondheidszorg en kinderpsychiatrie.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen die in hun ontwikkeling bedreigd worden
Locatie: Zuidoost-Drenthe
Startdatum: maart 1995

Participanten

- Bijzonder Jeugdwerk Drenthe
- MKD De Schuthorst
- Provincie Drenthe
- Gemeente Emmen

Deeltijdbehandeling adolescenten en jongvolwassenen

Contactadres

dhr. J. Beusen
RIAGG 's-Hertogenbosch e.o.
Vogelstraat 2, 5212 VL 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-6123400

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- versterking van de draagkracht (ik-sterkte);
- vergroting van de weerbaarheid (coping-vaardigheden);
- bevordering van sociale integratie.

Met deze doelstellingen wordt verder getracht de kans op een psychiatrische opname te beperken en het verdere hulpverleningsaanbod toegankelijker te maken.

Men hoopt een en ander te kunnen bereiken door de volgende activiteiten te ontplooiën:

- ondersteunende groepstherapie;
- creatieve therapie;
- psychomotorische therapie;
- maatschappelijke oriëntatie;
- individuele coaching en ondersteuning;
- ouder-/gezinsbegeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: jongeren met psychiatrische problematiek
Locatie: werkgebied RIAGG 's-Hertogenbosch
Startdatum: januari 1995

Participanten

- RIAGG 's-Hertogenbosch
- PZ Reinier van Arkel
- RIBW 's-Hertogenbosch

Dagbehandeling voor psychiatrische uitbijters

Contactadres

Dhr. J.P. Kroos
PC BAVO
Poortmolen 121, 2906 RN Capelle a/d IJssel
Telefoon: 010-2584500

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is ondersteunend aanbod bieden binnen een klinische setting (gesloten), aan cliënten die herhaaldelijk worden opgenomen en veel overlast bezorgen aan het sociale systeem en/of hulpverleners. De klinische setting wil dagklinische zorg bieden, uitgaande van een minimum aanbod op het individuele niveau van de cliënt.

Men probeert dit te bereiken door het bieden van een aanbod op individueel niveau hetgeen loopt van een kopje koffie binnen de (opname/behandel)-afdeling tot een overnachting (desnoods separatie). Er bestaat een koppeling van een patiënt aan een (aantal) afdelingsmedewerkers, gegeven de relatie die is ontwikkeld door een voorafgaand verblijf.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten met aandriftstoornissen
Locatie: Rotterdam-Centrum, -West en -Noordoost
Startdatum: december 1994

Participanten

- Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg Rijnmond Noordoost (RNO)
- RIAGG Rijnmond Noordwest (RNW)
- PC BAVO

Persoonlijk begeleidersschap en rehabilitatie

Contactadres

dhr. W.J. Paling
Delta Psychiatrisch Ziekenhuis
Postbus 800, 3170 DZ Poortugaal
Telefoon: 010-5031450

Beschrijving van het project

Doelstelling is het welbevinden van de patiënten (in de sector langdurige behandeling en beschut wonen van het Delta Psychiatrisch Ziekenhuis) verhogen en de potentiële vermogens beter benutten. Dit kan bereikt worden door:

- het opzetten van het systeem van persoonlijk begeleider, waarbij de verpleegkundige patiënten toegewezen krijgt en alle zorg ten opzichte van aspecten coördineert;
- het afstemmen van afdelingsregels op het functioneringsniveau en ontwikkelingsmogelijkheden van de individuele patiënt. Op deze wijze wordt bijgedragen aan een optimale ontwikkeling van potentiële vermogens;
- het invoeren van kwaliteitszorg: het uitwerken van het zorgconcept door de teams in kwaliteitskringen. Met behulp van rehabilitatieprogramma's zal hier verder vorm en inhoud aan gegeven worden.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Poortugaal, Hellevoetsluis
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Delta Psychiatrisch Ziekenhuis
- Hoofdinspectie
- Regionale inspectie

Rehabilitatieproject Long stay

Contactadres

mevr. E.M. Baas
Psychiatrisch Ziekenhuis Brinkgreven
Rielerweg 187, 7416 ZE Deventer
Telefoon: 0570-639600

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het functioneren van chronisch psychiatrische patiënten naar eigen tevredenheid te optimaliseren in alle voor hun relevante situaties, waarvoor zij zoveel mogelijk zelf kunnen kiezen.

Men wil dit bereiken door middel van de functioneringsgerichte benadering, een deeltechniek uit de gedragstherapie gericht op health-induction, namelijk op uitbreiding van het niet-probleematisch functioneren van patiënten. De verpleging start zelf een activiteit op het gebied van huishoudvoering of vrijetijdsbesteding op en probeert met behulp van verschillende methodische invalshoeken de bewoners spelenderwijs uit te nodigen en ze actief of passief bij de activiteiten te betrekken zodat ze tot functioneren komen.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: werkgebied van PZ Brinkgreven te Deventer
Startdatum: maart 1995

Participant

PZ Brinkgreven

Kiezen voor werk

Contactadres

dhr. H.H.W. de Veen
Multifunctioneel Centrum BAVO Centrum West
's Gravendijkwal 122, 3014 EL Rotterdam
Telefoon: 010-4406333

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het voorkomen van baanverlies en het bevorderen van arbeidsintegratie van patiënten in dagbehandeling.

Men probeert dit te bereiken door middel van:

- groepswerk;
- sterkte-zwakte-analyse van de kandidaten;
- angstreductie door stresshanteringstechnieken;
- werkbezoeken;
- intensieve contacten met uitkerende en bemiddelende instanties. Actieve training en begeleiding naar werk als onderdeel van dagbehandeling voor personen met een redelijk perspectief op normaal werk.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten met prognose voor herstel, danwel stabiel functioneren

Locatie: Rotterdam

Startdatum: oktober 1993

Participanten

- Multifunctioneel Centrum Zevenkamp BAVO
- Multifunctioneel Centrum CW BAVO
- GMD Rotterdam
- ABP Rotterdam

Incesthulpverlening

Contactadres

mevr. J.M.G. Hordijk
Stichting VSK Provincie Utrecht
Twijstraat a/d werf 9b, 3511 ZE Utrecht
Telefoon: 030-2364373

Beschrijving van het project

- De doelstellingen van het project zijn:
 - het bieden van een integraal zorgaanbod voor cliënten met een incest-trauma. De hulp wordt geboden door ervaringsdeskundigen in samenwerking met andere organisaties;
 - het verbeteren van de samenwerking rond incest-hulpverlening tussen de reguliere GGZ (RIAGG en psychiatrie) en de autonome hulpverlening (in casu de VSK).

Het zorgaanbod bestaat uit individuele gesprekken, verwerkingsgroepen/dagen, telefonische opvang en partnerbegeleiding, begeleid door ervaringsdeskundige hulpverleners. Ter aanvulling hierop wordt in voorkomende gevallen casemanagement aangeboden. Het verbeteren van de samenwerking geschiedt door kennismaking met andere hulpverleners, afspraken over doorverwijzing en consultatie, gezamenlijke cliëntbesprekingen, bijeenkomsten over visie op incest-hulpverlening en methodiek-uitwisseling.

Praktische informatie

Doelgroep: volwassenen met een incest-trauma
Locaties: provincie Utrecht, met als accent: Veenendaal, Amersfoort, Zeist
Startdatum: juli 1995

Participanten

- CMD Veenendaal/Amersfoort
- RIAGG's provincie Utrecht
- Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling binnen het gezin

Sekse-specifieke hulpverlening

Contactadres

mevr. L. Jap-Tjong
RIAGG Noordoost Noord-Brabant
Schadewijkstraat 6, 5348 BC Oss
Telefoon: 0412-632980

Beschrijving van het project

Doel van het project is om sekse-specifieke hulpverlening in te bouwen in de te ontwikkelen zorgprogramma's in welke ambulante, dagklinische, en intramurale hulp op elkaar afgestemd worden. In die programma's worden psychische en somatische klachten van mannen en vrouwen meer in verband gebracht met hun socialisatie en maatschappelijke positie. Dit geeft een bredere visie op problemen en behandelingsmogelijkheden dan een medisch psychiatrische of intra-psychische visie. Ook het element dat de cliënt aangesproken wordt op behoefte en verantwoordelijkheid is hierbij een uitgangspunt. Werkplan fase I is als volgt opgebouwd:

- het opzetten van een netwerk binnen de drie instellingen;
- coördineren en integreren van sekse-specifieke hulpverlening;
- consultatie voor behandelaars en verwijzers;
- formuleren van patiëntengroepen die extra aandacht behoeven, waaronder vrouwen met traumatische jeugdervaringen, dissociatieve stoornis;
- bewaking van bestaande programma's, bevorderen van protocollering intake en behandeling;
- implementatie hiervan;
- opstellen van een sociale kaart met betrekking tot vrouwen- en mannenhulpverlening in de eerste, tweede en derde lijn en het autonome circuit in de regio. Waar nodig bevordering van afstemming;
- opzetten van deskundigheidsbevorderingsprogramma's op basis van analyse van bestaande situaties binnen de drie instellingen, met als doel het afstemmen, wegwerken van leemten en integratie van sekse-specifieke hulpverlening zodat

de behandelaars beter in staat zijn vanuit deze visie te werken en het behandel-aanbod uitgebouwd kan worden.

Werkplan fase II beslaat de volgende punten:

- verdere implementatie middels mede-opstellen en ondersteuning bij uitvoeren van concrete cliëntgerichte projecten en/of programma's;
- organisatie van verdere deskundigheidsbevordering met betrekking tot specifieke doelgroepen (seks-traumata, dissociatieve stoornis).

Praktische informatie

Doelgroep: mensen die in hun rol als man/vrouw vastgelopen zijn

Locatie: Noordoost Noord-Brabant

Startdatum: mei 1995

Participanten

- RIAGG Noordoost Noord-Brabant
- IPZ Noordoost Noord-Brabant
- RIBW Noordoost Noord-Brabant

Transmurale gezinsbegeleiding

Contactadres

dhr. J.M.C. Lensvelt
HC Rümkegroep, locatie WA Hoeve
Dolderseweg 164, 3734 BN Den Dolder
Telefoon: 030-2299290

Beschrijving van het project

Doel van het project is het ontwikkelen van een behandelprogramma voor transmurale gezinsbegeleiding bij acute en chronische psychosen in één of meer MFE's.

Men wil dit bereiken door het aanbieden van een cursus met als doel het leren denken en handelen vanuit dertien credo's, bijvoorbeeld:

- gezinscrisisinterventie c.q. gezinsbegeleiding vanaf het begin is van groot belang;
- teams moeten een open, niet oordelende houding hebben.

Een pilotgroep in de MFE Zeist start met als doel kennis en vaardigheden uit de cursus toe te passen tijdens een experiment met transmurale gezinsbegeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: familieleden van patiënten met psychotische episoden
Locatie: regio westelijk Utrecht
Startdatum: april 1995

Participanten

- HC Rümkegroep
- RIAGG Stad Utrecht
- RIAGG Westelijk Utrecht
- KCU

Transmuraal opnamebeperkend team

Contactadres

dhr. G.B.J. van de Grift
RIAGG Almelo
Postbus 398, 7600 AJ Almelo
Telefoon: 0546-542424

Beschrijving van het project

Het project beoogt met betrekking tot acuut psychiatrische problematiek/crisis-interventie een geïntegreerde, intensieve crisisopvang te bieden met als doel:

- opname voorkomen middels intensieve crisisinterventie en thuiszorg;
- opnameduur beperken door middel van intensieve samenwerking tussen ambulante en klinische hulpverleners;
- opname-voorkomende dagbehandeling.

Dit probeert men te bereiken door:

- intensieve, breedschalige crisisinterventie bij dreigende opname;
- psychiatrische thuiszorg door B-verpleegkundigen van de kliniek;
- time-outbedregeling;
- intensieve nazorg in geval van crisis;
- voortgezette ambulante behandeling tijdens klinische opname;
- vroegtijdige aanvang van nazorgprogramma.

Praktische informatie

Doelgroepen: patiënten met dreigende decompensatie, patiënten met opname-indicatie

Locatie: GGZ-regio Almelo

Startdatum: juli 1995

Participanten

- RIAGG Almelo
- APZ Brinkgreven/Elizabeth Gasthuis
- RIBW Twente

Kortdurende intensieve psychiatrische thuiszorg

Contactadres

mevr. G.W. Metz
PCA Zuid/Nieuw-West, p/a Valeriuskliniek
Valeriusplein 9, 1075 BG Amsterdam
Telefoon: 020-5736666

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- verkorting van de opnameduur en vergroting van de doorstroming binnen de sector kortdurende opname van het PCA;
- voorkomen van opnames. Minder frequente opnames is niet een doel op zich, wel het rationeel gebruikmaken van kortdurende crisisopnames in het ambulante traject;
- verbetering van tevredenheid en kwaliteit van leven.
Men probeert dit te bereiken door:
 - uitgebreide inventarisatie van de problemen en het opstellen van een zorgplan (model Van de Grift in: GGZ in programma's van de NVAGG);
 - het sociale systeem nauw te betrekken bij de behandeling;
 - samenwerking met DAC's, beschermde werkprojecten e.d.;
 - samenwerking met maatschappelijke instellingen zoals AMW, sociale raadsliden, thuiszorg, GAK/GMD, Sociale Dienst etc.;
 - afhankelijk van de individuele situatie kunnen andere middelen worden ingezet. Enerzijds zal handelingsbekwaamheid vergroot worden, anderzijds de zorgcoördinatie.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met ernstige psychopathologie en weinig zelfredzaamheid
Locatie: Amsterdam Zuid/Nieuw-West
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Psychiatrisch Centrum Amsterdam, sector opname
- PCA, sector poli
- RIAGG Zuid/Nieuw-West

Intensieve psychiatrische thuiszorg

Contactadres

mevr. L. Ebbers
Stichting Hillevliet
Molenvliet 486, 3076 CM Rotterdam
Telefoon: 010-2916200

Beschrijving van het project

Het project beoogt het vervangen van een intra- of semimurale opname door het bieden van intensieve ambulante woonbegeleiding aan mensen met psychiatrische problematiek, die zichzelf en hun woonomgeving zodanig verwaarlozen dat ze tijdelijk niet meer in staat zijn tot zelfstandig wonen. De intensiteit van de hulp kan variëren van één tot verschillende dagdelen in de week. De zorg kan voor onbepaalde tijd worden gegeven. Realisering geschiedt door het bieden van intensieve ambulante woonbegeleiding en het bieden van praktische ondersteuning of vaardigheidstrainingen in de thuissituatie. Afhankelijk van de situatie en of het ziektebeeld van de cliënt kunnen de volgende taken worden uitgevoerd:

- begeleiding gericht op ondersteuning in medicatiegebruik;
- zelfverzorging;
- maaltijdverzorging;
- dagactiviteiten;
- het bijhouden van de administratie;
- het onderhouden en aangaan van contacten;
- zorg voor het huishouden.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Rotterdam-Zuid e.o.
Startdatum: april 1994

Participant

Stichting Hillevliet

Psychiatrische intensieve thuiszorg

Contactadres

dhr. H. van den Elzen
RIAGG 's-Hertogenbosch
Vogelstraat 2, 5212 VL 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073-6138199

Beschrijving van het project

Het doel van het project is door middel van het inzetten van een B-verpleegkundige in de thuissituatie bij cliënten voor wie een indicatie bestaat tot opname in APZ, PAAZ, GAAZ of GAPZ het voorkomen van een opname of het verkorten van de opnameduur van opgenomen cliënten. Realisering geschiedt middels de volgende werkwijze: De behandelaar kan een aanvraag indienen om over te gaan tot het inzetten van intensieve thuiszorg. De B-verpleegkundige komt aan huis voor minimaal 2 tot 3 uur per dag, verschillende dagdelen per week. In samenspraak met de cliënt, de behandelaar en de B-verpleegkundige wordt een behandelplan opgesteld. Tijdens de inzet van PIT gaan de contacten met de behandelaar gewoon door.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten in een crisissituatie
Locatie: werkgebied RIAGG 's-Hertogenbosch e.o. en Bommelerwaard
Startdatum: oktober 1994

Participanten

- RIAGG
- APZ Reinier van Arkel
- RIBW

Psychiatrische thuiszorg

Contactadres

dhr. J.W. Röben
RIAGG IJsselland
Postbus 390, 7400 AJ Deventer
Telefoon: 0570-683999

Beschrijving van het project

De begeleiding van de chronisch psychiatrische patiënt kent de volgende doelstellingen:

- het bevorderen van integratie: integratie van de cliënt met zichzelf, zijn omgeving en de maatschappij;
- het afremmen van uitstoting;
- het bieden van een alternatief voor psychiatrische opname in de vorm van psychiatrische thuiszorg, gericht op het verminderen en/of draaglijk maken van de psychische lijdensdruk voor de psychiatrische patiënt.

Het project kent drie vormen van zorg namelijk:

- psychiatrisch intensieve thuiszorg;
- intensieve ontslagbegeleiding;
- begeleid zelfstandig wonen.

Het takenpakket van het project is gerelateerd aan de fase waarin de cliënt verkeert, namelijk:

- de psychotische fase;
- de herstelfase;
- de stabilisatiefase.

De behandelaar bespreekt met de cliënt de inzet van een verpleegkundige of woonbegeleider. Na indicatiestelling wordt een werkplan gemaakt door de behandelaar, cliënt en verpleegkundige/woonbegeleider. De activiteiten verschillen in de verschillende fasen:

- het overnemen van verantwoordelijkheden;
- het opbouwen van een vertrouwensrelatie;
- somatische en medische verzorging;

- het instellen en controle houden op medicatie;
- het bewaken van voedingspatronen;
- lichamelijke hygiëne;
- huishoudelijke taken;
- het regelen van praktische zaken zoals financiën, boodschappen;
- verantwoordelijkheden weer overdragen;
- structuur voor de dagelijkse activiteiten;
- het aanleren van sociale vaardigheden;
- opbouw van een sociaal netwerk;
- activiteiten buitenshuis ondernemen;
- het aanleren van adequate reactiepatronen;
- het vergroten van het probleemoplossend vermogen;
- leren omgaan met/hanteren van onvermogen.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten

Locatie: regio Zutphen (Midden-IJssel)

Startdatum: april 1994

Participanten

- RIAGG IJsselland
- RIBW Midden IJssel
- APZ Het Groot Graffel
- CVGO (cliënten)

Substituerende psychiatrische intensieve thuiservice

Contactadres

dhr. R. Mathéron
RIAGG Drenthe
Van Goghlaan 1, 7901 GK Hoogeveen
Telefoon: 0528-262441

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het bieden van intensieve verpleegkundige begeleiding bij de patiënt thuis ter voorkoming van anders noodzakelijke opname;
- het begeleiden vanuit de crisissituatie naar een later passende hulpverlening;
- het bekorten van reeds geëffectueerde crisisopnames.

Men wil dit bereiken door:

- het regelmatig eventueel hoogfrequent bezoeken van de cliënt en zijn omgeving door een B-verpleegkundige;
- het structureren van de activiteiten en rustperioden van de patiënt;
- het begeleiden van de patiënt bij activiteiten, korte gesprekken;
- overleg met de sociale omgeving van de patiënt, informatie geven;
- coördineren van andere reeds ingezette hulp;
- medicatiestelling en beheer;
- het begeleiden naar adequate behandelmogelijkheden.

Praktische informatie

Doelgroep: (sociaal-)psychiatrische patiënten
Locatie: werkgebied RIAGG Drenthe-Zuidwest, met name Meppel en Hoogeveen
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Stuurgroep SPITS Noord-Nederland
- APZ Drenthe
- RIAGG Drenthe

Time-out volwassenen

Contactadres

dhr. W.T. Thuis
Delta Psychiatrisch Ziekenhuis
Albrandswaardsedijk 74, 3170 DZ Poortugaal
Telefoon: 010-5031500

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het verbeteren van het functioneren van de doelgroep;
- het voorkomen van langdurige klinische opname;
- het bekorten van de klinische opnameduur.

Men probeert dit te bereiken door:

- het beschikbaar hebben van zes bedden ten behoeve van het project;
- gemeenschappelijk overleg tussen RIAGG en APZ over de indicatiestelling;
- een gemeenschappelijk behandelteam;
- gezamenlijke behandelplanning;
- uitbouw van het zorgcircuit met andere instellingen (bijvoorbeeld de sociale dienst).

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: regio Rotterdam-Zuid
Startdatum: mei 1994

Participanten

- Delta Psychiatrisch Ziekenhuis
- RIAGG Rotterdam-Zuid

Time-out huis

Contactadres

dhr. H. Steetskamp
RNO
Postbus 4450, 3006 AL Rotterdam
Telefoon: 010-4536789

Beschrijving van het project

Chronisch psychiatrische patiënten, ook degenen die in een beschermende woonvorm verblijven, kunnen in een crisis geraken: het is dan van belang dat voor kortere of langere tijd voor opvang wordt gezorgd en dat de tot dan toe bij de behandeling betrokken hulpverleners door anderen worden bijgestaan of afgelost. Voor deze functie is in 1995, in samenwerking met Psychiatrisch Centrum BAVO en de Pameijerstichting een Time-out huis opgezet, waarbij het accent ligt op de tijdelijke opvang van acht tot tien patiënten. Voornaamste doel van het project is het fenomeen van de ‘draaideurpatiënt’ terug te dringen door een vorm van tijdelijke opvang binnen het al bestaande ambulante circuit te integreren. Tijdens de opvangperiode zal de sociaal-psychiatrische begeleiding worden voortgezet. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van het overige aanbod binnen het ambulante hulpcircuit. Het gaat bij het Time-out huis primair om het bieden van een veilige verblijfplaats met het accent op reguleren en stabiliseren. De verwijzer blijft verantwoordelijk voor de behandeling gedurende de opname. Het project is met name bedoeld voor de patiënten van de beschermende woonvormen van de Pameijer en het casemanagement van het RNO. De BAVO is ‘stand-by’ als het Time-out huis zich ‘vertilt’ aan een patiënt: omgekeerd kan een patiënt ook vanuit de crisisopvang van BAVO in het Time-out huis geplaatst worden.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische draaideur-patiënten
Locatie: Rijnmond-Noordoost
Startdatum: september 1995

Participanten

- PC BAVO (APZ)
- RNO (RIAGG)
- Pameijer (RIBW)

Publikatie

Special over zorgvernieuwing, *De Krant van RNO*, (1995) maart.

Psychiatrie voor ouderen

Contactadres

dhr. S.J.M. Bouwman
RIAGG Rotterdam-Zuid e.o.
Postbus 5250, 3000 AG Rotterdam
Telefoon: 010-4960870

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is de klinische opnametijd te bekorten en het aantal indiceringen en overplaatsingen van patiënten vanuit de behandelafdeling van het APZ naar de chronische afdelingen van het APZ te reduceren.

Men probeert dit te bereiken door toepassing van een geïntegreerd behandelbeleid vanaf het moment van opname van de patiënt tot en met het moment van ontslag en nazorg. Gedurende het behandeltraject vindt er overleg en afstemming plaats tussen RIAGG- en APZ-medewerkers met betrekking tot de volgende werkzaamheden:

- opnameplanning en intake;
- opname en diagnostiek;
- vaststellen behandelplan en behandelaanbod;
- uitvoeren behandelbeleid;
- bewaking van de voortgang van de behandeling;
- overleg over ontslag en nazorg.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met psychiatrische problematiek

Locaties: Rotterdam-Zuid, Ridderkerk, Barendrecht, Heerjansdam, Albrandswaard, Hoogvliet

Startdatum: januari 1994

Participanten

- RIAGG Rotterdam-Zuid
- APZ Delta

Psychiatrische intensieve thuiszorg voor ouderen

Contactadres

dhr. H. Rovers
IPZ Oost-Brabant
Postbus 1, 5240 BA Rosmalen
Telefoon: 073-5281111

Beschrijving van het project

Doel van het project is zowel het voorkomen als het bekorten van opnamen voor ouderen. Men wil dit bereiken door:

- het in de thuissituatie begeleiden van activiteiten (ADL, BDL) van dagstructurende, activerende of ondersteunende aard, gericht op het voorkomen van terugval;
- draaglijk maken van de psychiatrische stoornis;
- stimuleren van zelfhandhaving en zelfredzaamheid;
- alternatieven bieden teneinde opname te voorkomen danwel te bekorten.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen met depressie, gedragsproblematiek, resocialisatie problematiek, of derde-levensfase problematiek

Locatie: regio Oss-Uden-Veghel

Startdatum: maart 1995

Participanten

- IPZ Oost-Brabant Divisie 3 (ouderen)
- RIAGG Noordoost Noord-Brabant

Psychiatrisch intensieve thuiszorg voor ouderen

Contactadres

dhr. D.W. Miggelbrink
RIAGG Amersfoort e.o.
Postbus 513, 3800 AM Amersfoort
Telefoon: 033-4603530

Beschrijving van het project

Doel van het project is het vormen van een intensieve begeleiding/behandeling van ouderen met ernstige psychiatrische problemen, teneinde klinische opname te verkorten danwel te voorkomen.

Men wil dit bereiken door het inzetten van diverse disciplines (B-verpleegkundigen, sociaal-psychiatrisch verpleegkundigen, psychologen, psychiaters), waarbij activiteiten conform het behandelplan worden uitgevoerd, zoals:

- observatie;
- structurering;
- ondersteuning;
- begeleiding medicatiegebruik;
- praktische ondersteuning.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met opname-indicatie voor APZ of PAAZ

Locaties: Amersfoort, Soest, Baarn, Bunschoten, Leusden, Woudenberg, Maarn, Leersum, Amerongen

Startdatum: november 1995

Participanten

- RIAGG Amersfoort e.o.
- APZ Zon en Schild
- PAAZ Ziekenhuis Eemland

Zorgbemiddeling

Contactadres

mevr. H. Jansen-Krajenbrink
RIBW Arnhem en Veluwe Vallei
Kastanjelaan 53, 6828 GJ Arnhem
Telefoon: 026-4424236

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bieden van:

- laagdrempelige hulpverlening in de thuissituatie aan cliënten die hoofdzakelijk vanwege psychosociale danwel psychiatrische problematiek dreigen vast te lopen in de thuissituatie en (tijdelijk) onvoldoende in staat zijn op eigen kracht adequate hulp te organiseren. De begeleiding bemiddelt bij het vinden en organiseren van een reguliere vorm van zorg die tegemoet komt aan de problematiek van de cliënt. Het streven is deze cliënten ‘in beeld’ te krijgen in een stadium voordat er een echte crisis danwel een opname-indicatie niveau bereikt is. Om die reden wordt de zorg zeer laagdrempelig en op een zogenaamde ‘bemoeizorgachtige’ wijze geboden. In de praktijk houdt dit in dat de RIBW medewerkers die de zorgbemiddelingsfunctie uitvoeren 24 uur per dag (inclusief de weekeinden en de feestdagen) bereikbaar/beschikbaar zijn en dat als er zich een zorgvraag aandient altijd binnen 24 uur contact met de cliënt wordt gelegd. Ter bevordering van de laagdrempeligheid en de zorgtoegankelijkheid is er ook regelmatig een zorgbemiddelaar op de Singel (dagactiviteitencentrum) aanwezig en wordt er nauw samengewerkt met woningbouwverenigingen, huisarts, wijkagent, etcetera. Dit alles omwille van het in een zo vroeg mogelijk stadium adequaat kunnen ingrijpen en de (reguliere) zorgverlening zo snel mogelijk weer ‘op de rails’ te zetten.

Praktische informatie

Doelgroepen: cliënten met psychosociale of psychiatrische problematiek
Locaties: regio Arnhem, Veluwe Vallei
Startdatum: oktober 1994

Participanten

- RIBW Arnhem en Veluwe Vallei
- DAC Singel 31

Zorgcoördinatieteam

Contactadres

dhr. J.D. Ravestein
Zorgcoördinatie-team Stad Utrecht
Postbus 61, 3500 AB Utrecht
Telefoon: 030-2308802

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het, aan de cliënt die aan het zorgcoördinatieproject deelneemt, aanbieden van een op zijn sociaal-psychiatrische situatie afgestemd zorgaanbod, zodat de cliënt optimaal gebruik kan maken van het hulpaanbod en zijn zelfstandigheid zo groot mogelijk blijft of wordt.

De doelstelling is uitgesplitst in elf sub-doelstellingen waaronder:

- het werken vanuit de psychiatrische rehabilitatiegedachte;
- ‘bemoeizorg’ aan de ‘zorgwekkende zorgmijder’;
- zorg op maat gedachte, de zorg bieden die de cliënt nodig heeft.

Praktische informatie

Doelgroepen: chronisch psychiatrische patiënten, draaideurpatiënten, zorgwekkende zorgmijders
Locatie: Utrecht (stad)
Startdatum: oktober 1994

Participanten

- Stichting Beschermd Wonen Utrecht
- APZ H.C. Rümke
- RIAGG Stad Utrecht

Circuitvorming acute zorg

Contactadres

dhr. T. van Luyten
Ziekenhuis De Grote Beek
Dr. Poletlaan 1, 5626 NC Eindhoven
Telefoon: 040-2970155

Beschrijving van het project

Het doel van het project is een kwalitatief zo goed mogelijke acute zorg verlenen aan mensen met psychiatrische stoornissen en/of persoonlijkheidsstoornissen danwel ernstige psychosociale problematiek. De zorg wordt verleend binnen 12 uur, waarbij aandacht is voor zorg op maat en continuïteit.

De doelstelling tracht men te bereiken door:

- triage;
- crisisinterventie;
- stabilisatie;
- korte behandeling (maximaal 12 weken);
- diagnostiek;
- consultatie;
- dienstverlening;
- het uitvoeren van openbare geestelijke gezondheidszorg-taken, inclusief preventie;
- BOPZ-zaken;
- het aanbieden van opnamevervangende dagbehandeling, psychiatrische intensieve thuiszorg, ambulante zorg, deeltijdzorg, klinische zorg vanuit één instelling. Hierdoor worden de sociale en klinische psychiatrie op elkaar afgestemd.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locaties: Eindhoven en de Kempen
Startdatum: januari 1996

Participanten

- APZ
- RIAGG
- PAAZ
- Memo huis

Zorgcircuit voor langdurig zorgafhankelijken

Contactadres

dhr. P. van Amelsvoort
RIBW Zwolle e.o.
Burgemeester Roelenweg 9, 8021 EV Zwolle
Telefoon: 038-4269677

Beschrijving van het project

De samenwerking binnen dit project zal met name op de volgende, algemene doelen zijn gericht:

- systematische opbouw regionaal zorgcircuit voor langdurig zorgafhankelijke cliënten;
- ontwikkeling van herkenbare, op elkaar aansluitende zorgpakketten (programma-/productontwikkeling) binnen het circuit;
- ontwikkeling van een door een centraal orgaan gestuurde zorgtoewijzing binnen het circuit.

Fase 1 bestaat uit de aanstelling van een wachtlijstbegeleider ten behoeve van wachtlijstbeheer van RIAGG/RIBW en APZ (Sector Lang) in circuit rond langdurig zorgafhankelijke cliënten. Het doel van deze aanstelling is dat:

- er meer kandidaten uit het APZ weg kunnen zonder een beschermde woonvorm-plaats nodig te hebben. Dus meer kandidaten van de wachtlijst van de RIBW naar begeleid zelfstandig wonen;
- er meer kandidaten uit het APZ weg kunnen en naar een beschermde woonvorm kunnen. Dus meer kandidaten van de wachtlijst voor beschut wonen naar beschermd wonen en wellicht incidenteel naar begeleid zelfstandig wonen;
- er meer kandidaten die thans zelfstandig wonen en een indicatie voor beschermd wonen hebben toch thuis kunnen blijven wonen. Dus meer kandidaten van de wachtlijst van beschermd wonen naar begeleid zelfstandig wonen.

De wachtlijstbegeleider heeft de volgende taken:

- het bieden van bemiddelende gesprekscontacten aan de kandidaat en de verwijzer in de instelling of de thuissituatie;
- het geven van gerichte adviezen aan kandidaat en verwijzers omtrent de gewenste voorbereiding;
- het adviseren omtrent een gewijzigd hulpaanbod en een deel van de voorbereiding van de plaatsing ter hand nemen;
- het adviseren van betrokken instellingen inzake de inrichting van hun hulpaanbod, in het bijzonder als het gaat om de ontwikkeling van revalidatie-/rehabilitatiemethoden.

Praktische informatie

Doelgroep: langdurig zorgafhankelijke psychiatrische patiënten

Locaties: IJsselham, Steenwijk, Brederwiede, Zwartsluis, Genemuiden, Kampen, IJsselmuiden, Hasselt, Staphorst

Startdatum: januari 1995

Participanten

- RIAGG Zwolle
- RIBW Zwolle
- APZ Raalte Sint Franciscushof

Regionaal diagnostisch team

Contactadres

mevr. A. Timmerman-Koch
RIGG Zwolle e.o.
Burg. Roelenweg 9, 8021 EV Zwolle
Telefoon: 038-4269666

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het realiseren van goed bereikbare, multidisciplinaire diagnostiek voor jeugdigen uit de jeugd-GGZ, respectievelijk jeugdhulpverlening/-bescherming van wie de hulp onvoldoende effect oplevert of stagneert;
- kwaliteitsverbetering van diagnostiek en indicatiestelling bij stagnerende behandeling door bundeling van verschillende soorten diagnostiek tot één team;
- efficiency-verhoging door concentratie van beschikbare diagnostische capaciteit en het vermijden van herhaalde diagnostiek;
- op termijn: inzet van het RDT in een vroeger stadium van de hulpverlening. Realisering geschiedt doordat deelnemende instellingen uit de jeugdhulpverlening, jeugd-GGZ en -gezondheidszorg samen een onafhankelijk, multidisciplinair team vormen. Dit team is structureel beschikbaar voor consult en advies ten behoeve van instellingen.

Praktische informatie

Doelgroep: jongeren met complexe GGZ-problematiek
Locatie: Overijssel
Startdatum: december 1994

Participanten

- RIGG Zwolle
- Iduma Zwolle
- RIAGG Zwolle
- IJG Zwolle

- De Ambelt Zwolle
- Zwolse Jeugdhuizen
- GGD Zwolle

Regionale indicatiecommissie

Contactadres

dhr. A. van Belzen
PC Joris
St. Jorisweg 2, 2612 GA Delft
Telefoon: 015-2607580

Beschrijving van het project

Het doel is het instellen van een Regionale Indicatie Commissie om hen die aangewezen zijn op een langdurige woonvoorziening binnen de GGZ, een juiste woonplek te kunnen bieden en een goede doorstroming te bevorderen. De taak van de RIC is in algemene zin: het stellen van een indicatie voor opname in een woonvoorziening behorende tot één van de instellingen welke in de regio werkzaam zijn, alsmede het verwijzen naar één of meerdere voorzieningen welke het best aansluiten bij de zorgbehoefte van de langdurig zorgafhankelijke cliënt. In de regio DWO moeten alle meldingen voor de woonvoorzieningen via de RIC lopen. Ook overplaatsingen van de ene naar de andere woonvoorziening binnen het circuit lopen via de RIC. Naast deze hoofdtaak zijn de volgende taken aanwezig:

- de RIC kan het verloop van het proces van melding tot plaatsing volgen;
- de RIC kan de taak van wachtlijstbewaker vervullen;
- de RIC kan een signaalfunctie vervullen ten aanzien van knelpunten in het zorgaanbod.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Delft, Westland, Oostland
Startdatum: maart 1995

Participanten

- PC Joris
- RIAGG-DWO
- RIBW-DWO

Aanmelding - screening - konsultatie

Contactadres

dhr. J. van der Hallen
RIAGG Zeeland
Postbus 592, 4330 AN Middelburg
Telefoon: 0118-687587

Beschrijving van het project

De doelstelling van ASK is het bieden van een snelle en kwalitatief goede psychiatrische oordeelsvorming. Dit wil men op de volgende wijze bereiken:

- centrale aanmelding van GGZ-problematiek door middel van een centraal aanmeldings- en telefoonnummer;
- één voordeur voor zowel RIAGG als APZ;
- sturen van instroom van patiënten;
- strategische diagnostiek: wat heeft de patiënt en waar wordt de patiënt het best geholpen;
- goede consult-contacten met de huisarts.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met GGZ- of psychiatrische problemen
Locatie: Bevelanden
Startdatum: oktober 1994

Participanten

- RIAGG Zeeland
- Psychiatrisch Ziekenhuis Zeeland

Cliëntenstromen naar de GGZ

Contactadres

mevr. A. de Goede
RIAGG Breda, afdeling Jeugd
Baronielaan 18, 4818 RA Breda
Telefoon: 076-5241000

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het reguleren van de cliëntenstroom in het jeugdzorg-circuit zodat de cliënt de hulp krijgt die hij nodig heeft. Als het kan, hulp in jeugdhulpverlening, soms met consultatie vanuit de RIAGG, als het moet zo snel en zo goed mogelijk in de Jeugd-GGZ.

Men wil dit bereiken door:

- het bieden van consultatie en bijscholing aan ambulante jeugdhulpverlening;
- het ontwikkelen van protocollen en zorgprogramma's waardoor goede indicatiestelling mogelijk is;
- participatie aan indicatietoetsingsteam;
- ontwikkelen van diagnostische protocollen en het opzetten van een diagnostisch team ten behoeve van jeugdhulpverlening;
- opzetten van zorgtoewijzing/diagnostisch team ten behoeve van het GGZ-circuit.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten van het jeugdzorg-circuit
Locatie: stadsgewest Breda
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Jeugdhulpverleningsinstellingen
- RIAGG

Publikaties

- *Twee in Eens*, Voortgangsrapportage, Roosendaal 1995.
- Rooyen, M. van, Eerst de inhoud, dan de vorm, *De Gazet*, (1995), april.

Casemanagement

Contactadres

dhr. J. van der Hallen
RIAGG Zeeland
Postbus 592, 4330 AN Middelburg
Telefoon: 0118-687587

Beschrijving van het project

Het project Casemanagement wil door contact met cliënten, door overleg met diverse hulpverleners en familie, de hulpverlening aan ‘moeilijke’ patiënten organiseren. In zijn algemeenheid betreft het activiteiten voor chronisch psychiatrische patiënten die niet bereid zijn tot samenwerking met de hulpverlening en de patiëntenrol niet accepteren. De activiteiten zijn gericht op het faciliteren van behandeling voor deze patiënten. Teneinde de reguliere invoering van casemanagement in de hulpverlening te faciliteren, wordt in samenwerking tussen RIAGG en PAAZ een deskundigheidsbevordering opgezet. Hiertoe worden zowel binnen RIAGG als de PAAZ-Walcheren twee medewerkers vrijgesteld om casemanagement uit te voeren. Daartoe wordt een aantal cliënten geselecteerd op basis van de omschreven doelgroepkenmerken. Afsproken wordt welke activiteiten vervolgens worden uitgevoerd. In een regelmatig overleg met de projectleiding en vertegenwoordigers van PAAZ en RIAGG worden de resultaten van deze inzet besproken en geëvalueerd. Van casemanagement wordt verwacht dat voor de groep ‘niet-patiënten-niet-samenwerkend’ een werkbare situatie ontstaat. Dit moet op termijn leiden tot minder overlast voor de omgeving, tot minder opname en ruimte geven voor een hogere kwaliteit van leven.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Walcheren
Startdatum: oktober 1994

Participanten

- RIAGG Zeeland
- PAAZ Walcheren

Psychiatrisch intensieve ondersteuning en nazorg

Contactadres

dhr. J. Overdevest
APZ Zon en Schild
Postbus 3051, 3800 DB Amersfoort
Telefoon: 033-4609398/250

Beschrijving van het project

Doel van het project is het ontslag van lang opgenomen psychiatrische patiënten mogelijk te maken.

Men wil dit bereiken volgens de methodiek van het casemanagement. Reeds maanden voor de vermoedelijke ontslagdatum krijgt de patiënt een casemanager die alle noodzakelijke voorbereidingen begeleidt. Na ontslag blijft die casemanager begeleiden. Binnen het circuit chroniciteit (RIAGG, RIBW, APZ) vindt afstemming plaats.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: APZ-regio Amersfoort e.o., APZ-regio Gooi en Vechtstreek
Startdatum: juni 1993

Participanten

- APZ Zon en Schild
- RIAGG Amersfoort e.o.
- RIBW Amersfoort e.o.

Centrum voor GGZ

Contactadres

mevr. A. Fluitman
Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg
Gorecht Oost 175, 9603 EA Hoogezand-Sappemeer
Telefoon: 0598-324466

Beschrijving van het project

Het GGZ Centrum is een initiatief van het APZ Drenthe en de RIAGG Groningen. Het is het eerste GGZ Centrum dat werd gestart in het kader van de voorgenomen verregaande samenwerking tussen APZ's, RIBW en RIAGG in de provincie Groningen. Het GGZ Centrum ontwikkelt op basis van de vraag van haar klanten een breed pakket hulpverleningsmogelijkheden om mensen met (ernstige) psychiatrische problematiek (zó ernstig dat ze bedreigd worden of zijn in hun sociaal functioneren) te helpen zich te handhaven in hun omgeving. Uitgangspunten van de hulpverlening zijn:

- dienstverlenende houding ten aanzien van cliënten en verwijzers. Dus: laagdrempelig voor diagnostiek, consultatie en informatie;
- efficiënte inzet van menskracht en deskundigheid. Dus: datgene wat door de cliënt of eerste lijn gedaan kan worden zal gesteund maar niet overgenomen worden;
- algemeen behandeldoel is herstel en/of verbeteren van het functioneren en welbevinden in de sociale context. Dus: het behandelplan wordt in overleg met cliënt, verwijzer en naaste betrokkenen geformuleerd, uitgevoerd en geëvalueerd;
- het behandelaanbod is eclecticisch pragmatisch met systeemtherapeutische, gedragstherapeutische en steunend structurende methodieken. Speciale aandacht zal er zijn voor de ontwikkeling van hulpverlening aan allochtonen;
- continuïteit van zorg is een voorwaarde voor dit alles. Dus: de cliënt zal zonodig thuis behandeld worden of worden gevolgd tijdens opname. Het hulpaanbod aan cliënten wordt gebaseerd op de vraag die leeft in Hoogezand-Sappemeer, doch zal minimaal bestaan uit:

- steunende en structurerende contacten (thuis of in het centrum);
- langdurige begeleiding;
- kortdurende psychotherapie;
- psychiatrische thuiszorg;
- medicamenteuze therapie;
- crisisinterventie op werkdagen tijdens kantooruren.

Praktische informatie

Doelgroep: volwassenen met complexe psychiatrische problematiek

Locatie: gemeente Hoogezand-Sappemeer

Startdatum: november 1993

Participanten

- RIAGG Groningen
- APZ Drennoord
- Eerste lijn Hoogezand

Team integrale zorg

Contactadres

dhr. H.J. Peters
Team Integrale Zorg
Drielse Wetering 49, 1509 KP Zaandam
Telefoon: 075-6318709

Beschrijving van het project

Het team wil bij cliënten bereiken:

- dat voor hen stabiele levensomstandigheden in de samenleving worden bereikt, welke aansluiten bij hun eigen wensen;
- dat er een substantiële reductie van opnamedagen voor deze cliëntengroep wordt gerealiseerd;
- dat psychische problemen niet verergeren door introductie van het programma;
- dat zij meer tevreden zijn met hun situatie, meer vertrouwen krijgen in de toekomst en meer zelfrespect verwerven;
- dat familie of omgeving van de cliënt niet zwaarder wordt belast en tevreden is met de geboden hulpverlening.

Meer specifiek:

- een meer onafhankelijke woonsituatie en verbetering van vaardigheden om zelfstandig te wonen;
- verbetering van de omvang en kwaliteit van sociale contacten en functioneren in verschillende sociale rollen (partner, familielid, buurman etc.) en vrijetijdsbesteding;
- meer zelfstandig functioneren in werk en opleiding.

Belangrijkste kenmerken van de werkwijzen zijn:

- continuïteit van hulpverlener in alle situaties, over de grenzen van de instellingen heen en op alle gebieden waar de cliënt beperkingen ondervindt;
- continuïteit in informatie en beleid door bekendheid van de cliënten bij het gehele team (inclusief secretariaat);
- grote bereikbaarheid van het team voor cliënten (lage drempel en informele sfeer);

- relatief grote gebondenheid van cliënten aan casemanager en TIZ en voor lange duur;
- outreachende werkwijze;
- verantwoordelijkheid voor het instandhouden van de relatie ligt bij de casemanager;
- coördinatiepunt van (professionele) hulp en bemoeienis van derden ten opzichte van de cliënt;
- hulp en steun aan het betrokken netwerk van de cliënt;
- zorgen voor weinig loketproblemen;
- soepele verwijzing door reeds in de kliniek het eerste contact te leggen;
- lage case-load, 15 cliënten per fte casemanager.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten

Locaties: Zaanstreek, Waterland

Startdatum: januari 1995

Participanten

- RIAGG Zaanstreek/Waterland
- PZ Duin en Bosch te Castricum

Zorgwekkende zorgmijders

Contactadres

dhr. H.J. van Dam
Frederik van Eeden Stichting
p/a Kempering 52, 1104 KG Amsterdam
Telefoon: 020-6952446

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het leveren van een bijdrage in de oplossing van de (overlast-)problematiek door en van, voor de GGZ, moeilijk bereikbare chronisch psychiatrische patiënten. Door middel van het aanbieden van praktische hulp aan de patiënt bij bijvoorbeeld uitkerings-, hygiëne- en lichamelijke gezondheidsproblemen wordt getracht een (vertrouwens-)band op te bouwen. Hierna begeleidt de sociaal-psychiatrisch verpleegkundige de patiënt naar een vorm van (reguliere) zorg die overlast en psychisch lijden terugdringt. De vier sociaal-psychiatrisch verpleegkundigen die in het project werken, werken voor 50% in hun eigen instelling en voor 50% in het project. Dit heeft een drempelverlagend effect voor het zorgaanbod van de deelnemende instellingen. De SPV gaat naar de patiënt toe in plaats van dat de patiënt naar de instelling moet komen.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Amsterdam-Oost, Amsterdam-Zuidoost
Startdatum: april 1995

Participanten

- Frederik van Eeden Stichting
- RIAGG Amsterdam-Oost
- RIAGG Amsterdam-Zuidoost
- GG&GD, afdeling Vangnet en Advies

Zorgontwikkeling voor asielzoekers en vluchtelingen

Contactadres

dhr. T. Tankir
Stichting Pharos, Steunpunt Gezondheidszorg Vluchtelingen
Postbus 13318, 3507 LH Utrecht
Telefoon: 030-2349800

Beschrijving van het project

De primaire doelstelling van het project is te komen tot verbetering van de (algemeen) maatschappelijke, ambulante psychosociale en ambulante en klinische psychiatrische opvang van asielzoekers en vluchtelingen.

Men probeert dit te bereiken door:

- de deskundigheid van de hulpverleners van de hierbij betrokken instellingen te vergroten;
- te komen tot een verbetering van de afstemming van het begeleidings- en behandelaanbod vanuit de verschillende instellingen;
- het vroegtijdig signaleren van dreigende escalatie van de problemen en daarmee ernstige crises te voorkomen;
- het over en weer bieden van consultatiemogelijkheden.

Praktische informatie

Doelgroep: vluchtelingen en asielzoekers met psychiatrische problematiek
Locaties: Maarssen e.o., Nieuwegein e.o., Zeist e.o.
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- RIAGG Westelijk Utrecht
- AMW-instellingen
- Rümke-groep
- Crisis Dienst (Centrum)

- Stichting Pharos
- Huisartsen
- Alle plaatselijke vluchtelingenwerkorganisaties

Meubelrecycling

Contactadres

dhr. F. Jetten
Stichting Het Karwei Westelijke Mijnstreek
Kastelenweg 1-3, 6136 BK Sittard
Telefoon: 046-4518914

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het bieden van een opstap voor RIBW-bewoners naar werkprojecten en dagbesteding;
- leren ontdekken van eigen mogelijkheden en kunnen deelnemen in een werkorganisatie/sfeer;
- het bieden van een mogelijkheid tot het opbouwen van een sociaal netwerk;
- hergebruik van goederen/milieu-educatie/-bewustzijn;
- het leren omgaan met klanten, dus uit de eigen kring komen.

De activiteiten zijn:

- werken aan aangeleverde meubels (sloop, herstel, goede onderdelen opknappen, van hout producten maken, verkopen);
- vervoer;
- administratie;
- participeren in de organisatie.

De werkwijzen zijn:

- dagopvang/sfeer;
- kennismaken met werken;
- educatieve activiteiten (milieu/hout/productbehandeling).

De methodieken zijn:

- het ontwikkelen van een dagritme;
- het leren omgaan met functionele relaties;
- het ontwikkelen van een eigen identiteit als werknemer;
- het ontwikkelen van sociale vaardigheden;
- het leren geconcentreerd te werken;

- het leren kennen van de eigen mogelijkheden;
- het kunnen omgaan met verantwoordelijkheden, afspraken en verplichtingen.

Praktische informatie

Doelgroepen: bewoners RIBW, (ex-)chronisch psychiatrische patiënten
Locaties: Sittard, Geleen, Born, Susteren, Schinnen, Beek
Startdatum: oktober 1995

Participanten

- RIBW Heuvelland & Maasvallei
- GGZ-instellingen Westelijke Mijnstreek
- Gemeente Sittard
- Stichting Het Karwei

Doorstroombegeleiding Werken aan werk

Contactadres

dhr. P.D.M. Colen
RIAGG Arnhem/afdeling Dagbesteding
Sonsbeeksingel 31, 6814 AB Arnhem
Telefoon: 026-4438622

Beschrijving van het project

Doel van het project is het realiseren van een individueel begeleidingsaanbod, gericht op het traject: beschutte dagbesteding – beschut werk – vrijwilligerswerk – scholing – werkervaring – beschermd werk – werk. Een lid van de doelgroep kan instromen op het niveau waar hij/zij zich bevindt en begeleid worden tot aan het persoonlijk optimum, danwel totdat volledige inpassing in regulier werk of scholing is gerealiseerd. In de werkwijze is globaal een tweedeling aan te brengen, waarbij de mate waarin betaald werk in beeld is, richtingevend is. Op basis van deze tweedeling zijn twee functies ingevuld namelijk:

- de trajectbegeleider arbeid (methodiek: Supported Employment);
- de bemiddelaar vrijwilligerswerk.

Beide functionarissen werken in directe aansluiting op het GGZ-circuit. De trajectbegeleider arbeid werkt voornamelijk vanuit een samenwerkingsverband – SARA – een organisatie voor arbeidsinpassing van lichamelijk en geestelijk gehandicapten die bereid is gevonden de doelgroep uit te breiden met psychisch gehandicapten.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: regio Arnhem
Startdatum: mei 1995

Participanten

- RIAGG Arnhem
- APZ Wolfheze
- Samenwerkingsverband Arbeid Regio Arnhem (SARA)

Werkprojecten

Contactadres

dhr. F. Jetten
Stichting Het Karwei Westelijke Mijnstreek
Kastelenweg 1-3, 6136 BK Sittard
Telefoon: 046-4518914

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het aanbieden van gestructureerde dagopvang;
- het bieden van een zinvolle dagvulling;
- het bieden van laagdrempelige werkervaring;
- het ontdekken van eventuele arbeidsperspectieven.

De volgende projecten worden aangeboden:

- tuinproject;
- speelgoed schilderen;
- huishoudelijke taken;
- hoedjesproject (voor een atelier in Maastricht).

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch (ex-)psychiatrische patiënten
Locaties: regio Maastricht: Gulpen, Vaals, Maastricht
Startdatum: januari 1995

Participanten

- RIAGG Maastricht
- PMS Vijverdal Maastricht
- RIBW Heuvelland en Maasvallei
- Stichting Het Karwei

Botenproject

Contactadres

dhr. S.E. Dijkstra
Psychiatrisch Ziekenhuis Franeker
Postbus 19, 8800 AA Franeker
Telefoon: 0517-398771

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- een blijvende beschermde werkvorm bieden;
- een opstap bieden naar een meer reguliere vorm van werk.

Er zal vanuit de arbeidsrehabilitatiegedachte gewerkt worden, wat zich onder andere uit in:

- personeelsbeleid (deelnemersbeleid);
- sollicitatieprocedure;
- een soort arbeidsovereenkomst;
- beoordelingsgesprekken;
- dossiervorming.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een psychiatrische handicap zonder werk

Locatie: werkgebied GGZ Friesland

Startdatum: september 1995

Participanten

- Psychiatrisch Ziekenhuis Franeker
- RIBW Friesland
- RIAGG Friesland

Beschut Werken

Contactadres

mevr. S. Drost
RIDA
Crosestein 17/02, 3704 PC Zeist
Telefoon: 030-6959293

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het ontwikkelen van beschutte werkplekken op dag-activiteitencentra en daarbuiten, waar deelnemers werk kunnen verrichten dat volledig past bij hun mogelijkheden. Men ontwikkelt deze beschutte werkplekken binnen dagactiviteitencentra voor zowel groepen als individuen op het gebied van hout, schoonmaak, receptie, administratie, kantine, vervoer, gastheerschap en assistent-activiteitenleiding.

De ontwikkeling van deze individuele en/of collectieve werkplekken gebeurt bij non-profit organisaties, sociale werkvoorziening en bij bedrijven met behulp van de volgende werkwijzen:

- behoefte-onderzoek deelnemers;
- (traject) begeleidingsmethodiek;
- functie-omschrijvingen;
- programma voor sociale en vakgerichte vaardigheden;
- training on the job.

Praktische informatie

Doelgroep: zorgafhankelijken met een psychiatrische achtergrond
Locaties: regio westelijk Utrecht: Zeist, Woerden, Nieuwegein
Startdatum: september 1994

Participanten

- RIAGG
- APZ
- Beschermd wonen

- Sociaal-cultureel werk
- Sociale werkvoorziening
- Ideële stichtingen
- RIDA

Arbeidsplaatsen

Contactadres

dhr. H. Beijers
Basisberaad GGZ
Zomerhofstraat 71, 3032 CK Rotterdam
Telefoon: 010-4665962

Beschrijving van het project

Doelstellingen van het project zijn:

- het creëren van ten minste tien arbeidsplaatsen;
- het tewerkstellen van ex-psychiatrische patiënten;
- het verzamelen van gegevens over de specifieke eisen die hieraan gesteld moeten worden.

Men probeert dit te bereiken door:

- het benaderen van werkgevers en hulpverleners;
- werving van potentiële deelnemers;
- begeleiding op de werkvloer (jobcoaching);
- onderzoek door de sociaal-wetenschappelijke afdeling van SoZaWe.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)psychiatrische patiënten
Locatie: stad Rotterdam
Startdatum: september 1994

Participanten

- Dagcentrum SOEDA
- Stichting Nieuwe Banen Rotterdam Werkt
- Basisberaad GGZ

Arbeidstoeleidingsproject compaan

Contactadres

mevr. W.J.F.M. van der Linden-Bollen
RIGG Zwolle e.o.
Burg. Roelenweg 9, 8021 EV Zwolle
Telefoon: 038-4269666

Beschrijving van het project

Doel van het project is het begeleiden van mensen met een GGZ-achtergrond naar betaalde of onbetaalde arbeid. Voor deze doelgroep bestaat bij de arbeidsbureaus en GMD nauwelijks aandacht. Zonder extra aandacht komt deze groep niet aan het werk.

Men wil dit bereiken middels de volgende werkwijzen:

- individuele trajectbegeleiding;
- job-finding;
- scholing.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een GGZ-achtergrond en AWBZ-indicatie
Locatie: werkgebied van RIGG Zwolle
Startdatum: september 1994

Participanten

- Stichting RIGG Zwolle
- IWA
- Provincie Overijssel
- GAK/GMD
- Het Groene Land (zorgverzekeraar)

Vrijwilligersnetwerkproject vriendendienst

Contactadres

mevr. M.T.M. Bosman
Stichting Vriendendienst
Borgerstraat 52b, 1053 PV Amsterdam
Telefoon: 020-6182448

Beschrijving van het project

Doel van Vriendendienst is de bevordering van integratie van mensen met een psychiatrische handicap in de samenleving door middel van contact en ondersteuning van vrijwilligers.

Men probeert dit te bereiken door middel van werving, selectie en begeleiding van vrijwilligers die als ‘maatjes’ gekoppeld worden aan personen uit de doelgroep. Hierbij wordt vooral gedacht aan vrijetijdsbesteding: gezellige contacten, samen winkelen, gezamenlijk culturele activiteiten ondernemen en begeleiding naar buurthuis, sportvereniging en een cursus. Belangrijke aspecten zijn:

- uitbreiding van het sociaal netwerk van de cliënt, doorbreking van isolement;
- bevordering van de zelfstandigheid en het eigen initiatief van de cliënt;
- ondersteuning bij het overwinnen van angst om de samenleving in te gaan, stimulans om dingen te ondernemen;
- verminderen van zorgafhankelijkheid van de cliënt.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)psychiatrische patiënten in sociaal isolement
Locatie: GGZ-zorgregio Amsterdam Centrum/Oud-West/Noord
Startdatum: augustus 1993

Participanten

- RIAGG C/OW/N
- RIBW PC Hoof
- PZA
- Stadsdelen Oud-West, Westerpark en Baarsjes

Publikaties

- Haitsma, D.J., *Eindrapportage opbouwwerk tussen zorg en rehabilitatie*, 1995.
- *Project IEP 'Kwartier maken'*, eindverslag IEP, 1995.
- Vriendendienst maakt school, *Zorg en Welzijn*, (1995), maart.

Zorgvernieuwingsproject De Gentiaan

Contactadres

dhr. Th. L.G. van der Lans
Psychiatrische Woonvoorziening De Gentiaan
Nienoordstraat 4, 2532 TB Den Haag
Telefoon: 070-3948888

Beschrijving van het project

Het project beoogt de somatische en psychosociale restmogelijkheden van de bewoners optimaal aan te spreken. Dit betekent dat hun zelfstandigheid en mobiliteit bevorderd zal worden zodat opname in een verpleeghuis zo lang mogelijk uitgesteld danwel voorkomen kan worden. Realisering geschiedt door:

- inventarisatie van de restmogelijkheden per individuele patiënt;
- in overleg met de patiënt een begeleidingsplan opstellen gericht op resocialisatie en rehabilitatie.

Aspecten die aan de orde komen: mogelijke afbouw medicatie, bevorderen mobiliteit en zelfstandigheid door middel van ondersteuning van de disciplines ergotherapie, fysiotherapie en maatschappelijk werk.

Praktische informatie

Doelgroep: uitbehandelde psychiatrische patiënten
Locatie: Den Haag
Startdatum: juni 1995

Participanten

- Verpleeghuis De Strijp
- Bureau B&T
- Psychiatrische Woonvoorziening De Gentiaan

RAD

Contactadres

mevr. M. Poesiat
RIGG Oost-Gelderland
Vordenseweg 12, 7231 PA Warnsveld
Telefoon: 0575-580808

Beschrijving van het project

Doel van het project is het ontwikkelen van een regionaal netwerk van onderling op elkaar afgestemde activiteiten op het gebied van dagbesteding en arbeidsrehabilitatie in Oost-Gelderland.

Men wil dit bereiken door bestaande en nieuwe activiteiten onder te brengen in een rechtspersoon volgens een nader op te stellen projectplan.

Praktische informatie

Doelgroepen: (ex-)cliënten van GGZ-instellingen, cliënten die sociaal-netwerkondersteuning behoeven

Locatie: Achterhoek

Startdatum: juni 1995

Participanten

- APZ
- RIAGG
- RIBW
- RIGG

Deelnemerskantine De Kokkerel

Contactadres

dhr. F. Jetten
Stichting Het Karwei Westelijke Mijnstreek
Kastelenweg 1-3, 6136 BK Sittard
Telefoon: 046-4518914

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het verbeteren van de eetgewoonten;
- leren hoe een eenvoudige, goede maaltijd samengesteld kan worden;
- verlenging van de openingstijd van het dagbestedingscentrum;
- het creëren van werkervaringsplaatsen voor de deelnemers in de werkploegen;
- het doorbreken van het isolement, met name in de avonduren.

Dit probeert men te bereiken door:

- op vaste tijden dagelijks een broodmaaltijd en een warme maaltijd te bereiden;
- samen te kiezen voor een vast eettijdstip op de 'risicotijd' als de avond begint;
- keuze voor menu's volgens de maaltijdschijf en veel variatie;
- na het eten tot 20.00 uur gezellig samen te zijn (kaarten, natafelen etc.);
- het laten organiseren van de broodmaaltijd door drie deelnemers en de warme maaltijd door zes deelnemers (boodschappen doen, plannen, organiseren, koken, serveren, budgetbeheer, opruimtaken).

Praktische informatie

Doelgroepen: chronische en ex-psychiatrische patiënten, jeugdig werklozen, WAO'ers, verstandelijk gehandicapten, langdurig werklozen

Locaties: regio westelijke Mijnstreek: Beek, Born, Geleen, Schinnen, Sittard, Stein, Susteren

Startdatum: oktober 1994

Participanten

- RIAGG Westelijke Mijnstreek
- PMS Vijverdal Maastricht
- Hotelvakschool Sittard
- Stichting Het Karwei

D'n Inloop

Contactadres

dhr. S. Zeegers
Stichting RIBW Oost-Brabant/D'n Inloop
Bernhardstraat 6, 5831 EC Boxmeer
Telefoon: 0485-522088

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- aanbieden van ontmoetingen en activiteiten ten behoeve van (ex-)psychiatrische patiënten;
- vervangend sociaal netwerk;
- zoeken en bemiddelen ten behoeve van de doelgroep voor (vrijwilligers-)werk, educatie en vrijetijdsbesteding in de samenleving;
- ondersteuning op ADL-gebied.

Uitgangspunt is dat activiteiten en plannen gebaseerd zijn op eigen keuzen van de deelnemers (bezoekje). Er wordt projectmatig gewerkt, waarbij projecten zoveel mogelijk zelfbedruipend zijn en beheerd worden door deelnemers. Er wordt niet behandeld, noch is D'n Inloop een verlengstuk van de overige GGZ-instellingen. Projecten op dit moment zijn een kook- en een eetproject, tweedehands kledingwinkel, wasproject, zagen/maken houten speelgoed.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)psychiatrische patiënten
Locaties: Land van Cuijk: Boxmeer, Cuijk, St. Anthonius, Mill, Grave, Vierlingsbeek
Startdatum: januari 1995

Participanten

- RIBW Oost-Brabant
- RIAGG
- IPZ Oost-Brabant
- Maasziekenhuis
- Verpleeghuis Madeleine

Activiteitenbemiddeling

Contactadres

mevr. A. Tammes
Activiteitenbemiddeling
Boergoensestraat 3, 3082 KA Rotterdam
Telefoon: 010-4297607

Beschrijving van het project

Doel is het bemiddelen van mensen met een psychiatrische achtergrond bij het vinden van passende dagactiviteiten, bijvoorbeeld scholing en opleiding, vrije-tijdsbesteding of (vrijwilligers)werk. Hiertoe worden in samenspraak tussen de cliënt en de verwijzer de volgende acties ondernomen:

- er wordt een zestal gesprekken gevoerd;
- er wordt gebruikgemaakt van een uitgebreid overzicht aan activiteiten aan de hand van een sociale kaart;
- de aanwezige steun wordt ingeschakeld;
- de (ontbrekende) vaardigheden waarbij de cliënt nog hulp nodig heeft worden benoemd.

Tijdens de bemiddeling wordt onder andere gebruikgemaakt van de materialen van Rehabilitatie '92.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een psychiatrische achtergrond
Locatie: Rotterdam-Zuid e.o.
Startdatum: januari 1994

Participanten

- RIAGG Rotterdam-Zuid (Soeda)
- Pameijer Stichting
- Stichting Hillevliet

GGZ-Brugproject

Contactadres

mevr. L. Verbeek
RIAGG Amsterdam-Oost
Postbus 94726, 1090 AS Amsterdam
Telefoon: 020-5608860

Beschrijving van het project

Doel van het project is resocialisatie en arbeidsrehabilitatie voor Turkse en Noordafrikaanse GGZ-cliënten door toegang te verschaffen aan deze doelgroepen tot de huidige algemene dagactiviteitencentra en maatschappelijke voorzieningen.

Men tracht dit te bereiken middels dagbestedingsmogelijkheden waar cliënten deelnemen aan diverse dagactiviteiten zoals groepsgesprekken, cursussen, trainingen op het gebied van psycho-educatie en dergelijke. Tevens wordt er individuele begeleiding naar activiteiten buiten de GGZ aangeboden.

Praktische informatie

Doelgroep: Turkse en Noordafrikaanse GGZ-cliënten
Locaties: regio Amsterdam-Oost en Amsterdam-Zuidoost
Startdatum: april 1995

Participanten

- RIAGG Amsterdam-Oost
- Frederik van Eeden Stichting
- Querido Stichting

Transmuraal team langdurig zorgafhankelijken

Contactadres

dhr. J.G.H. Belt
Psychiatrisch Ziekenhuis Brinkgreven
Rielerweg 187, 7416 ZE Deventer
Telefoon: 0570-639600

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het bieden van dagstructurende activiteiten aan langdurig zorgafhankelijken;
- deze groep begeleiden in de thuis-/woonsituatie.

Men wil dit bereiken door:

- het bieden van activiteiten binnen het APZ Brinkgreven;
- het ondersteunen in de woonsituatie door sociaal-psychiatrisch verpleegkundigen en verpleegkundig opgeleiden.

Men stapt over van een zorgondersteunend naar een opname-voorkomend model.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: regio Deventer (voorlopig)
Startdatum: mei 1995

Participanten

- APZ Brinkgreven
- RIAGG IJsselland

Preventieve woonbegeleiding

Contactadres

dhr. J.S. van Langen
Stichting Maatschappelijke Opvang Helmond e.o. (SMO)
Bindersestraat 2, 5701 SZ Helmond
Telefoon: 0492-529501

Beschrijving van het project

Het project beoogt het voorkomen dat mensen met een ernstige psychische problematiek hun huisvesting verliezen, zodat zij niet verder afglijden en in het opvangcircuit terecht komen. Voor de te begeleiden personen wordt een woonbegeleidingscontract 'op maat' opgesteld. De begeleiding bestaat voornamelijk uit:

- het veiligstellen van de betaling van vaste lasten en hulp bij besteding van het resterende inkomen;
- stimuleren van een goede maaltijd;
- stimuleren van bewassing;
- stimuleren van een zinvolle dagbesteding;
- stimuleren van sociale contacten;
- verbeteren van eventuele verstoorde contacten in de buurt waar men woont.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende cliënten met psychiatrische problemen
Locatie: regio Helmond e.o.
Startdatum: januari 1994

Participanten

- RIAGG Helmond
- Dak- en thuislozencentrum D'n Hert
- Opvangcentrum Doorganghuis
- D'n Inloop Helmond
- Woningbouwcorporaties
- Stichting Maatschappelijke Opvang Helmond e.o.

Publikatie

Bogaard, D. van den, *'Gewoon anders', vernieuwingen in de maatschappelijke opvang*, NIZW, Utrecht 1995.

Woonbegeleiding

Contactadres

dhr. A.J. Bos
Vindicta RIBW Midden-West Utrecht
Pr. Beatrixstraat 19c, 3441 XJ Woerden
Telefoon: 0348-432541

Beschrijving van het project

Dit project heeft tot doel de zelfredzaamheid van de cliënt in het wonen, in het sociaal en maatschappelijk verkeer en de dagvulling te bevorderen danwel in stand te houden. De werkwijze is als volgt:

- de cliënt wordt in de thuissituatie bezocht – de begeleiding is gebaseerd op 2 uur per week;
- door de cliënt worden doelen en behoeften aangegeven: samen met de cliënt wordt een begeleidingsplan opgesteld en via een stappenplan wordt aan doel(en) gewerkt. De rehabilitatiegedachte staat centraal.

Praktische informatie

Doelgroep: personen met psychiatrische problematiek
Locaties: Woerden, Loenen, Abcoude, Breukelen, Maarssen, Maarssenbroek, Harmelen, Montfoort, Oudewater, Lopik
Startdatum: april 1995

Participant

Stichting Vindicta Zeist

Begeleid zelfstandig wonen

Contactadres

mevr. M. Stortelder
RIBW Zwolle e.o., BZW Steenwijk
Stationsplein 1, 8331 GM Steenwijk
Telefoon: 0521-518992

Beschrijving van het project

Doel van het project is het voorkomen en/of verkorten van ambulante psychiatrische behandeling, intramurale psychiatrische opname of verblijf in een beschermende woonvorm.

Men wil dit bereiken door middel van begeleiding/ondersteuning in de eigen thuissituatie. De cliënt wordt volgens afspraak thuis bezocht, maximaal drie uur per week. Samen met de cliënt wordt een begeleidingsplan opgesteld. Begeleiding wordt gegeven op het gebied van onder meer financiën, huishoudelijke vaardigheden, daginvulling, zelfverzorging, sociale contacten en psychisch welzijn.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten met een RIBW-indicatie
Locaties: gemeenten Steenwijk, Brederwiede en IJsselham
Startdatum: juli 1994

Participanten

- RIBW Zolle e.o.
- RIAGG Zwolle afdeling Preventie

Publikatie

Plass, S. en M. Stortelder, *Project 'Begeleid zelfstandig wonen Steenwijk'*.
Tussenevaluatie, RIBW, Zwolle 1994.

Begeleid wnen in de GGG

Contactadres

dhr. J.S.C.M. Boselie
RIBW Oost-Brabant
Postbus 693, 5400 AR Uden
Telefoon: 0443-254480

Beschrijving van het project

Doel van het project is de ontwikkeling van de functie begeleid wonen in Oost-Brabant, dat wil zeggen het bieden van begeleiding en ondersteuning bij alle aspecten van het wonen en maatschappelijk functioneren. In de periode 1994-1999 streeft men er naar minstens 100 plaatsen voor begeleid wonen tot stand te brengen. Dit doel wil men bereiken door de volgende projecten met elk een aantal begeleid wonen plaatsen uit te voeren:

- begeleid wonen in gezinshuizen;
- begeleid wonen voor thuis- en daklozen (sociaal pension);
- begeleid wonen gekoppeld aan een beschermende woonvorm (satelliethuizen);
- begeleid wonen in groepsverband met al dan niet het aanbieden van verblijf;
- externe woonbegeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: langdurig zorgafhankelijke cliënten
Locaties: regio Oost-Brabant, Noordoost Noord-Brabant, Helmond
Startdatum: april 1994

Participanten

- RIBW Oost-Brabant
- Stichting Kim
- Stichting Maatschappelijke Opvang Helmond e.o.
- IPZ Oost-Brabant
- RIAGG Helmond

Publikaties

- Boselie, J.S.C.M., G.J.A. Kappen en S.M.J. Verhoeven-Schalken (red.), *In Brabant staat een huis. Tien jaar ontwikkeling in Beschermd Wonen*
- *Jaarboek 1994. Richting overmorgen*, RIBW Oost-Brabant, Uden 1995.

Begeleid zelfstandig wonen

Contactadres

dhr. J. van de Ploeg
RIBW Zwolle e.o.
Burg. Roelenweg 9, 8021 EV Zwolle
Telefoon: 038-4269696

Beschrijving van het project

Doel van het project is het opstellen en uitvoeren van een plan voor begeleid wonen in Hardenberg en omgeving. Het gaat om het zo zelfstandig mogelijk laten wonen van cliënten met psychiatrische problematiek door het bieden van begeleiding in hun eigen woonsituatie. Dit doel wil men bereiken door het formeren van een projectgroep waarin verschillende instellingen op het terrein van de GGZ zitting hebben. De projectgroep is belast met de planning en uitvoering. Concreet houdt het project in:

- maximaal 5 uur per week begeleiding aan huis, verdeeld over 2 dagen;
- werken volgens een begeleidingsplan, waarin cliënt kan aangeven bij welke aspecten hij begeleiding nodig heeft.

Praktische informatie

Doelgroep: psychiatrische patiënten
Locaties: Hardenberg, Ommen, Gramsbergen, Avereest, Nieuwleusen, Staphorst
Startdatum: mei 1994

Participanten

- RIAGG
- APZ Franciscushof
- PAAZ streekziekenhuis Hardenberg
- Woningstichting Beter Wonen Hardenberg
- RIBW Zwolle
- Basisberaad Overijssel

Begeleid zelfstandig wonen

Contactadres

mevr. M.C. Tazelaar
RIBW Oost-Gelderland
Dr. Huber Noodtstraat 82, 7001 DZ Doetinchem
Telefoon: 0834-364121

Beschrijving van het project

Het doel van het project is bewoners die daarvoor geïndiceerd zijn, begeleiding bieden in hun zelfstandige woonsituatie, ter preventie van opname in een RIBW of APZ, ofwel na opname in een RIBW of APZ ter voorkoming van terugval. Dit probeert men te bereiken door het bieden van ondersteunende begeleiding op het gebied van zelfontplooiing, wonen, werken, vrije tijd en sociaal netwerk. De cliënt krijgt 1 à 2 keer per week bezoek aan huis (maximaal drie uur per week) van een medewerker van de RIBW. In overleg wordt een begeleidingsplan opgesteld, hieraan wordt uitvoering gegeven, hetgeen ook wordt geëvalueerd.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een GGZ-verleden en hulpindicatie voor RIBW
Locatie: Zutphen e.o.
Startdatum: februari 1994

Participanten

- RIAGG
- APZ
- RIBW
- PAAZ

Begeleid zelfstandig wonen plus

Contactadres

mevr. C.A.H. Israel
RIBW Friesland
Klipper 90, 8802 NL Franeker
Telefoon: 0517-397234

Beschrijving van het project

Doel van het project is bewoners een zodanige mate van zelfredzaamheid te helpen aanleren dat zij uiteindelijk gebruik kunnen maken van het reguliere BZW-aanbod van de RIBW.

Men probeert dit te bereiken door een intensievere zorgverlening te bieden dan BZW biedt. De activiteiten zijn gericht op:

- begeleiding/bescherming;
- dagaanbod;
- huishoudelijke activiteiten.

Van iedere cliënt is er een zorgdossier met begeleidingsplan.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen die langdurig opgenomen zijn geweest in een PZ

Locatie: Franeker

Startdatum: januari 1995

Participanten

- RIBW Friesland
- APZ Franeker

WachtlIJstbegeleiding

Contactadres

mevr. L. Ebbers
Stichting Hillevliet
Molenvliet 486, 3076 CM Rotterdam
Telefoon: 010-2916200

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het voorbereiden van een opname in een beschermende woonvorm door het bieden van voorbereidende (ambulante) woonbegeleiding aan mensen die geïndiceerd zijn voor een opname in een beschermende woonvorm. De intensiteit kan variëren van één tot meerdere dagdelen per week en duurt tot de opname in de beschermende woonvorm. Realisering geschiedt door het bieden van intensieve ambulante woonbegeleiding of voorbereidende begeleiding in de beschermende woonvorm. Afhankelijk van de situatie en/of het ziektebeeld van de cliënt kunnen de volgende taken worden uitgevoerd:

- begeleiding gericht op ondersteuning in medicatiegebruik;
- zelfverzorging;
- maaltijdverzorging;
- zorg voor het huishouden;
- dagactiviteiten;
- het bijhouden van de administratie;
- het aangaan en onderhouden van contacten.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten op de wachtlIJst voor beschermd wonen
Locatie: Rotterdam-Zuid e.o.
Startdatum: april 1994

Participant

Stichting Hillevliet

BZW kinder- en jeugdpsychiatrie

Contactadres

dhr. A.C. van Zuijlen
RIBW Leeuwarden
Eewal 63, 8911 GS Leeuwarden
Telefoon: 058-2123421

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het aanbod van een beschermende woonvorm ontwikkelen en realiseren voor jeugd vanaf 16 jaar, aansluitend op het zorgaanbod van de kinder- en jeugdkliniek De Swing;
- een woonaanbod realiseren, waardoor door begeleiding en training wordt voorbereid op een vorm van zelfstandig wonen.

Men wil dit bereiken door met behulp van het zorgconcept van het RIBW een woonvoorziening en begeleiding te organiseren, waarbij rehabilitatie de belangrijkste doelstelling is.

Praktische informatie

Doelgroep: jeugdige psychiatrische patiënten
Locatie: Friesland
Startdatum: december 1994

Participanten

- RIBW
- KJPC De Swing
- Psychiatrisch Ziekenhuis Franeker

Begeleid zelfstandig wonen voor ex-TBS-gestelden

Contactadres

dhr. J. van de Ploeg
RIBW Zwolle e.o.
Burg. Roelenweg 9, 8021 EV Zwolle
Telefoon: 038-4269696

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het realiseren van zorg op maat voor de sub-categorie resocialisatie van de Rijksinrichting Veldzicht;
- het scheppen van adequate doorstromingsmogelijkheden, zodat de TBS-capaciteit van Veldzicht efficiënter benut wordt;
- het voorkomen van die heropnamen in de Rijksinrichting Veldzicht die door een gebrekkige ambulante nazorg nu wel plaats hebben.

Men wil dit bereiken door middel van:

- een projectgroep Veldzicht-RIBW (ontwikkelen werkwijze);
- vroege zorgvuldige planmatige aanpak van plaatsing van TBS naar RIBW (uitvoering).

Praktische informatie

Doelgroep: TBS-gestelden in proefverloffase

Locaties: verzorgingsgebied van RIBW Zwolle en RIBW Drenthe

Startdatum: maart 1995

Participanten

- RI Veldzicht
- RIBW Zwolle

Woonvoorziening voor thuislozen

Contactadres

dhr. W. Wittenberg
ZorgGroep Oost-Gelderland
Postbus 10, 7000 AA Doetinchem
Telefoon: 0543-517935

Beschrijving van het project

Doel van het project is het oprichten en instandhouden van een woonvoorziening voor 'thuislozen' in de meest brede zin van het woord.

Men wil dit op de volgende wijze bereiken:

- het tot stand brengen en exploiteren van één of meer woonvoorzieningen voor thuislozen;
- het voeren van een selectie- en plaatsingsbeleid;
- begeleiding van bewoners tijdens hun verblijf in de woonvoorziening;
- het in dienst hebben van bezoldigde en onbezoldigde medewerkers;
- overleg en samenwerking met overheden en instellingen op het gebied van de maatschappelijke dienstverlening en gezondheidszorg.

Praktische informatie

Doelgroep: dak- en thuislozen met vaak psychische problemen
Locatie: Winterswijk
Startdatum: augustus 1993

Participanten

- ZorgGroep Oost-Gelderland
- Gelders Centrum voor Verslavingszorg
- Woningbouwvereniging te Winterswijk
- Politie

Psychiatrische woonbegeleiding in sociale pensions

Contactadres

dhr. P. Hal
Stichting RIBW Twente
Wilhelminastraat 56A, 7511 DP Enschede
Telefoon: 053-4320652

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het bieden van professionele begeleiding aan psychiatrische dak- en thuislozen en het bevorderen van circuitvorming.

Men probeert dit te bereiken door:

- het realiseren van een nieuwe combinatie tussen GGZ-instellingen en maatschappelijke voorzieningen ten behoeve van de doelgroep, waarbij ‘zorg op maat’ en ‘vermaatschappelijking’ centraal staan;
- psychiatrische (woon)begeleiding in de pensions te leveren middels personele inzet van personeel van de RIBW (detachering).

Aansluitend op de laagdrempeligheid van een sociaal pension zal professionele hulpverlening gerelateerd aan de geldende methodiek binnen de RIBW gestalte krijgen.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische dak- en thuislozen
Locatie: regio Twente
Startdatum: maart 1995

Participanten

- RIAGG Hengelo/Enschede
- Twents Psychiatrisch Ziekenhuis Enschede
- Woningbouwverenigingen
- Maatschappelijk Platform
- RIBW Twente

Sociaal pension

Contactadres

mevr. H. Jansen-Krajenbrink
RIBW Arnhem en Veluwe Vallei
Kastanjelaan 53, 6828 GJ Arnhem
Telefoon: 026-4424236

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bieden van een woonvoorziening aan mensen die binnen de GGZ ‘uit de boot vallen’ en voor wie het wonen in een RIBW te intensief is qua begeleiding, maar die niet zelfstandig kunnen wonen. Dit doel wil men bereiken door het bieden van een basale woonstructuur, dat wil zeggen een schone kamer, op tijd eten, bewassing en begeleiding (minder intensief dan RIBW). Het aanbod is laagdrempelig: men stelt zo min mogelijk eisen aan de bewoners en er wordt een beroep gedaan op hun sociale vaardigheden.

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)psychiatrische patiënten
Locatie: regio Arnhem
Startdatum: november 1995

Participanten

- RIBW Arnhem en Veluwe Vallei
- APZ
- Politie Arnhem
- Inspectie
- Algemeen opvangcentrum Arnhem
- Gemeente Arnhem
- RIAGG

Project langverblijvers

Contactadres

mevr. G.A.M. Zaat
RIBW 's-Gravenhage
De werf 15 III, 2544 EH Den Haag
Telefoon: 070-3210214

Beschrijving van het project

Doel van het project is het transformeren van de zorg van negen chronisch psychiatrische patiënten van klinische zorg naar een begeleid-wonenproject, waarbij de continuïteit van de zorg wordt gewaarborgd. Het doel wordt bereikt door de negen patiënten als groep uit te plaatsen met twee fulltime personeelsleden uit het APZ die zorgdragen voor de dagelijkse begeleiding. De patiënten kunnen na 14 maanden volledig worden uitgeschreven en deel uitmaken van een regulier begeleid wonen project.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Den Haag
Startdatum: juni 1995

Participanten

- PC Rosenburg
- RIAGG Zuidhage
- RIBW 's-Gravenhage

HBR-project, Houthaghe, Bezuidenhout en Rosenberg

Contactadres

dhr. T.J.G.M. Hazelhof
Psychiatrisch Centrum Rosenberg
Postbus 53019, 2505 AA Den Haag
Telefoon: 070-3975051

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is:

- het huisvesten van 16 oudere chronisch psychiatrische patiënten in twee verzorgingshuizen;
- middels ondersteuning van een medisch diagnostisch team bereiken dat patiënten na verloop van tijd zonder begeleiding in een verzorgingshuis kunnen wonen;
- uitstroom uit het psychiatrisch centrum bevorderen.

Dit wil men bereiken door:

- voorbereiding van geselecteerde patiënten binnen het psychiatrisch centrum;
- kennismaking van de patiënten met het verzorgingshuis;
- deelname aan activiteiten in het verzorgingshuis vanuit het psychiatrisch centrum;
- proefperiode (slapen) in het verzorgingshuis;
- begeleiding tijdens wonen in het verzorgingshuis door een B-verpleegkundige (dagelijks) en een multidisciplinair team;
- terugplaatsingsmogelijkheden in het psychiatrisch centrum;
- bijscholing personeel verzorgingshuis.

Praktische informatie

Doelgroep: oudere chronisch psychiatrische patiënten
Locatie: Den Haag
Startdatum: januari 1996

Participanten

- Stichting Rosenberg
- Verzorgingshuis Houthaghe
- Verzorgingshuis Bezuidenhout

Re-adaptatieproject ouderen

Contactadres

mevr. A. Aarnink
APZ Duin en Bosch
Postbus 305, 1900 AH Castricum
Telefoon: 0251-665101

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het (gedeeltelijk) terugdraaien van hospitalisatie-effecten bij een groep oudere patiënten/bewoners die zich in de loop van vaak vele jaren heeft aangepast aan de verblijfssituatie in een psychiatrisch ziekenhuis. De mensen moeten zich aanpassen aan een omgeving/leefklimaat die een meer genormaliseerd beroep doet op de zelfredzaamheid en sociale vaardigheden. Om dit te bereiken huurt het ziekenhuis een etage in het verzorgingshuis voor maximaal 21 bewoners. Het verzorgingshuis levert verschillende diensten, zoals maaltijden, huishoudelijk personeel en nachtdienst. Het ziekenhuis brengt zelf psychiatrisch verpleegkundigen mee voor de dagelijkse begeleiding van de bewoners. Het uiteindelijke doel is dat de oorspronkelijke bewoners van het verzorgingshuis en de mensen van het psychiatrisch ziekenhuis zich mengen. De verhuizing heeft plaatsgevonden december 1994. Intensieve begeleiding vindt hierna nog gedurende één jaar plaats, onder meer door een ergotherapeute.

Praktische informatie

Doelgroep: oudere psychiatrische patiënten
Locaties: verzorgingsgebied van het APZ Duin en Bosch te Castricum en van het verzorgingshuis Liornehuis te Hoorn
Startdatum: december 1994

Participanten

- APZ Duin en Bosch te Castricum
- Verzorgingshuis Liornehuis te Hoorn

Shelterproject

Contactadres

mevr. G.A.M. Zaat
RIBW 's-Gravenhage
De werf 15 III, 2544 EH Den Haag
Telefoon: 070-3210214

Beschrijving van het project

Het project beoogt het al dan niet met behulp van derden, huisvesting en woonbegeleiding bieden aan personen die beperkt zijn in hun functioneren als gevolg van in en/of buiten henzelf gelegen factoren en (nog) niet volledig zelfstandig kunnen wonen. Realisering geschiedt door aan de hand van het normalisatiebeginsel een normaal woon-, leef- en werkklimaat na te streven, hierbij gebruikmakend van de reguliere maatschappelijke diensten en voorzieningen. De verslavingszorg werkt samen met een RIBW.

Praktische informatie

Doelgroep: alcoholisten die niet zelfstandig kunnen wonen
Locatie: Den Haag
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Kliniek Zeestraat
- RIBW 's-Gravenhage

Autonomieproject

Contactadres

dhr. C. Teensma
Boumanhuis
Eendrachtsplein 12, 3012 LA Rotterdam
Telefoon: 010-4145493

Beschrijving van het project

Doel van het project is praktische en morele ondersteuning van (ex-)drugverslaafden bij hun maatschappelijke herintegratie. Van de cliënten die het project hebben afgerond (circa 60 per projectjaar) dient minstens 50% op dat moment:

- geen druggerelateerde overlast te veroorzaken;
- geen beroep te doen op de verslavingszorg (anders dan eventueel methadon);
- geen (nieuwe) justitiële contacten te hebben;
- in eigen onderhoud te kunnen voorzien;
- niet te zijn teruggevallen in ongecontroleerd hergebruik.

De basis wordt gevormd door groepen (ex-)drugverslaafden met een hoge mate van self-management. De verschillende groepen worden gedifferentieerd naar probleemgebied en achtergrond. De sturing van het gedrag vindt plaats door de appreciatie van lotgenoten.

Men evalueert circa eenmaal per week met de verplichting elkaar ritueel te ondersteunen. De af te leggen verantwoording bestaat uit het individuele weekprogramma van de deelnemers. De groepsleider speelt aan het begin van een groep een belangrijke rol, deze wordt zo snel mogelijk overgedragen aan de groep zelf. De individuele contacten met de cliënt bestaan uit de intake, de probleeminventarisatie en zonodig de praktische ondersteuning bij het verwezenlijken van de doelen.

Praktische informatie

Doelgroep: afgekickte en/of gestabiliseerde (ex-)drugverslaafden
Locatie: Groot-Rotterdam
Startdatum: oktober 1995

Participanten

- Boumanhuis
- GGD/Gemeente Rotterdam

Psychiatrische thuiszorg voor verslaafden

Contactadres

dhr. M.F. Stollenga
CAD Drenthe
Postbus 513, 9400 AM Assen
Telefoon: 0592-312434

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het ontwikkelen van opvang- en behandelmogelijkheden die voorkomen dat verslaafden met ernstige psychiatrische problematiek (langdurig) in een APZ moeten worden opgenomen;
- het optimaliseren van de effectiviteit van de algemene en categoriale zorg door nauwere samenwerking.

Men wil dit bereiken door:

- het aanbieden van intensieve thuiszorg door een geïntegreerd team;
- het aanbieden van een bed op recept;
- het aanbieden van het gehele zorgpakket van RIBW Drenthe, CAD Drenthe, APZ Drenthe en het CPZ Nieuw Hoog-Hullen door een geïntegreerd team van medewerkers van CAD en APZ Drenthe.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met langdurige psychiatrische en verslavingsproblemen

Locatie: Noord- en Midden-Drenthe (Assen e.o.)

Startdatum: januari 1996

Participanten

- CAD Drenthe
- APZ Drenthe
- RIBW Drenthe
- CPZ Nieuw Hoog-Hullen

Thuiszorg bij verslaafden

Contactadres

dhr. P.C.H. van de Voort
Psychiatrisch Ziekenhuis Veldwijk
Postbus 1000, 3850 BA Ermelo
Telefoon: 0341-566911

Beschrijving van het project

Doel van het project is bij verslaafden (alcohol, drugs, gokken), zonder/met psychiatrisch ziektebeeld, die onder behandeling zijn van de polikliniek verslavingszorg van Veldwijk (Harderwijk, Lelystad) via thuisbezoek het uitvalpercentage tijdens de poliklinische behandeling tot de opname te verkleinen van 20 naar 10%. Dit probeert men te bereiken door bij het niet nakomen van behandelafspraken op de poli eerst telefonisch na te gaan wat hiervan de oorzaak is. In de meeste gevallen zal een huisbezoek volgen waarin de motivatie voor verdere behandeling wordt nagegegaan. Zonodig worden acties ondernomen met betrekking tot financiën en/of woonsituatie, partner etc. Incidenteel kan de patiënt zich in een (dreigende) crisissituatie bevinden (bijvoorbeeld delirium), zodat onmiddellijk actie nodig is.

Praktische informatie

Doelgroep: verslaafden
Locaties: regio Noordwest-Veluwe, Flevoland (-Oost)
Startdatum: juli 1995

Participant

APZ Veldwijk

Nazorggroep

Contactadres

mevr. J.F.M. Spexgoor
Instituut Verslavingszorg Oost Nederland (IVON)
Raiffeisenstraat 40, 7514 AM Enschede
Telefoon: 053-4356565

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bieden van nazorg aan (ex-)verslaafden in groepsverband na een afgeronde behandeling bij het CAD of bij het IVON. Na een ambulante c.q. klinische behandeling blijven vaak nog vele aandachtspunten liggen waarop de cliënt ondersteuning c.q. begeleiding nodig heeft. Vaak zijn deze aandachtspunten van resocialiserende aard (arbeidsrehabilitatie, studie, zelfzorg, wonen etc.), maar ook generalisatie van verkregen inzichten en gedragsalternatieven evenals terugvalpreventie zullen een plek moeten krijgen. Dit betekent, dat elke cliënt die aan deze groep gaat deelnemen een eigen nazorgprogramma heeft dat in het verlengde ligt van de behandeling die is afgesloten en in stijl en vorm herkenbaar is van voorafgaande behandeling, daarmee beogend, dat de overgang zo klein mogelijk is. Ambulante en klinische zorg dragen hier gezamenlijk in bij (afstemming tussen verschillende instituten met dezelfde doelgroep). De nazorggroep wordt begeleid door medewerkers van het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs (ambulant, extramuraal) én het Instituut Verslavingszorg Oost Nederland (semimuraal).

Praktische informatie

Doelgroep: (ex-)verslaafden
Locaties: regio Twente, regio Stedendriehoek
Startdatum: augustus 1994

Participanten

- IVON
- CAD

Intensieve ambulante zorg

Contactadres

dhr. M. Vos
Boumanhuis
Eendrachtsplein 16, 3012 LA Rotterdam
Telefoon: 010-4145493

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- de leefwijze van de overlastgevende verslaafden wordt aangepast, meer orde in de chaos;
- problemen die ten grondslag liggen aan de overlast worden aangepakt;
- veroorzaakte overlast wordt teruggedrongen;
- verloedering wordt aangepakt;
- dreiging tot overlast wordt verminderd (preventie).

Men wil dit bereiken door:

- intensieve, outreachende, vooral praktische en directieve hulp en dit aanhoudend;
- het opbouwen van een vertrouwensband.

Praktische informatie

Doelgroep: overlastgevende verslaafden in een thuissituatie
Locatie: Rotterdam e.o.
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- Boumanhuis
- Woningbouwcorporaties
- Crisisdienst
- Politie

Gezinsbegeleiding

Contactadres

dhr. K. Voogt
O.P.L.
Achterweteringseweg 10, 3738 MA Maartensdijk
Telefoon: 0346-211384

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- de opnameduur verkorten en een cliënt met extra begeleiding eerder naar huis te laten gaan;
- gezinnen te ondersteunen door specifieke hulp in te zetten, waardoor plaatsing in het dagcentrum wordt voorkomen of verkort.

Men probeert dit te bereiken door te zorgen dat alle functies en disciplines kunnen worden ingezet om gezinnen thuis te begeleiden (groepswerkers, therapeuten, maatschappelijk werkers, orthopedagogen). Men werkt op tijdelijke basis in het gezin.

Praktische informatie

Doelgroep: gezinnen met een licht verstandelijk gehandicapt kind
Locatie: provincie Utrecht e.o.
Startdatum: juni 1995

Participant

O.P.L.

Professionele praktische thuiszorg

Contactadres

mevr. H.W. van Berkum
Huize St. Josef
Postbus 5002, 6097 ZG Heel
Telefoon: 0475-571750

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bieden van optimale zorgverlening aan thuiswonende verstandelijk gehandicapten door afstemming van zorg tussen extra- en intramurale hulpverleners. Hierdoor wordt de zorg van de ouders ontlast. Het project is een nieuwe zorgvorm, dat wil zeggen een aanvulling op het bestaand zorgaanbod in de regio (zoals gezinszorg, kruiswerk en vrijwilligers-thuishulp).

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende verstandelijk gehandicapten
Locatie: regio Midden-Limburg
Startdatum: september 1992

Participanten

- Huize St. Jozef te Heel
- Thuiszorg Midden-Limburg
- SPD Midden-Limburg

Publikatie

Berkum, H.W. van, *Evaluatie Professionele Praktische Thuiszorg Midden-Limburg*, 1995.

Ambulatorium

Contactadres

mevr. I. Boumans-Brilman
't Hooghout
De Ronde 9, 5683 CZ Best
Telefoon: 0499-393515

Beschrijving van het project

Doel van het project is het aanbieden van lichte vormen van hulp indien dit aangewezen is.

Men probeert dit te bereiken door:

- diagnostiek;
- thuishulp;
- PPS;
- speltherapie;
- advies, consultatie en training.

Praktische informatie

Doelgroep: licht verstandelijk gehandicapten

Locatie: Midden- en Zuidoost-Brabant

Startdatum: januari 1995

Participant

't Hooghout

Ambulante hulp bij gedragsmoeilijke bewoners

Contactadres

dhr. J. Rothuizen
SVVGR (Wielewaal)
Aarnoudstraat 59, 3084 PA Rotterdam
Telefoon: 010-4949494

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- ambulante ondersteuning van gedragsmoeilijke bewoners die of thuiswonen, of in een andere instelling verblijven;
- scholing en training van medewerkers van collega-instellingen;
- tijdelijke opname(n) verzorgen voor bewoners die zijn vastgelopen.

Het gaat veelal om bewoners uit andere instellingen die langdurig overvraagd zijn of te snel en te veel eigen verantwoordelijkheid moeten dragen. De doelgroep heeft behoefte aan meer structuur. Het probleem kan overigens veelal ook als een probleem van werkers gezien worden.

Men probeert dit te bereiken door:

- het aanbieden van deze producten in de ROZ-regio;
- adequaat te reageren op de behoefte uit de regio;
- bekend te maken dat SVVGR in deze een functie heeft;
- op ROZ-niveau beleid te ontwikkelen.

Praktische informatie

Doelgroep: gedragsmoeilijke verstandelijk gehandicapten
Locatie: Rotterdam e.o.
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Keerkring
- SPD
- ROZ
- SVVGR (Wielewaal)

Ambulant diagnostiek en (be-)handelingsadvies team

Contactadres

dhr. F. Bokdam
Stichting Werkgemeenschap Orthopedagogische Zorg (SWOZ)
De Ruyterkade 128, 1011 AC Amsterdam
Telefoon: 020-6262628

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- ouders van verstandelijk gehandicapte kinderen steunen in hun streven een kwalitatief goede opvoeding en ontwikkelingsstimulering voor hun kind te verwerven in een geïntegreerde setting;
- voorzieningen waar gehandicapte kinderen geïntegreerd opgevoed worden helpen deze kinderen een kwalitatief goede opvoeding en ontwikkelingsstimulering te bieden. Realisatie geschiedt door het beschikbaar stellen van een interdisciplinair team dat de deskundigheden bezit, nodig om een goede persoonsbeschrijving en (be-)handelingsplanning ten behoeve van de opvoeding en ontwikkelingsstimulering van een verstandelijk gehandicapt kind te maken.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapte kinderen
Locaties: Amsterdam, Diemen
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- SWOZ
- SPD
- Federatie van Ouderverenigingen
- Reguliere kinderopvang

Outreaching werkende polikliniek

Contactadres

dhr. C.R. Hesse
Stichting Hoeve Boschoord
Boylersaat 4, 8387 XN Boschoord
Telefoon: 0561-421543

Beschrijving van het project

Het project beoogt het geven van hulp aan een groep mensen bij wie sprake is, respectievelijk sprake zou kunnen zijn, van een mengeling van verstandelijke handicap, gedragsgestoordheid en psychiatrische problematiek in een gespecialiseerde polikliniek.

Men tracht dit te bereiken middels de volgende werkwijze:

- probleemanalyse middels differentiaal diagnostiek;
- sociodiagnostisch onderzoek;
- consultatie en advies (eventueel op locatie of ter plekke);
- poliklinische begeleiding;
- poliklinische kortdurende behandeling.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten met gedragsstoornissen en psychiatrische problemen

Locatie: Drenthe

Startdatum: oktober 1995

Participanten

- Stichting Hoeve Boschoord, Vledder
- APZ Drenthe, Assen

Trainingsproject ‘Op je eigen wijze’

Contactadres

dhr. P. Hofman
Van der Woudenstichting
Drie Akersstraat 4, 2611 JR Delft
Telefoon: 015-2145141

Beschrijving van het project

- Het project richt zich op jongeren met een verstandelijke handicap die een richting willen geven aan hun eigen leven, met betrekking tot het kiezen van een toekomstige woonvorm. Dit probeert men op de volgende wijze te realiseren:
 - tijdens de assessmentfase probeert men zicht te krijgen op de mogelijkheden en beperkingen van de jongere met betrekking tot de door hem en zijn omgeving geformuleerde hulpvraag. De fase resulteert in een advies gericht op training op een aantal vaardigheidsgebieden, namelijk praktische, sociale, denk- en omgevingsvaardigheden. Daarnaast kan deze fase ook resulteren in een woonadvies of advies ten aanzien van dagbesteding;
 - tijdens de trainingsfase houdt men zich bezig met de daadwerkelijke training van de genoemde vaardigheden.

Praktische informatie

Doelgroep: jongeren met een verstandelijke handicap
Locaties: Delft, Westland, Vlaardingen
Startdatum: juli 1994

Participanten

- SPD Delft
- Van der Woudenstichting

Handboek persoonlijke toekomstplannen

Contactadres

dhr. G.J.M. Reintjes
Stg. Humanitas DMH
Postbus 268, 3430 AG Nieuwegein
Telefoon: 030-6055004

Beschrijving van het project

In het handboek wordt een programma voor begeleiding van mensen met een verstandelijke handicap in een wooncentrum beschreven. Het gaat daarbij om begeleiding op basis van een individueel gerichte visie. Deze visie is gebaseerd op de nota 'Anders kijken naar hetzelfde' van de stichting Humanitas voor Dienstverlening aan mensen met een handicap. In deze visie neemt het begrip zelfbeschikking een centrale plaats in. Dat houdt in dat ook de mens met een verstandelijke handicap zelf keuzen en beslissingen moet kunnen maken. Er moet hierbij rekening gehouden worden met wat mensen op een bepaald moment wel of niet zelf kunnen en aankunnen (de draagkracht). Om dit goed te kunnen doen is het nodig dat de begeleiding op een planmatige manier wordt opgezet. Planmatig werken is niet in tegenspraak met 'gewoon wonen'. Integendeel, juist door het samen met de bewoner opstellen van een plan voor zijn toekomst, wordt het voor de begeleiding mogelijk om het gewone leven van de bewoner te ondersteunen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de begeleiding moet starten vanuit het gewone, vanuit het alledaagse leven en wonen. Alleen daar waar de behoeften van de bewoners dat vragen, kan wat speciaals geregeld worden. Het handboek is getiteld 'Anders kijken naar jezelf. De systematische begeleiding van mensen met een verstandelijke handicap in een wooncentrum', opgesteld door de afdeling Orthopedagogiek van de Rijksuniversiteit Groningen.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met verstandelijke handicap in een wooncentrum
Locaties: provincie Groningen, regio Rijnmond
Startdatum: oktober 1993

Participanten

- Provincie Groningen
- Provincie Zuid-Holland
- RBA-Stadskanaal
- Universiteit Groningen
- AWO-fonds (1993)
- Stichting Humanitas DMH

Dadertherapie

Contactadres

dhr. K. Voogt
O.P.L.
Achterweteringseweg 10, 3738 MA Maartensdijk
Telefoon: 0346-211384

Beschrijving van het project

Het doel is dat de licht verstandelijk gehandicapte met problemen op het gebied van seksualiteit zich beter leert handhaven in de sociale omgeving en dat cliënt en omgeving minder hinder ervaren van het seksueel problematische gedrag. Men wil dit bereiken door het bieden van ambulante gedragstherapeutische therapie.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een licht verstandelijke handicap
Locatie: provincie Utrecht
Startdatum: juni 1995

Participanten

- RIAGG Stad Utrecht
- RIAGG Westelijk Utrecht
- O.P.L.

Thuiszorg

Contactadres

dhr. H. Blanken
Stichting Zuidwester
Oosthavendijk 30, 3241 LK Middelharnis
Telefoon: 0187-483888

Beschrijving van het project

De thuiszorg voor mensen met een verstandelijke handicap stelt zich ten doel mensen in de thuissituatie hulp te bieden, zodanig dat hij of zij zo lang mogelijk thuis kan blijven wonen, c.q. de ouders/familieleden in staat te stellen hun kind/huisgenoot te blijven verzorgen. Het thuiszorgproject is een regionaal samenwerkingsproject, waarin verschillende instellingen, die zich richten op zorg- en dienstverlening aan mensen met een verstandelijke handicap, samenwerken. Op deze wijze kan een veelheid van functies en voorzieningen worden aangeboden, waardoor ingespeeld kan worden op uiteenlopende behoeften aan zorg- en dienstverlening thuis. De volgende vormen van hulp worden geboden:

- hulp bij ziekte van de verstandelijk gehandicapte, van zijn ouders of bij de zorg betrokken familieleden;
- hulp bij de dagelijkse verzorging en begeleiding zoals baden, aan- en uitkleden, eten geven etc.;
- het aanleren, c.q. trainen van vaardigheden op het gebied van zelfredzaamheid;
- het verrichten van verpleeg-technische handelingen, zoals injecties geven, sondevoeding door deskundige medewerkers e.d.;
- het activeren van de verstandelijk gehandicapte in de thuissituatie door begeleiding van activiteiten binnen en buiten;
- het leren omgaan met probleemgedrag;
- instructie van hulpmiddelen bij meervoudige handicaps;
- adviserende en ondersteunende functie voor ouders en familieleden op momenten dat de werklast daar om vraagt;
- overname van de zorg en begeleiding thuis, waardoor ouders de gelegenheid krijgen (weer) deel te nemen aan het maatschappelijk leven;

- het verrichten van licht huishoudelijke werkzaamheden in directe relatie tot mensen met een verstandelijke handicap;
- uiteenlopende vragen voor advies of behandeling in de thuissituatie.

Praktische informatie

Doelgroep: thuiswonende verstandelijk gehandicapten

Locaties: Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten, Rozenburg, Hoekse Waard

Startdatum: januari 1994

Participanten

- Stichting Zuidwester (initiatiefnemer)
- Stichting Keerkring (initiatiefnemer)
- Stichting De Hoven (initiatiefnemer)
- GEMIVA (initiatiefnemer)
- Sociaal Pedagogische Dienst ZHE (samenwerking)
- Stichting Gezinsverzorging ZHE (samenwerking)
- Stichting Kruiswerk ZHE (samenwerking)

Dorpsgerichte gezinsondersteuning

Contactadres

mevr. A. Willemze-van Zijverden
S.M.D. Duin en Bollenstreek
Schimmelpenninckstraat 10, 2221 EP Katwijk
Telefoon: 071-4054321

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bieden van praktische hulp, advies en ondersteuning aan mensen met een verstandelijke handicap en de gezinnen waar zij deel van uitmaken.

Men wil dit bereiken door samenwerking tussen instellingen voor dienstverlening aan mensen met een verstandelijke handicap en de reguliere thuiszorg, zowel op het gebied van communicatie (bereikbaarheid) als ten aanzien van gebruikmaking van elkaars deskundigheden en faciliteiten.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten die (nog) thuis wonen
Locaties: regio Duin en Bollenstreek: Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Warmond, Oegstgeest, Katwijk, Rijnsburg, Valkenburg
Startdatum: september 1994

Participanten

- Stg. Bollenstreek Zorg- en dienstverlening voor verstandelijk gehandicapten
- MaDi Duin- en Bollenstreek
- Gezinsvervangend Tehuis 't Lichtpunt
- Gezinsvervangend Tehuis Smitshof

Peuteropvang plus

Contactadres

dhr. F. Bokdam
Stichting Werkgemeenschap Orthopedagogische Zorg (SWOZ)
De Ruyterkade 128, 1011 AC Amsterdam
Telefoon: 020-6262628

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het bekorten van de duur van plaatsing op de wachtlijst voor opvang in een kinderdagverblijf voor verstandelijk gehandicapte kinderen;
- een nieuwe mogelijkheid in de vorm van geïntegreerde opvang voor verstandelijk gehandicapte kinderen bieden waardoor ouders meer keuzemogelijkheden krijgen en waardoor in het veld ervaring met een nieuwe vorm van geïntegreerde opvang kan ontstaan;
- voldoende en adequate ontwikkelingsstimulering aan verstandelijk gehandicapte peuters bieden in een geïntegreerde context die verder voldoet aan de gebruikelijke kwaliteitseisen voor kinderopvang.

Men probeert dit te bereiken door het realiseren van dagopvang voor groepjes verstandelijk gehandicapte kinderen op dezelfde locatie.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapte kinderen
Locaties: Amsterdam, Diemen
Startdatum: maart 1996

Participanten

- SWOZ
- SPD
- Reguliere kinderopvang

Sluisgroep ZMLK/KDV

Contactadres

dhr. F. Bokdam
Stichting Werkgemeenschap Orthopedagogische Zorg (SWOZ)
De Ruyterkade 128, 1011 AC Amsterdam
Telefoon: 020-6262628

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het insluizen van KDV/ZMLK-kandidaten in speciaal onderwijs. Realisatie geschiedt door uitbreiding van het ZMLK-aanbod met een sluisgroep voor laag-functionerende, door het KDV ZMLK-geïndiceerde kinderen, waarbij vanuit de categorale zorg in extra benodigde mankracht wordt voorzien, min of meer vergelijkbaar met 'remedial teaching'.

Praktische informatie

Doelgroep: laag-functionerende ZMLK-geïndiceerde kinderen
Locatie: Amsterdam
Startdatum: januari 1994

Participanten

- SWOZ
- Amsterdamse ZMLK-scholen
- SPD
- Team Speciaal Onderwijs

Verbetering begeleidingsmogelijkheden

Contactadres

dhr. F. Bokdam
Stichting Werkgemeenschap Orthopedagogische Zorg (SWOZ)
De Ruyterkade 128, 1011 AC Amsterdam
Telefoon: 020-6262628

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is methodiekontwikkeling ten behoeve van de doelgroep woonachtig in de SWOZ-woning van De Werf. Kenmerkend voor deze bewoners is dat zij opereren op de grenzen van de verstandelijk gehandicaptenzorg, de psychiatrie en de verslavingszorg. Daarnaast zijn zij veelal afkomstig uit de jeugdzorg. Kenmerk van deze doelgroep is de complexe problematiek c.q. zorgvraag. Door middel van de fasering van het project wordt deze methodiekontwikkeling ontwikkeld. De fasering is als volgt:

- in 1994 is gestart met het opzetten van een deskundig team;
- het introduceren van een duidelijk omschreven werkwijze;
- het omschrijven van de te ontwikkelen methodiek waaronder de systematische zorgplanontwikkeling;
- het omschrijven van de huidige samenwerkingsrelaties en de opbouw van het gewenste netwerk in de toekomst;
- structurele deskundigheidsbevordering ten behoeve van methodiekontwikkeling;
- ontwikkelen van een traject dagbestedingsactiviteiten;
- in 1995 wordt daarnaast het accent gelegd op de samenwerking met de GVT-en binnen de SWOZ die eveneens te maken hebben met bewoners met gedragsproblematiek. Hierbij staat het aanbieden van deskundigheid centraal en is in 1995 extra aandacht voor de overige netwerkpartners; daarnaast wordt in afstemming met de ziektekostenverzekeraar ernaar gestreefd de zorgcircuitgedachte voor bovengenoemde doelgroep in de Amsterdamse regio vorm te geven;

- het uiteindelijke resultaat van de methodiekontwikkeling van het project zou er in 1996 toe moeten leiden dat de zorgvraag en het dienstverleningsaanbod dusdanig op elkaar aansluiten dat een positief toekomstperspectief voor deze doelgroep zoveel mogelijk gegarandeerd is.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten met multi/complex problematiek

Locatie: Amsterdam

Startdatum: januari 1994

Participanten

- SWOZ
- SPD-C
- AGO
- Jeugdinternaten
- SDT
- RIAGG

Logeerproject Den Del

Contactadres

dhr. J. de Graauw
Vincentius
Postbus 63, 5070 AB Udenhout
Telefoon: 013-5118100

Beschrijving van het project

Het project beoogt het bieden van kortverblijf-opvang: logeren (EOIS) tijdens schoolvakantieperiodes voor leerlingen van (Z)MLK-scholen. Hiertoe wordt een logeerhuis met de maximale capaciteit van tien bewoners/logés tijdelijk extra opengesteld.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen van (Z)MLK-scholen
Locatie: regio ROZ-gebied
Startdatum: juli 1995

Participanten

- SPD-en
- ROZ
- Vincentius

Aanleuncamping

Contactadres

dhr. L. Keers
Groot-Schuylenburg
De Voorwaarts 61, 7325 AA Apeldoorn
Telefoon: 055-3696169

Beschrijving van het project

Het doelstellingen van het project zijn:

- het bieden van een plezierige vakantie aan gehandicapten met ouders/familie;
- ervaringen laten opdoen in het contact met en verblijf op een instelling voor verstandelijk gehandicapten.

Realisering geschiedt door middel van:

- het bieden van een standplaats op het campingterrein van de instelling;
- het bieden van (partiële) dagopvang voor de verstandelijk gehandicapten;
- het bieden van faciliteiten (speeltuin, zwembad, restaurant);
- het organiseren van contacten.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten van alle niveaus
Startdatum: juni 1995

Participant

Groot-Schuylenburg

Trainingshuis Bezembinder

Contactadres

mevr. E. van Marrewijk
GVT De Bezembinder
Bezembinder 55-61, 2401 NT Alphen a/d Rijn
Telefoon: 0172-436122

Beschrijving van het project

In het trainingshuis worden bewoners met een gerichte begeleiding getraind om te komen tot een meer zelfstandige vorm van wonen. Die begeleiding is gericht op het aanleren van praktische en sociale vaardigheden.

Middelen om dit te bereiken zijn:

- aanleren van sociale vaardigheden middels Goldstein Training en groepsgesprekken;
- mentorgesprekken (individueel);
- aanleren van praktische vaardigheden met behulp van gekleurde werkmappen en planbord waarin methodisch vaardigheden worden aangeleerd.

Praktische informatie

Doelgroep: bewoners met GVT-indicatie
Locatie: Alphen a/d Rijn
Startdatum: juni 1994

Participanten

- Stichting Gemiva
- GVT De Bezembinder

Individueel wonen

Contactadres

dhr. H. Maliepaard
Stichting Zuidwester
Oosthavendijk 30, 3241 LK Middelharnis
Telefoon: 0187-483888

Beschrijving van het project

Doel van het project is het scheppen van voorwaarden waardoor mensen met een verstandelijke handicap:

- onderdeel kunnen zijn van de samenleving;
 - worden aangesproken op hun mogelijkheden en worden ondersteund om deze te ontwikkelen en te oefenen;
 - zelf keuzes kunnen maken voor hun levensomstandigheden en persoonlijke toekomst;
 - goede relaties kunnen opbouwen en onderhouden met vrienden;
 - met respect en waardigheid behandeld en benaderd worden.
- Men probeert dit te bereiken door de volgende werkwijze:
- het opzetten van een netwerkorganisatie in de regio Zuidhollandse eilanden, met een steunpunt op ieder eiland;
 - het verzamelen van alle vragen door het regionale aanmeldpunt (Oude Raadhuis, Spijkenisse);
 - na indicatie en/of zorgtoewijzing door de regionale indicatie- en zorgtoewijzingscommissie volgt inschrijving;
 - aanmelding gebeurt door de betrokkene, derden, consultant, ouders etc.;
 - verduidelijking van de ondersteuningsvraag vindt plaats eventueel middels persoonlijke toekomstplanning;
 - de begeleidingsgroep wijst functies en voorzieningen toe om te komen tot een gewenste woonsituatie (supported living), werksituatie (supported employment), begeleidings en/of ondersteuningssituatie.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een verstandelijke handicap

Locatie: Zuidhollandse eilanden

Startdatum: april 1995

Participanten

- Stichting Zuidwester
- Stichting Keerkring

De Esdoorn

Contactadres

dhr. H. Hermelink
Stichting Hoeve Boschoord
Boylerstraat 4, 8387 XN Boschoord
Telefoon: 0561-421543

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het bevorderen bij de bewoners van praktische psychosociale en maatschappelijke redzaamheid en zelfstandigheid.

Men probeert dit te bereiken door:

- de bewoners beschermd, begeleid zelfstandig te laten wonen op het terrein van de instelling;
- bewoners los te maken van intensieve therapeutische contacten en contacten uit te breiden naar meer genormaliseerde sociale woon-/leefomgeving;
- voor de bewoners een zo normaal mogelijk dagritme, dagbesteding en vrijetijdsbesteding te creëren.

Praktische informatie

Doelgroep: gedragsgestoorde verstandelijk gehandicapten
Locatie: gemeente Vledder
Startdatum: april 1994

Participanten

- Ziekenfonds
- Stichting Hoeve Boschoord

Verblijfplaatsen SGLVG

Contactadres

dhr. F.T.P.G. Stark
Eckartdal
Postbus 90053, 5600 PE Eindhoven
Telefoon: 040-2649292

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bieden van een woonvorm aan sterk gedragsgestoorde licht verstandelijk gehandicapten (SGLVG), die beantwoordt aan de vraag van deze mensen. De verwachting is dat het aantal incidenten zal afnemen, de tevredenheid van de bewoners zal toenemen en dat de separeerruimte minder gebruikt zal worden. Realisatie geschiedt door:

- het bouwen van een studiowoning (8 studio's);
- het aanpassen van het begeleidingsconcept (levensverhaal als leidraad, bieden van perspectief en het bieden van privacy);
- het aanhouden van de juiste balans tussen afstand en nabijheid.

Centraal staat de strikt individuele benadering in een individuele woonruimte met uitnodiging tot groepsdeelname, maar geen verplicht verblijf in een groep en groepsruimten.

Praktische informatie

Doelgroep: gedragsgestoorde licht verstandelijk gehandicapten
Locatie: regio Zuidoost Noord-Brabant
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Eckartdal
- Eefdese Tehuizen
- NZi

Publikatie

Jongenelen, J., Nieuwe woonvormen, *NZi Notities*, (1995), 49.

Woonproject

Contactadres

dhr. H. Hermelink
Stichting Hoeve Boschoord
Boylersstraat 4, 8387 XN Boschoord
Telefoon: 0561-421543

Beschrijving van het project

Men wil bij dit project sterk gedragsgestoorde licht verstandelijk gehandicapte patiënten die zich op het grensgebied bewegen van GGZ, zwakzinnigenzorg en justitie, plaatsen binnen beschermde woonvormen van het RIBW, onder leiding van zowel personeel van Boschoord als het RIBW. Het doel is om te bezien of bewoners door kunnen stromen naar reguliere woonvoorzieningen binnen het RIBW.

Men probeert dit te bereiken door middel van:

- een samenwerkingsverband tussen beide instellingen;
- directe begeleiding van zowel Boschoord als het RIBW;
- het afbouwen van behandeling naar meer begeleiding door bewoners stapsgewijs meer verantwoordelijkheid te geven.

Praktische informatie

Doelgroep: SGLVG-patiënten met ernstige vorm van psychiatrische stoornis
Locatie: Meppel
Startdatum: november 1994

Participanten

- RIBW Drenthe
- Stichting Hoeve Boschoord

Zorgintensivering

Contactadres

mevr. G. Stielstra-Bonkestoter
De IJsselbolder
Postbus 40029, 8004 DA Zwolle
Telefoon: 038-4698100

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- herstel van het normale leven;
- ontwikkelen van een veilige afhankelijkheid;
- gedragsregulatie/agressieregulatie;
- bieden van zinvolle dagbesteding;
- doorstromen naar reguliere vormen van dagopvang;
- diagnostiek en behandeling.

Men probeert dit te bereiken door:

- een aangepast activiteiten aanbod/-ruimte/-programma;
- intensieve begeleiding;
- begeleiding van de overgang (inclusief begeleiding nieuwe dagsituatie);
- methodisch werken en zorgplanactiviteiten.

Praktische informatie

Doelgroep: verstandelijk gehandicapten met gedragsproblemen

Locatie: Zwolle e.o.

Startdatum: mei 1995

Participanten

- AZVZ Overijssel (IJsselbolder)
- CE Van Koetsveldstichting

Arbeidsintegratie

Contactadres

dhr. C. Niesink
Stichting Fatima
Postbus 3, 7030 AA Wehl
Telefoon: 0314-696911

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project dat verstandelijk gehandicapten arbeidsmatige activiteiten verrichten binnen een bedrijf onder begeleiding van een medewerker van de Stichting Fatima (enclave-model). Hiertoe hanteert men de volgende werkwijze:

- omschrijven van arbeidsmatige activiteiten;
- selecteren van bewoners hiervoor, kijken naar behoeften;
- aanpassingen in het werk;
- contacten binnen het bedrijf (bedrijf moet klein zijn).

Praktische informatie

Doelgroep: matig verstandelijk gehandicapten
Locatie: Baak
Startdatum: januari 1995

Participant

Stichting Fatima

Begeleid werken

Contactadres

dhr. J. Willemsen
Stichting AGO-Dagverblijven
Postbus 39, 1110 AA Diemen
Telefoon: 020-6909491

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bevorderen van de arbeidsintegratie van verstandelijk gehandicapten. Dit wil men bereiken door het aanstellen van:

- coördinator begeleid werken: acquisitie, promotie en coördinatie;
- projectbegeleiders: individuele training en begeleiding.

Praktische informatie

Doelgroep: licht verstandelijk gehandicapten
Locaties: Amsterdam, Diemen
Startdatum: juli 1994

Participanten

- Stichting AGO-dagverblijven
- SPD
- Netwerk arbeidsintegratie
- Supported employment
- Externe werkgevers

Arbeidsgroep Eurocord

Contactadres

dhr. J.H.N.W. Wijnen
Zwijsenstichting
Locatie 't Hooge Veer, 5037 LD Tilburg
Telefoon: 013-4652222

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- zo genormaliseerd mogelijk werken voor die categorie bewoners voor wie ‘begeleid werken’ niet of nog niet mogelijk is;
- kleinschaligheid/verdunding van het activiteitscentrum op het terrein van de instelling;
- het bieden van een opstap naar ‘begeleid werken’;
- vergroting in aanbod/differentiatie.

De werkwijze is als volgt:

- een arbeidsgroep van 15 deelnemers en 2 activiteitenbegeleiders zijn gedetacheerd in een bedrijf en doen daar productie- en verpakkingswerkzaamheden ten behoeve van dit bedrijf;
- het bedrijf stelt gratis een lokaal ter beschikking;
- het voordeel voor het bedrijf zit in het gegeven dat het inpakwerk niet meer naar een grote groep zogenaamde thuiswerkers hoeft te worden gebracht.

Praktische informatie

Doelgroep: matig tot licht verstandelijk gehandicapten
Locatie: regio Midden-Brabant
Startdatum: juni 1995

Participanten

- Zwijsenstichting
- Veterfabriek Eurocord

Werk voor mensen met een lichamelijke handicap

Contactadres

mevr. C. Bouman
Rijnlands Voorzieningencentrum
Postbus 599, 2220 AN Katwijk
Telefoon: 071-4060131

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het aanbieden van zinvolle dagbesteding, in de zin van werk;
- ontlasting van de thuissituatie.

Hiertoe wordt het aanbod van werk voor de bewoners van het voorzieningencentrum op drie middagen opengesteld voor mensen met een lichamelijke handicap die thuiswonen.

Praktische informatie

Doelgroep: lichamelijk gehandicapten
Locatie: Katwijk e.o.
Startdatum: juli 1995

Participanten

- RVC
- Bolwerk Arbeidsintegratie
- Sociale werkplaatsen
- POG
- Zorgverzekeraars
- Verstandelijk gehandicaptenzorg
- Geestelijk gehandicaptenzorg

Thuiszorg op maat

Contactadres

mevr. M.C. Frankot-de Noord
Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen
Postbus 373, 9640 AJ Veendam
Telefoon: 0598-658222

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is tweeledig. Ten eerste geïntegreerde zorg op maat: op gemeentelijk niveau dient thuiszorg op maat aangeboden te worden als vorm van reguliere zorg die aangevraagd kan worden via één loket, dat wordt gevormd door verschillende organisaties. Ten tweede publieksvoorlichting: er dient specifiek op de doelgroep gerichte voorlichting over de mogelijkheden van de thuiszorg ontwikkeld te worden.

Men hoopt dit te bereiken door:

- vraaggerichte indicatiestelling (leefstijl en ambities van de cliënt zijn uitgangspunt);
- flexibele hulp op maat (op juiste tijdstip, gewenste activiteiten, desgewenst zo weinig mogelijk verschillende medewerkers etc.);
- deskundigheid betreffende de ziekte of handicap en de gevolgen voor de cliënt (inclusief huisgenoten);
- expliciete aandacht voor de mantelzorgers;
- de cliënt is onderhandelingspartner (wordt geïnformeerd, heeft zeggenschap etc.);
- bekendheid met de mogelijkheden van thuiszorg bij de doelgroep bevorderen, met name ouders van gehandicapte kinderen, door middel van onder andere netwerken.

Praktische informatie

Doelgroep: zelfstandig wonende mensen met een handicap
Locaties: Hoogezand-Sappemeer (eerste fase), regio Oost-Groningen (tweede fase), provincie Groningen (derde fase)
Startdatum: september 1994

Participanten

- Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen
- Stichting MADI Thuiszorg Hoogezand
- Gezinsverzorgingsinstellingen Oost-Groningen (tweede fase)
- Thuiszorg STAD (derde fase)
- Thuiszorg Ommelanden (derde fase)
- Vrijwilligersorganisaties

Méér zorg thuis (IGA-project)

Contactadres

mevr. M.A. Groen
Stichting Ondersteuningscentrum Amstelland en de Meerlanden
(SOAM)
Dorpsstraat 34, 1182 JE Amstelveen
Telefoon: 020-6433111

Beschrijving van het project

Doel van het project is het zelfstandig wonen van mensen met een lichamelijke handicap of een chronische aandoening mogelijk te maken en/of te bevorderen en om het cliëntsysteem te ontlasten door middel van coördinatie van zorg en inzet van extra hulp. Het is een samenwerkingsproject waarbij de zorgcoördinator op basis van intake een zorgplan opstelt, de zorg coördineert en – zo nodig – bovenreguliere zorginzet mogelijk maakt.

Praktische informatie

Doelgroepen: thuiswonende mensen met een lichamelijke handicap, chronisch zieken met een complexe zorg-/hulpvraag
Locatie: regio Amstelland en de Meerlanden
Startdatum: november 1994

Participanten

- Amstelrade (woonvorm)
- Thuiszorg
- Verpleeghuizen
- Algemeen Maatschappelijk Werk
- SOAM

Publikaties

- *Overeenkomst en protocol samenwerkende instellingen*, 1994.
- *Tussenevaluatie 1 januari tot 1 juli 1995*, 1995.

Supported Living voor lichamelijk gehandicapten

Contactadres

mevr. G.J. Houtekamer
SVG en RRA
Schiedamse Vest 154, 3011 HT Rotterdam
Telefoon: 010-2821111

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het realiseren van mogelijkheden tot begeleid (zelfstandig) wonen voor mensen met een lichamelijke handicap die hulp- en begeleidingsvragen hebben welke buiten de huidige voorzieningenstructuur vallen, of waar de huidige voorzieningenstructuur te 'zwaar' voor is. Het project is geënt op de filosofie: niet het aanbod is bepalend, maar de vraag. Dit betekent dat elke vraag op woongebied nader onderzocht wordt en vertaald wordt naar één of andere mogelijke oplossing; welke dan ook. De cliënt kiest zelf zijn woning. Er zijn geen woningen verbonden aan het project.

Praktische informatie

Doelgroep: zelfstandig wonende lichamelijk gehandicapten
Locatie: Rotterdam
Startdatum: september 1994

Participanten

- Stichting Voorzieningen Gehandicapten
- Revalidatiecentrum Rijndam Adriaanstiting
- VGR
- Pameijer Stichting
- Stichting De Keerkring
- Stichting Humanitas
- Woningstichting Onze Woning
- Zilveren Kruis Zorgverzekeraar Rijnmond

Ophelia, organisatie voor zorgverlening extern

Contactadres

mevr. E.M. Verolme
Stichting Gezinsverzorging Goeree Overflakkee
Postbus 54, 3255 ZH Oude Tonge
Telefoon: 0187-641044

Beschrijving van het project

De vraagstelling van het project is: is het mogelijk om in samenwerking met het verpleeghuis (substitutie) en Gezinsverzorging (intensiveringsgelden) aan 'jonge' gehandicapten (thuiswonend) gelijktijdig verzorging en het vinden van een nuttige dagbesteding aan te bieden. Doelgroep: patiënten met een verworven handicap die zijn uitbehandeld (gerevalideerd), graag zelfstandig thuis willen blijven wonen en op zoek zijn naar een zinnige dagbesteding.

Men wil dit bereiken door een aanbod van verzorging en activiteiten (die leiden tot producten die op de markt komen) op (voorlopig) twee dagen per week in een cultureel centrum. De uitkomsten van evaluaties met deelnemers, mantelzorg, verzekeraars en financiers worden regelmatig geregistreerd.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met een verworven handicap
Locatie: Goeree-Overflakkee
Startdatum: september 1994

Participanten

- Gezinsverzorging Goeree Overflakkee
- Verpleeghuis De Samaritaan

Integrale vroeghulp

Contactadres

mevr. A.M. Knol
Sociaal Pedagogische Dienst
Sixmastraat 3, 8932 PA Leeuwarden
Telefoon: 058-2844944

Beschrijving van het project

Doel van het project is het opzetten van een deskundig, passend en geïntegreerd hulpaanbod voor een tijdige signalering en daaraan gekoppelde eerstehulpverlening aan zowel kinderen als hun ouders.

Men wil dit bereiken door zo dicht mogelijk bij huis en minimaal geïnstitutionaliseerd, met behoud van kwaliteit en continuïteit hulp te bieden middels:

- het opzetten van multidisciplinaire vroeghulp die verschillende invalshoeken samenhangend benadert;
- het bewerkstelligen van afstemming en samenhang van bestaande hulpverleningscircuits;
- ouders te begeleiden tot en met het realiseren van de benodigde hulp.

Praktische informatie

Doelgroepen: 0-4-jarigen met (ten minste) een motorische stoornis, ouders van deze kinderen

Locatie: Friesland

Startdatum: september 1994

Participanten

- Stichting Revalidatie Voorzieningen Friesland
- Sociaal Pedagogische Dienst
- Kinder Dag Centra Friesland

Publikaties

- NIZW – *Nieuwsbrief 1*, NIZW, Utrecht 1995.

- NIZW – *Nieuwsbrief 2*, NIZW, Utrecht 1995.
- *Nota Integrale Vroeghulp. Succes- en faalfactoren bekeken vanuit V.T.O.-samenwerkingsverbanden*, NIZW, Utrecht 1995.

Integrale vroeghulp

Contactadres

mevr. A.L. van Trirum
Adriaanstichting
Ringdijk 84, 3054 KV Rotterdam
Telefoon: 010-2111777

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het realiseren van een laagdrempelig coördinerend team/centrum voor de begeleiding en/of behandeling van jonge kinderen met ontwikkelingsstoornissen, over de grenzen van de instellingen heen. Dit realiseert men op micro-niveau door een team integrale vroeghulp in te stellen. Dit team is multidisciplinair en de leden zijn afkomstig uit de samenwerkende instellingen. Dit team stelt in overleg met ouders een integraal begeleidingsplan op. Voor ouders is er één contactpersoon. Op meso-niveau werkt de projectgroep de organisatorische kant van het project uit: onder andere contact met zorgverzekeraars en andere instellingen in de regio met dezelfde doelgroep (VTO-teams, MKD, etc.).

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen van 0-4 met ontwikkelingsstoornissen
Locatie: regio Rotterdam
Startdatum: september 1994

Participanten

- Adriaanstichting
- SPD
- Stichting Keerkring
- NIZW
- SDG

Publikaties

- NIZW, *Integrale vroeghulp, succes- en faalfactoren bekeken vanuit VTO-samenwerkingverbanden*, NIZW, Utrecht 1995.
- NIZW, *Integrale vroeghulp aan kinderen van 0-4 jaar met motorische stoornissen en hun ouders*, NIZW, Utrecht 1994.

Hulpverleningsnetwerk visueel gehandicapte ouderen

Contactadres

mevr. M. Sijen-Dierks
SWL, afdeling ouderenwerk
Postbus 30058, 6370 KB Landgraaf
Telefoon: 045-5323636

Beschrijving van het project

Het doel van het project is visueel gehandicapten in staat te stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. Daarnaast bestaan er nog de volgende subdoelen:

- het verbeteren van de afstemming en samenhang van de hulpverlening;
- deskundigheidsbevordering van hulpverleners en vrijwilligers;
- kennisvermeerdering over de handicap van de visueel gehandicapte zelf;
- doorbreken van het sociaal isolement door middel van vervoer en deelname aan ontspannings- en ontmoetingsactiviteiten.

Dit probeert men te bereiken door het instellen van een kerngroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de doelgroep, afdeling ouderenwerk, vrijwilligersorganisaties en Theofaan. Deze kerngroep krijgt de volgende opdrachten:

- inventarisatie van de doelgroep;
- organisatie van informatiebijeenkomsten;
- onderzoek naar de noodzaak van training van professionele en vrijwillige hulpverleners;
- onderzoeken en afstemmen van bestaande activiteiten;
- belemmeringen en beperkingen opheffen;
- het trekken van conclusies en het maken van een verslag.

Praktische informatie

Doelgroep: zelfstandig wonende visueel gehandicapte ouderen
Locatie: gemeente Landgraaf
Startdatum: februari 1995

Participanten

- SWL, afdeling ouderenwerk
- Theofaan
- NVBS

Individuele meerzorg Steffenberg

Contactadres

mevr. G. Hubers
Stichting Lindenlust
Postbus 74, 5280 AB Boxtel
Telefoon: 0411-661811

Beschrijving van het project

Het project beoogt een zodanige toevoeging van verpleeghuiszorg aan het bestaande basispakket dat de overplaatsing van verpleeghuisgeïndiceerde bewoners met een visuele handicap naar een verpleeghuis kan worden voorkomen. Tevens wordt getracht de kwaliteit van de thuissituatie te verbeteren. Middels het project wordt meerzorg geboden aan bewoners van het verzorgingshuis onder begeleiding van een individueel zorgplan.

Praktische informatie

Doelgroep: visueel gehandicapte ouderen
Startdatum: januari 1994

Participanten

- Zorgcentrum De Steffenberg
- Gecombineerd Verpleeghuis Lindenlust-Liduina

Blaasproblemen? Werk er aan!

Contactadres

mevr. G.W.M. Rogge-Baas
Gezondheidscentrum Didam
Lieve Vrouweplein 12-24, 6942 BP Didam
Telefoon: 0316-224159

Beschrijving van het project

De doelstellingen zijn:

- hulp bieden aan vrouwen met urge- of stressincontinentie;
- het onderwerp uit de taboesfeer halen;
- komen tot een regulier hulpaanbod;
- het maken van werkafspraken;
- hiertoe overleg voeren met de zorgverzekeraar;
- vrouwen te bewegen met hun huisarts de klachten te bespreken;
- anderzijds huisartsen te attenderen op het probleem.

Dit wil men bereiken door:

- voorlichting: themabijeenkomsten, voorlichtingsaanbod vrouwenverenigingen, scholen (biologie, seksuele voorlichting), perspublicaties, expositie opvangmaterialen;
- realiseren cursusaanbod. Belangrijke elementen in de cursus zijn: inzicht (drinkgewoonten, plasgedrag), adviezen, oefeningen (training van de bekkenbodemspieren), herkenning (gevoel van niet alleen staan);
- evaluatie/rapportage in de eerstelijnsoverleggen;
- deskundigheidsbevordering eerstelijns hulpverleners.

Praktische informatie

Doelgroep: vrouwen met urge- en/of stressincontinentie
Locatie: Didam
Startdatum: februari 1994

Participanten

- Gezondheidscentrum Didam
- Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
- Fysiotherapie Didam

Publikatie

Project urine-incontinentie. In: *Jaarverslag 1994 Gezondheidscentrum Didam.*

Oogheelkunde

Contactadres

mevr. P.M. Baeten
Wijkgezondheidscentrum De Roerdomp
Kauwenhof 12, 3435 SN Nieuwegein
Telefoon: 030-6040414

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- implementatie van de NHG-standaard oogheelkunde in het gezondheidscentrum;
- het terugdringen van het aantal verwijskaarten naar de oogarts.
Dit probeert men te bereiken door middel van:
- het nascholen van huisartsen;
- het instrueren van assistenten geen verwijskaarten voor de oogarts te geven, zonder geldende indicatie;
- waar mogelijk te verwijzen naar een opticien.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met oogklachten
Locatie: twee wijken in Nieuwegein
Startdatum: januari 1995

Participant

WGC De Roerdomp

Transmurale zorg

Contactadres

dhr. S. Buijs
De Pijlers
Van Dusseldorpstraat 3, 4461 LT Goes
Telefoon: 0113-215462

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- zorg op maat;
- doelmatigheid bevorderen;
- toename van satisfactie bij de cliënten.

Men wil dit bereiken door:

- samenwerking tussen huisartsen en specialisten/ziekenhuizen;
- verbetering van de samenwerking tussen huisarts en andere eerstelijns-disciplines.

Diverse deelprojecten zijn in wording of lopen al, zoals:

- extramurale samenwerking huisarts en cardioloog;
- practice nurse;
- communicatieproject ziekenhuis-huisarts;
- samenwerking extramurale psycholoog.

Praktische informatie

Doelgroep: afhankelijk van het deelproject

Locatie: Goes

Startdatum: januari 1994

Participant

Afhankelijk van het deelproject

Parenterale pijnbestrijding in de thuissituatie

Contactadres

dhr. J.P. Freriks
Stichting Huisartsen Laboratorium
Ginnekenweg 139, 4818 JD Breda
Telefoon: 076-5200920

Beschrijving van het project

Het doel is het operationeel maken van parenterale pijnbestrijding in de thuis-situatie. Dit probeert men te bereiken door:

- het structureren van samenwerking tussen anesthesisten, huisartsen en wijkverpleegkundigen;
- evaluatie van gebruikerstechnieken, casemanagement en procesmanagement.

Praktische informatie

Doelgroep: pre-terminale patiënten met een maligne aandoening
Locatie: Breda e.o
Startdatum: april 1995

Participanten

- Ziekenhuizen in Breda
- DHV
- Kruisvereniging Breda
- Gezinszorg Breda
- Apothekers
- Stichting Farmaco Therapeutische Thuiszorg
- Stichting Huisartsen Laboratorium

Fototherapie thuis

Contactadres

mevr. N. Schraa
Spaarne Ziekenhuis Locatie Haarlem
Postbus 1644, 2003 BR Haarlem
Telefoon: 023-5141516

Beschrijving van het project

Doel van het project is neonaten die behandeld moeten worden middels fototherapie in verband met hyperbilirubinemie deze behandeling thuis te laten ondergaan mits ze binnen bepaalde criteria vallen. Voorheen werden deze kinderen (en moeder) opgenomen in het ziekenhuis voor circa drie dagen. Via de volgende werkwijze tracht men de doelstelling te bereiken:

- de kinderarts bepaalt of het kind in aanmerking komt voor het project;
- er wordt gewerkt met gebruikersvriendelijke apparatuur;
- een (kinder-)verpleegkundige instrueert en begeleidt de ouders door middel van huisbezoeken;
- zij verzorgt tevens de bloedafnames en vervoert deze naar het laboratorium;
- zij onderhoudt ook contact met de kinderarts.

Praktische informatie

Doelgroep: zuigelingen met hyperbilirubinemie
Locaties: Zuid-Kennemerland, deel Haarlemmermeer, deel Bollenstreek
Startdatum: april 1995

Participant

Spaarne Ziekenhuis

Richtlijnen palliatieve zorg in de huisartsenpraktijk

Contactadres

mevr. R. Otter
IKN
Postbus 330, 9700 AH Groningen
Telefoon: 050-5253166

Beschrijving van het project

Doel van het project is het verbeteren van de palliatieve zorg in de huisartsenpraktijk, waardoor er een directe verbetering ontstaat van de kwaliteit van het leven van de kankerpatiënt en een betere taakafbakening tussen huisarts en specialist. Dit wil men bereiken door:

- het opstellen van richtlijnen voor symptoombestrijding voor de huisarts ten behoeve van de kankerpatiënt in de palliatieve fase;
- met betrekking tot deze richtlijnen workshops organiseren tussen ziekenhuis en adherente huisartsen, om aan de hand van casusbesprekingen te komen tot:
 - implementatie van de richtlijnen;
 - verhogen van de kennis;
 - verbeteren van de communicatie tussen eerste en tweede lijn.

Praktische informatie

Doelgroep: kankerpatiënten in palliatieve fase
Locatie: provincie Groningen
Startdatum: juni 1995

Participanten

- IKN
- DHV's
- Stichting deskundigheidsbevordering HA Noord-Nederland

Publikaties

- Schuit, K.W., *Richtlijnen voor palliatieve zorg in de huisartsenpraktijk*. ISBN 90-74114-07-5.
- Otter, R., Palliatieve zorg voor kankerpatiënten in de IKN-regio, *Huisartsen College Noord-Nederland*, 4 (1995) 3.
- Schuit, K.W., Palliatieve zorg in de huisartsenpraktijk, *Huisartsen College Noord-Nederland*, 4 (1995) 3.

Sportmedisch Centrum Oost

Contactadres

dhr. W.H. van Harten
Revalidatiecentrum Het Roessingh
Postbus 310, 7500 AH Enschede
Telefoon: 053-4875619

Beschrijving van het project

Doel van het project is het vormen van een sportmedisch netwerk met SMA, ziekenhuizen en revalidatiecentrum.

Men probeert dit te bereiken door middel van:

- sportgeneeskundige kliniek;
- sportmedische spreekuren algemene ziekenhuizen;
- deelname aan het Regionaal Olympisch Steunpunt.

Praktische informatie

Doelgroep: sporters met acute of chronische blessures
Locatie: Twente/Oost-Achterhoek
Startdatum: januari 1994

Participanten

- Revalidatiecentrum Het Roessingh
- SMA
- Ziekenhuizen
- Zorgverzekeraar

Revalidatie beademde patiënten

Contactadres

dhr. W.H. van Harten
Revalidatiecentrum Het Roessingh
Postbus 310, 7500 AH Enschede
Telefoon: 053-4875619

Beschrijving van het project

De doelen van het project zijn realisatie van en onderzoek naar:

- zeer vroegtijdige revalidatie van beademde patiënten;
- behandeling van kinderen met beademingsapparatuur.

Men wil dit bereiken door:

- opname in een kliniek en/of dagbehandeling;
- evaluatie na twee jaar.

Praktische informatie

Doelgroepen: (continu) beademde volwassen patiënten, intermitterend beademde kinderen

Startdatum: oktober 1995

Participanten

- Zorgverzekeraar
- Revalidatiecentrum Het Roessingh
- Medisch Spectrum Twente

Liaisonverpleegkundige

Contactadres

mevr. E. Witkamp
Thuiszorg Nieuwe Waterweg-Noord
's-Gravelandseweg 557, 3119 XT Schiedam
Telefoon: 010-4260511

Beschrijving van het project

Doel van het project is om met behulp van de liaisonverpleegkundige de aansluiting tussen ziekenhuiszorg en thuiszorg beter te laten verlopen. De doelgroep van het project zijn patiënten die thuis complexe (verpleegkundige) zorg behoeven, eventueel uit te breiden naar specifieke patiëntencategorieën. De vraag naar het resultaat van de dienstverlening van de liaisonverpleegkundige aan patiënt en familie en andere hulpverleners wordt geëvalueerd. Realisatie geschiedt middels de volgende werkwijze:

- voorbereiden van komst liaisonverpleegkundige;
- uitvoeren werkzaamheden liaisonverpleegkundigen, inclusief registratie tijdsbesteding, werkzaamheden en patiëntgerichte gegevens (kwantitatieve gegevens);
- informatievoorziening naar diverse doelgroepen aan de hand van een PR-plan;
- tussentijdse evaluatie met andere hulpverleners inzake praktische zaken zoals werktijden, bereikbaarheid etc.;
- kwalitatief onderzoek naar resultaat van dienstverlening aan de hand van interviews, enquêtes, literatuuronderzoek;
- besluitvorming aan de hand van gegevens uit kwalitatief onderzoek en kwantitatieve gegevens.

Praktische informatie

Doelgroep: ziekenhuispatiënten die complexe verpleegkundige zorg nodig hebben
Locaties: Nieuwe Waterweg-Noord: Schiedam, Vlaardingen, Maassluis, Maasland
Startdatum: september 1994

Participanten

- Thuiszorg Nieuwe Waterweg-Noord
- Schielandziekenhuis
- Holyziekenhuis

Transferpunt

Contactadres

dhr. A. Horlings
Stichting Kruiswerk Friesland-Noord
Postbus 1194, 8900 CD Leeuwarden
Telefoon: 058-2865855

Beschrijving van het project

Doel van het project is verbetering van alle relevante procedures en afspraken rondom de overgang van patiënten van ziekenhuis naar thuiszorg (en andersom). Hiertoe verrichten intake-functionarissen van de wijkverpleging intakes in het ziekenhuis in direct overleg met afdelingsverpleegkundigen en een specialist. Ervaringen en eventuele knelpunten worden gebruikt voor het formuleren van verbeterpunten door een stafmedewerker van het ziekenhuis. De gewenste verbeteringen zullen zich onder andere richten op:

- ontslagbeleid ziekenhuis;
- bereikbaarheid thuiszorgorganisaties;
- communicatielijns huisarts-specialist-wijkverpleegkundige;
- afstemming werkwijze en protocollen bij technische handelingen;
- levering van medicamenten, verbandmiddelen etc. door de apotheek;
- levering van infuuspompen en toedieningssystemen en overige medische apparatuur.

Praktische informatie

Doelgroepen: ziekenhuispatiënten die een infuus nodig hebben, ziekenhuispatiënten die parenterale voeding behoeven
Locatie: Friesland-Noord
Startdatum: maart 1995

Participanten

- Medisch Centrum Leeuwarden
- Stichting Kruiswerk Friesland-Noord
- Stichting Thuiszorg Noord- en Midden-Friesland

Nazorg

Contactadres

dhr. K.M.P. Eggen
Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen
Steenstraat 10, 9640 AJ Veendam
Telefoon: 0598-658222

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- de continuïteit van de zorg tussen het St. Lucas Ziekenhuis, thuiszorg, verpleeg- en verzorgingshuis te bevorderen;
- het ontwikkelen van de transmurale zorgverlening tussen het St. Lucas Ziekenhuis, wijkverpleging, verpleeg- en verzorgingshuis;
- het zorgdragen voor implementatie en continuïteit van nieuw ontwikkeld beleid. Men wil dit bereiken door aanstelling van een liaisonverpleegkundige. De taken van de liaisonverpleegkundige zijn:
 - coördinatie van lopende projecten tussen ziekenhuiszorg, thuiszorg, verzorgings- en verpleeghuizen;
 - protocolontwikkeling in samenwerking met verpleegkundig specialisten, afdelingsverpleegkundigen en wijkverpleging;
 - participatie in werkgroepen ten behoeve van deelprojecten en in de opname- en ontslagcommissie;
 - vervullen van een consultfunctie voor verpleegkundigen, wijkverpleegkundigen, specialisten en huisartsen ten behoeve van de continuïteit in de zorg;
 - signalering van knelpunten en van hieruit een adviesfunctie naar het management van de beide organisaties;
 - ontwikkelen van een structuur om de ontslagplanning goed te laten verlopen;
 - ontwikkelen en up-to-date houden van een ‘informatiemap continuïteit in de zorg’ ten behoeve van de afdelingen en een ‘nazorg checklist’ ten behoeve van aanvragen voor thuiszorg;

- het verzorgen van themabijeenkomsten om bekendheid te geven aan de projecten en de kennis in de kliniek en de thuiszorg te vergroten betreffende de continuïteit in de zorg en de ontwikkelingen in de thuiszorg respectievelijk het ziekenhuis.

Praktische informatie

Doelgroep: ziekenhuispatiënten

Locatie: Oost-Groningen

Startdatum: februari 1995

Participanten

- St. Lucas Ziekenhuis
- Regionale Kruisvereniging Oost-Groningen

Transferverpleegkundige

Contactadres

mevr. R. de Graaf
Thuiszorg Gooi en Vechtstreek
Hoge Naarderweg 7, 1217 AB Hilversum
Telefoon: 035-6238915

Beschrijving van het project

Het project beoogt door het invoeren van de functie van transferverpleegkundige het optimaliseren van de patiëntenzorg door het verbeteren van de afstemming en continuïteit van de zorgverlening aan de patiënt tussen intra- en extramuraal.

Men wil dit op de volgende wijze bereiken:

- ontwikkelen van een multifunctioneel overdrachtsformulier;
- overdracht van zorg afgestemd door specialisten-huisartsen;
- overdracht van zorg afgestemd door verpleegafdeling-wijkverpleegkundigen;
- overdracht van zorg afgestemd door verpleegafdeling-thuisverzorgenden;
- ontwikkelen van een aanmeldingsformulier voor verpleegafdeling-transferverpleegkundige;
- vroegtijdige aanmelding van patiënten ten behoeve van de doorstroming en continuering van de zorg thuis, gefaseerd in:
 - laagcomplexere zorgactiviteiten – 24 uur voor ontslagdatum aanmelden;
 - directe zorginzet – 48 uur voor ontslagdatum aanmelden;
 - complexe zorgsituaties – vijf dagen voor ontslagdatum aanmelden, teneinde met betrekking tot handelingen en verschillende hulpverleners eenduidigheid in de zorguitvoering te kunnen waarborgen.

Praktische informatie

Doelgroep: ziekenhuispatiënten die nazorg behoeven
Locaties: Hilversum, Loosdrecht, 's-Graveland e.o.
Startdatum: maart 1996

Participanten

- Thuiszorg Gooi en Vechtstreek
- Ziekenhuis Hilversum
- Huisartsen

Continuïteit van zorg

Contactadres

mevr. E.M. Verolme
Stichting Gezinsverzorging Goeree Overflakkee
Postbus 54, 3255 ZH Oude Tonge
Telefoon: 0187-641044

Beschrijving van het project

Doel van het project is zorgen voor afstemming tussen ziekenhuiszorg en thuiszorg (het probleem: leidt vervroegd ontslag tot meerdere heropnames).

Men probeert via dit project te komen tot één bureau voor alle ontslagsituaties:

- thuiszorg;
- bewoners intramurale voorzieningen;
- opname via indicatiecommissie.

Men wil dit bereiken met behulp van een thuiszorgvertegenwoordiger die 27 uur per week in het ziekenhuis aanwezig is. Deze vertegenwoordiger doet de intake en maakt een zorgplan. Daarna wordt gezorgd voor een zorggarantie door drie partijen namelijk het ziekenhuis, de gezinsverzorging en het kruiswerk.

Praktische informatie

Doelgroep: ziekenhuispatiënten die thuiszorg nodig hebben

Locaties: Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten, Rozenburg, Schouwen-Duiveland (incidenteel)

Startdatum: september 1994

Participanten

- Ziekenhuis Van Weel-Bethesda
- Gezinsverzorging Goeree Overflakkee
- Kruiswerk ZHE

Infuusbehandeling thuis

Contactadres

mevr. C. v.d. Meijden
Thuiszorg Den Haag
Postbus 404, 2501 CK Den Haag
Telefoon: 070-3429500

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het realiseren van thuisbehandeling voor infuuspatiënten;
- inzicht verschaffen welke patiënten uit het Westeinde Ziekenhuis naar huis kunnen met een infuusbehandeling;
- een op elkaar afgestemd zorgbeleid ontwikkelen tussen intra- en extramuraal voor patiënten met een infuusbehandeling;
- ervaringen opdoen met en inzicht krijgen in de voorwaarden die nodig zijn voor realisatie van een verantwoorde zorg thuis.

Realisatie geschiedt door:

- een op elkaar afgestemd zorgbeleid;
- afspraken met ziektekostenverzekeraars;
- logistieke constructie;
- protocollen en stappenplan;
- medische achterwacht-constructie;
- instroom via liaisonverpleegkundigen (als spil).

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten die een infuus nodig hebben
Locatie: Den Haag
Startdatum: oktober 1995

Participanten

- Thuiszorg Den Haag
- Westeinde Ziekenhuis
- Regionale Huisartsenvereniging

Ambulante cytostaticabehandeling

Contactadres

dhr. J. de Boer
Ziekenhuis De Sionsberg
Postbus 39, 9100 AA Dokkum
Telefoon: 0519-291218

Beschrijving van het project

Het project heeft als doelstelling het toepassen van de huidige toedieningstechnologie van cytostatika in de thuisituatie door huisartsen en verpleegkundigen. Dit omvat onder andere de introductie van medische apparatuur (infuuspompen) of hulpmiddelen die intramuraal reeds gebruikt worden. Het intensiveren van de contacten tussen intra- en extramuraal zorgverleners kan tot een eventueel vervroegd ontslag leiden en opname in de dagverpleging voorkomen. Het project is een deelproject van het totaalplan transmurale zorg van Ziekenhuis De Sionsberg en Stichting Kruiswerk Friesland-Noord. Om dit te kunnen bereiken kent het project de volgende aandachtspunten:

- samenwerking tussen eerste lijn (wijkverpleging, huisarts en apothekers) en ziekenhuis;
- inschakelen van een liaisonverpleegkundige (ziekenhuis) en oncologieverpleegkundigen (van zowel ziekenhuis als wijkverpleging);
- een coördinatiepunt met een continue bereikbaarheid;
- deskundigheidsbevordering van verpleegkundigen en huisartsen;
- ontwerpen van patiëntenvoorlichtingsmateriaal;
- opstellen van protocollen.

Praktische informatie

Doelgroep: oncologie-patiënten
Locatie: Noordoost-Friesland
Startdatum: maart 1996

Participanten

- Stichting Kruiswerk Friesland-Noord
- Regionale huisartsenvereniging
- Ziekenhuis De Sionsberg
- Apothekersvereniging

Zorgnet, centrum voor specialistische thuisverpleging

Contactadres

mevr. E.J. van Dalen
Stichting Zorgnet
Stationsplein 9, 2801 AK Gouda
Telefoon: 0182-594567

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bieden van specialistische behandeling en verpleegkundige zorg thuis door een team van gespecialiseerde verpleegkundigen, met als doel de mogelijkheden voor verantwoorde behandeling en verpleging thuis te vergroten, uitgaande van de behoefte van de patiënt en mantelzorg. Het verkorten en/of voorkomen van het verblijf in het ziekenhuis staan hierbij op de voorgrond.

Men wil dit bereiken door het verlenen van specialistische behandelingen en verpleegkundige zorg thuis. Het team organiseert de overgang van ziekenhuis naar huis en draagt zorg voor alle denkbare condities. Indien de reguliere voorzieningen op lokaal niveau niet in staat zijn deze zorg te bieden, dan verleent het specialistisch team deze zorg voor kortere of langere tijd, door zelf de gespecialiseerde zorg te leveren, ervan uitgaande dat er sprake is van een AWBZ-indicatie.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten die specialistische verpleegkundige zorg nodig hebben
Locatie: Zuidwest-Nederland
Startdatum: april 1995

Participanten

- Kruiswerk Zuidhollandse Eilanden, Spijkenisse
- Kruiswerk Nieuwe Waterweg-Noord, Schiedam

- Kruiswerk Breda
- Stichting Thuiszorg Nederland, Zoetermeer
- Stichting De Vierstroom, Gouda
- Stichting Maatzorg, Delft
- Stichting Opmaat, Dordrecht
- Stichting De Waardse Rading, Gorinchem

Nazorg-arrangement ziekenhuis

Contactadres

mevr. P.A.J. Peteroff-v/d Grient
Psychogeriatrisch Centrum Stadzicht/Verzorgingshuis Nijeveld
Overschie Kleiweg 555, 3045 LJ Rotterdam
Telefoon: 010-4430443

Beschrijving van het project

Het project heeft tot doel om ouderen, die niet meer zijn aangewezen op ziekenhuiszorg, maar die wel om wat voor reden dan ook (nog) niet ontslagen kunnen worden, via gerichte acties zo snel mogelijk uit het ziekenhuis te ontslaan. Indien nodig kunnen zij tijdelijk in het verzorgingshuis opgenomen worden. De volgende functies maken deel uit van het nazorgarrangement:

- coördinatie van zorg. De zorgbemiddelaar van Nijeveld komt in actie wanneer er in Nijeveld een plaats vrij is en door het maatschappelijk werk van het IJssellandziekenhuis een cliënt is geselecteerd. De zorgbemiddelaar heeft de opdracht om op basis van een analyse van de situatie van de cliënt te komen tot een integraal zorg- en begeleidingsplan. Tijdens de uitvoering daarvan houdt de zorgbemiddelaar een coördinerende en bewakende rol;
- verzorging en verpleging in Nijeveld. Begeleiding van het sociaal netwerk. Tevens kan gebruikgemaakt worden van het reguliere aanbod in Nijeveld;
- observatie en diagnostiek. Hierbij kan gebruikgemaakt worden van het in Nijeveld aanwezige consultatieve overleg.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen in een ziekenhuis
Locatie: Rotterdam, deelgemeente Prins Alexander
Startdatum: december 1993

Participanten

- IJssellandziekenhuis
- Verzorgingshuis Nijeveld

Verkeerde bed

Contactadres

mevr. S. Klein Woud
Verpleeghuis Ter Schorre
Churchillaan 1200, 4530 AG Terneuzen
Telefoon: 0115-678910

Beschrijving van het project

De doelstelling van dit project is het aanbieden van verpleeghuiszorg aan patiënten die zonder medisch-specialistische opname-indicatie in het ziekenhuis verblijven en die een verpleeghuisindicatie hebben. Dit probeert men te bereiken door het creëren van vijf bedden boven de erkende capaciteit van de twee verpleeghuizen. Er wordt flexibel omgegaan met het aantal verpleegdagen. Patiënten kunnen maximaal voor een periode van drie maanden op een plaats in het project verblijven.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten in het ziekenhuis met verpleeghuisindicatie
Locaties: Terneuzen, Hulst
Startdatum: maart 1995

Participanten

- Verpleeghuis Ter Schorre
- Verpleeghuis De Blauwe Hoeve
- Ziekenhuis De Honte
- OZ Zorgverzekeringen

Verkorte procedure

Contactadres

mevr. M.J. Meilof
Reinier de Graaf Gasthuis
Postbus 5011, 2600 GA Delft
Telefoon: 015-2603060

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het versneld overplaatsen van oudere patiënten met een heupfractuur vanaf SEH naar een verpleeghuis. Hiervoor is een procedure ontwikkeld.

Praktische informatie

Doelgroep: oudere patiënten met een heupfractuur
Locatie: Delft
Startdatum: mei 1994

Participanten

- Reinier de Graaf Gasthuis
- Biesland Hof

Mesoproject cardiochirurgie

Contactadres

dhr. C.A.G. Veelenturf
Verpleeghuis Elisabeth
Leuvenaarsstraat 91, 4811 VJ Breda
Telefoon: 076-5223800

Beschrijving van het project

Het project is gericht op het verkorten van de ligduur in het cardiochirurgisch centrum De Klokkenberg door het geven van revalidatie, verzorging en verpleging op de revalidatie-afdeling van het verpleeghuis bij oudere en/of alleenstaande patiënten. Realisering geschiedt door post-operatieve opname in het verpleeghuis en het aanbieden van een revalidatieprogramma aangepast aan de behoeften van oudere patiënten.

Praktische informatie

Doelgroepen: ouderen, post-operatieve cardiochirurgische patiënten, alleenstaanden, mensen met een gehandicapte partner
Locatie: Breda
Startdatum: december 1993

Participanten

- Medisch Centrum De Klokkenberg
- Verpleeghuis Elisabeth

Versnelde doorstroming

Contactadres

dhr. V.H.M. de Smet
Stichting W.Z.R. Eindhoven
Ds. Th. Fliednerstraat 5, 5631 BM Eindhoven
Telefoon: 040-2433800

Beschrijving van het project

Het project is gericht op het komen tot een gesloten, naadloos circuit bij overplaatsing van patiënten van twee ziekenhuizen en verpleeghuizen. De patiënten dienen zo snel mogelijk in een zo laag mogelijke voorziening door te stromen. Uiteindelijk doel is de patiënt thuis te krijgen. Dit probeert men te bereiken door middel van een projectorganisatie door de muren van de instellingen heen: beroepsgroepen – multidisciplinaire groepen – stuurgroep (adviesgroep). Gezamenlijke overdrachtdossiers, routingformulieren, verzamelen van doorstroomgegevens zijn hulpmiddelen om elkaar steeds beter te leren verstaan, resultaten te toetsen aan criteria en directies en verzekeraars te informeren.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met CVA of orthopedische ingreep
Locatie: Eindhoven en omgeving
Startdatum: februari 1994

Participanten

- Catharina Ziekenhuis
- Diaconessen Ziekenhuis
- Peppelrode verzorgings- en verpleeghuis
- Verpleeghuis Dommelhoef
- Stichting W.Z.R. Eindhoven

Verkeerde bed-patiënten

Contactadres

dhr. F.A. van Es
Verpleeghuis en reactiveringscentrum Nieuw Vrijthof
Postbus 94, 4000 AB Tiel
Telefoon: 0344-671311

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het verhogen van de kwaliteit van de zorg voor verkeerde bed-patiënten;
- het verhogen van doorstroming naar het verpleeghuis.

Realisering geschiedt door het aanstellen van een verpleeghuisarts als hoofd-behandelaar voor alle patiënten die specialistisch zijn uitbehandeld. Tevens zijn er mogelijkheden voor consulten.

Praktische informatie

Doelgroep: uitbehandelde ziekenhuispatiënten/verkeerde bed-patiënten
Locatie: Tiel
Startdatum: april 1993

Participanten

- Verpleeghuis Nieuw Vrijthof
- Ziekenhuis Rivierenland te Tiel

Publikatie

Es, F.A. van, Verpleeghuisarts behandelt 'verkeerde bed'-patiënten in ziekenhuis; nauwere samenwerking heeft gunstige neveneffecten, *Het Ziekenhuis*, 24 (1994), 19, blz. 793-795.

Vervroegd ontslag

Contactadres

dhr. A. Post
Verpleeghuis Schiehoven
Asserweg 235, 3052 AA Rotterdam
Telefoon: 010-4228022

Beschrijving van het project

Doel van dit project is de opnameduur in het ziekenhuis te verkorten. Hiertoe heeft men onderzocht hoeveel patiënten er op jaarbasis behandeld worden in het SFG en hoe de samenstelling is. Men heeft organisatorische randvoorwaarden opgesteld en uiteindelijk is er een protocol gemaakt dat de vroegtijdige overplaatsing regelt.

Praktische informatie

Doelgroep: postoperatieve patiënten met collum fractuur
Locatie: Rotterdam-Noord
Startdatum: september 1994

Participanten

- Verpleeghuis Schiehoven
- Sint Franciscus Gasthuis

Reactivering orthopediepatiënten

Contactadres

dhr. R.H.J. Bremer
Bosch Medicentrum
Postbus 90153, 5200 ME Den Bosch
Telefoon: 073-6288228

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is een zo goed en volledig mogelijk op elkaar afgestemde zorgverlening te creëren, waardoor er een betere doorstroming ontstaat vanuit het ziekenhuis direct naar het leefmilieu van de patiënt of via opname in het verpleeghuis naar huis. Het gezamenlijk doel van de deelnemende partijen is zorg op maat te bieden voor in het ziekenhuis aan het heupgewricht behandelde patiënten uit de regio Bommelerwaard. Uitgangspunt is dat mensen het liefst na hun behandeling in het ziekenhuis thuis revalideren/reactiveren. Er zijn redenen die ontslag uit het ziekenhuis naar de thuissituatie onmogelijk maken, zodat gezocht moet worden naar andere zorgsituaties (verpleeghuis, verzorgingshuis, revalidatiecentrum). Voor het ziekenhuis zal alleen dan worden gekozen, wanneer daar een nadrukkelijk medische indicatie toe is. Hierdoor zal het aantal ligdagen in het ziekenhuis verminderen, met als effect verkorting van de wachttijden. Realisatie geschiedt door het in gezamenlijkheid (ziekenhuis, kruiswerk en verpleeghuis) opstellen van protocollen met daarin een aantal zorgtrajecten.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met problemen aan hun heupgewricht
Locatie: regio Bommelerwaard
Startdatum: februari 1996

Participanten

- Bosch Medicentrum
- Verpleeghuis Het Zonneliel
- Kruiswerk Rivierenland

Signaleringsinstrument uitplaatsingsproblematiek

Contactadres

dhr. R.H.J. Bremer
Bosch Medicentrum
Postbus 90153, 5200 ME Den Bosch
Telefoon: 073-6288228

Beschrijving van het project

Doel van het project is het ontwikkelen van een instrument c.q. vragenlijst waarmee uitplaatsingsproblematiek (te lang verblijf in een ziekenhuis) kan worden voorspeld, zodat vroegtijdig actie kan worden ondernomen. Dit geschiedt met behulp van de volgende werkwijzen:

- kwantitatief onderzoek;
- statistische analyse;
- uittesten op drie afdelingen (november en december 1995).

Praktische informatie

Doelgroep: risicopatiënten voor ontslagvertraging
Locatie: regio 's-Hertogenbosch
Startdatum: april 1994

Participant

Bosch Medicentrum

Publikatie

Lormans, M.H. en I.E.P. Tanis, *Uitplaatsingsproblematiek in het BMC, een analyse van de voorspelbaarheid en omvang*, Projectbureau BMC, 's-Hertogenbosch 1995.

Transmurale astmaverpleegkundige voor kinderen

Contactadres

mevr. M. Mulder
Groenehart Ziekenhuis
Postbus 1098, 2800 BB Gouda
Telefoon: 0182-566596

Beschrijving van het project

Het doel van dit project is het vergroten van de verpleegkundige zorg aan kinderen met astma door deze kinderen zoveel mogelijk in de thuissituatie te behandelen. Door een juiste begeleiding probeert men:

- acute situaties te voorkomen;
- ziekenhuisopnamen te voorkomen;
- het gebruik van niet-geplande ziekenhuisbezoeken (EHBO) te beperken;
- schoolverzuim te voorkomen;
- het bevorderen van compliance van medicijngebruik;
- het bevorderen van normale lichamelijke activiteit en nachtrust.

Men probeert dit te bereiken door kinderen en hun ouders te leren omgaan met astma door voorlichting te geven over ziektebeeld, preventie en behandeling, begeleiding bij het gebruik van inhalers en sprays, het leren herkennen van triggers en beginsymptomen van een acute aanval, het leren gebruiken van een piekstroommeter en advisering bij sport en vakantie.

Praktische informatie

Doelgroep: kinderen met eerste diagnose astma
Locatie: regio Midden-Holland
Startdatum: juni 1995

Participanten

- Kruisvereniging
- Ziekenhuis
- TNO (onderzoek)
- Gezondheidscentra

Publikatie

Thiel, E. van, Extra hulp en steun voor jonge astmapatiëntjes, *MGZ*, (1995), 5.

Integrale cara-zorg

Contactadres

mevr. T.G.M. van der Maat
STIOM
Teniersstraat 13, 2526 NX Den Haag
Telefoon: 070-3889408

Beschrijving van het project

De doelstelling van het project is het bieden van laagdrempelige, intensieve en integrale cara-zorg in de eerste lijn in een aantal achterstandswijken met een groot aantal cara-patiënten.

Men wil dit bereiken door:

- het opzetten en instandhouden van een cara-spreekuur in samenwerking met thuiszorg, huisartsen en fysiotherapeuten;
- gezamenlijke deskundigheidsbevordering voor inhalatie-technieken voor dokters- en apothekersassistenten (wijkgerichte aanpak);
- coördinatie huisvestingsproblemen voor cara-patiënten;
- in samenwerking met jeugdartsen, de plaatselijke astmavereniging, huisartsen, thuiszorg en gezondheidscentra het afstemmen en voeren van een gezamenlijk beleid;
- in samenwerking met longartsen het ontwikkelen van protocollen ten behoeve van de samenwerking tussen de eerste en tweede lijn.

Praktische informatie

Doelgroep: cara-patiënten
Locatie: stadsdeel Centrum Den Haag
Startdatum: april 1995

Participanten

- Thuiszorg Den Haag
- Huisartsen
- Fysiotherapeuten

- Jeugdgezondheidszorg
- Apothekers
- Astmavereniging Den Haag
- Westeinde Ziekenhuis
- STIOM

Publikaties

- Maat, T.G.M. van der, Zorgvernieuwing aan de basis – een bijzonder project in Den Haag-centrum, *Samenlevingsopbouw (themanummer werken aan gezondheid)* (1995) april.
- Maat, T.G.M. van der, Het project Gezondheidszorg en Maatschappelijke Dienstverlening – de eerste concrete resultaten, *Epidemiologisch Bulletin*, 30 (1995), 2.

Reumaconsulente

Contactadres

mevr. R. Brugman
Thuiszorg Gooi en Vechtstreek
Postbus 463, 1270 AL Huizen
Telefoon: 035-5240067

Beschrijving van het project

Doel van het project is te komen tot een zo optimaal mogelijke continuïteit en kwaliteit van verpleegkundige zorg voor reumapatiënten. Hiertoe wil men gezamenlijk (ziekenhuis en thuiszorg) een reumaconsulente aanstellen. De belangrijkste taken van de reumaconsulente zijn:

- coördinatie met betrekking tot de zorgafstemming tussen de eerste en tweede lijn;
- het (mede-)ontwikkelen van toetsingscriteria voor de kwaliteit van zorg, protocollen en standaarden;
- het organiseren en geven van een bijscholingsprogramma voor de bevordering van deskundigheid van de teams;
- het, waar nodig, consultatie bieden aan de eerste en tweede lijn en aan anderen;
- zorgdragen voor afstemming van het zorgbeleid tussen intra- en extramurale gezondheidszorg door middel van intensief overleg met reumatologen en het periodiek bijwonen van de reumapolikliniek;
- overleg voeren met de ergo- en fysiotherapeuten van ziekenhuizen over de advisering/eisen, hulpmiddelen/voorzieningen.

Praktische informatie

Doelgroep: met name recentelijk gediagnostiseerde reumapatiënten
Locatie: werkgebied van Thuiszorg Gooi en Vechtstreek
Startdatum: september 1995

Participanten

- Thuiszorg Gooi en Vechtstreek
- Ziekenhuis Hilversum afd. Thuisverpleging

Transmuraal project reumaconsulent

Contactadres

dhr. L. van der Meij
Kruiswerk Zuid-Kennemerland
Postbus 1064, 2001 BB Haarlem
Telefoon: 023-5155600

Beschrijving van het project

Doel van het project is te onderzoeken of het hebben van een reumaconsulent, gekoppeld aan de maatschap van reumatologen, verbetering van de kwaliteit van patiëntenzorg biedt.

Men wil dit bereiken door gezamenlijk (door ziekenhuizen en kruiswerk) een reumaconsulent in dienst te nemen, die spreekuren houdt, parallel met de reumatologen. Tevens doet zij zonodig huisbezoeken en biedt zij ondersteuning bij de inhoudelijke ontwikkeling van de verpleegkundige zorg aan reumapatiënten. De systematische evaluatie moet nog verder uitgewerkt worden.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met reumatoïde arthritis/arthrose/Bechterew
Locaties: Amstelland, Meerlanden
Startdatum: maart 1995

Participanten

- Kruiswerk Zuid-Kennemerland
- Kennemer Gasthuis
- Spaarne Ziekenhuis

Transmuraal reumaproject

Contactadres

mevr. S. Arbeel
Kruiswerk West-Friesland
Postbus 142, 1620 AC Hoorn
Telefoon: 0229-236734

Beschrijving van het project

Doel van het project is de continuïteit in de zorg aan RA-patiënten verbeteren door betere zorg en betere afstemming. Men wil dit als volgt bereiken:

- bij iedere nieuwe RA-patiënt biedt de reumatoloog aan dat de reumaconsulent de volgende week belt met de cliënt;
- een wijkverpleegkundige met de specialisatie reuma werkt transmuraal en houdt vanaf januari 1996 één keer per week spreekuur op de polikliniek;
- er is basisscholing ontwikkeld voor alle werkers in samenspraak met de reumatoloog en revalidatie-arts;
- er is een folder ontwikkeld voor alle huisartsen en patiënten;
- er is een zorgdossier ontwikkeld voor reumapatiënten met mogelijkheden het door de patiënt en alle eventuele hulpverleners te laten gebruiken;
- na één jaar en na twee jaar zullen er interviews gehouden worden met cliënten om het project te evalueren.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met reumatoïde artritis, ziekte van Bechterew
Locaties: oostelijk West-Friesland, driehoek Hoorn/Enkhuizen/Medemblik,
oostelijk van Obdam/Avenhorn
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Westfries Gasthuis
- Kruiswerk West-Friesland
- Stichting Thuiszorg
- Reuma-patiëntenvereniging West-Friesland

Transmuraal verpleegkundig consulent chronisch zieken

Contactadres

mevr. S. van der Krogt
Kruiswerk West-Brabant
Postbus 146, 4700 BC Roosendaal
Telefoon: 0165-560200

Beschrijving van het project

Het doel van het project is verbetering van de kwaliteit van zorg aan chronisch zieken (reuma, MS, Parkinson) in het verzorgingsgebied regio westelijk Noord-Brabant.

Men probeert dit te bereiken door middel van:

- het houden van verpleegkundige spreekuren in twee regionale ziekenhuizen, waarbij uitleg en voorlichting gegeven wordt aan de patiënt, volgend op het eerste poliklinisch bezoek aan de specialist;
- voorlichting met betrekking tot diagnose, hulpmiddelen/aanpassingen en psychosociale opvang;
- zorgafstemming tussen diverse instanties en personen;
- deskundigheidsbevordering verzorgen ten behoeve van verpleegkundigen van het kruiswerk en het ziekenhuis.

Praktische informatie

Doelgroepen: reumapatiënten, MS-patiënten, Parkinsonpatiënten

Locatie: regio westelijk Noord-Brabant

Startdatum: september 1995

Participanten

- Kruiswerk West-Brabant
- St. Franciscus Ziekenhuis te Roosendaal
- Ziekenhuis Lievensberg te Bergen op Zoom
- Stichting Coördinatiecentrum Chronisch Zieken IKR/IKW

Transmurale reumazorg

Contactadres

mevr. C.W.M. Bleijs-Maier
Ziekenhuis St. Antoniushove
Postbus 422, 2260 AK Leidschendam
Telefoon: 070-3574444

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het verhogen van de kwaliteit en samenhang van zorg aan reumapatiënten, met name hulp bij het streven naar verhoging van de kwaliteit van het leven en het inpassen van de beperkingen in het leefpatroon. Dit is alleen mogelijk bij een goede samenwerking en afstemming van de zorg tussen verschillende disciplines, zoals de reumatoloog, huisarts, transmuraal werkende reumaverpleegkundigen, de thuiszorg en andere betrokken disciplines.

Men probeert dit te bereiken door:

- het aanstellen van twee verpleegkundig reumaconsulenten, één vanuit de thuiszorg en één vanuit het ziekenhuis;
- het maken van een projectomschrijving;
- afspraken maken over de doorverwijzing van reumapatiënten;
- het verzorgen van een mailing zowel intern als extern (huisartsen, fysiotherapeuten, WVG-ambtenaren, GGD-artsen en oefentherapeuten).

Praktische informatie

Doelgroep: recent gediagnostiseerde reumapatiënten

Locaties: Voorburg, Leidschendam, Voorschoten, Wassenaar, Rijswijk, Zoetermeer, Den Haag

Startdatum: april 1995

Participanten

- Thuiszorg Horst- en Vlietstreek
- Ziekenhuis St. Antoniushove
- Verpleeghuis Prinsenhof (ergotherapie)

Diabetesproject

Contactadres

mevr. R. IJsackers
Stichting EVA
Postbus 10136, 1301 AC Almere
Telefoon: 036-5359585

Beschrijving van het project

Het doel van het project is, om in de eerste en tweede lijn de structuur en de organisatie van de zorgverlening aan de diabetespatiënten te optimaliseren en op elkaar af te stemmen. Men wil dit bereiken door middel van:

- werkgroepvergaderingen waarin alle betrokken disciplines betrokken zijn en waar werkafspraken en protocollen worden gemaakt;
- bijscholing van de betrokken disciplines;
- implementatie van protocollen en werkafspraken;
- toetsing en bijstellen van de protocollen en werkafspraken.

Praktische informatie

Doelgroepen: type II diabetes NIDDM, type II diabetes IDDM
Locatie: Almere
Startdatum: augustus 1993

Participanten

- Flevoziekenhuis
- Stichting EVA
- Delta
- ANOZ-ziekenfonds

Publikatie

Beelen, A. van, De diabetesverpleegkundige. Niet alleen het controleren van de bloedsuiker, *Verpleegkunde Nieuws*, 8 (1994), 25.

Diabetes mellitus II

Contactadres

mevr. M.T.J. Hugens
Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer
Kinderen van Versteegplein 11b, 2713 HB Zoetermeer
Telefoon: 079-3719444

Beschrijving van het project

Doel van het onderzoek is het inhoudelijk en organisatorisch optimaliseren van de behandeling van patiënten met DM type II door een multidisciplinaire benadering van disciplines binnen de eerste lijn, ondersteund door een internist uit de tweede lijn. De afgeleide doelstelling is het onder begeleiding van huisarts, diabetesverpleegkundige en diëtiste verbeteren van de metabole controle van DM-patiënten, óók door middel van insulinegebruik (instellen door huisarts of diabetesverpleegkundige; internist op de achterwacht) en op deze wijze korte- en lange-termijncomplicaties voorkomen. Dit wil men bereiken door:

- multidisciplinaire verwijsafspraken tussen huisarts en diabetesverpleegkundige en diëtiste per fase in de behandeling gespecificeerd: verwijscriteria voor dieet; tabletten-, insuline- en controlefase en gecombineerd spreekuur diëtiste/diabetesverpleegkundige;
- protocol voor het instellen op insuline door de huisarts in samenwerking met diabetesverpleegkundige en achterwachtfunctie van de internist;
- patiëntgebonden status (logboek diabetes) dat met de patiënt meegaat en waarin alle hulpverleners bevindingen noteren (en ten behoeve van onderlinge communicatie);
- voorlichtingsprotocol: vastgelegd is welke hulpverlener in welke fase van de behandeling welke folder uitdeelt.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met diabetes mellitus type II
Locatie: Zoetermeer
Startdatum: april 1995

Participanten

- Regionale Huisartsen Vereniging Zoetermeer
- Stichting Thuiszorg Nederland
- Stichting Thuiszorg Zoetermeer e.o.
- Ziekenhuis St. Antoniusshove
- Nuts-Ohra Verzekeringen
- Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer

Transmurale diabeteszorg

Contactadres

mevr. H.E. Kuyvenhoven
Hofpoort Ziekenhuis
Polanerbaan 2, 3447 GN Woerden
Telefoon: 0348-427911

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het laten plaatsvinden van afstemming en optimalisering in de zorgverlening van diabetespatiënten type II, tussen de verschillende disciplines werkzaam binnen het ziekenhuis en in de thuiszorg/eerste lijn;
- een verhuizing van de patiëntenstroom van de tweede naar de eerste lijn;
- het optimaliseren van de zorg in de eerste lijn.
Men probeert dit te bereiken door:
- het opstellen van gezamenlijke protocollen;
- het gebruiken van een patiëntenagenda waarin alle contacten met alle hulpverleners in de eerste en tweede lijn worden genoteerd;
- een diabetesspreekuur van de thuiszorg in overleg met de huisarts.

Praktische informatie

Doelgroep: diabetespatiënten
Locatie: Woerden
Startdatum: maart 1995

Participanten

- RHV
- Stichting De Vierstroom
- Hofpoort Ziekenhuis

Integrale zorg oncologie

Contactadres

dhr. A.G. Boekema
Integraal Kankercentrum Stedendriehoek Twente
Lasondersingel 133, 7514 BP Enschede
Telefoon: 053-4305010

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- het opsporen van hiaten in de zorg met betrekking tot functionele en relationele kwaliteit;
- het opstellen van een knelpuntenranglijst;
- het initiëren van verbeterprojecten (experimenten).

Men probeert dit te bereiken door:

- retrospectief onderzoek bij patiënten met behulp van een vragenlijst;
- prospectief onderzoek bij patiënten door middel van weekboekjes;
- retrospectief onderzoek bij hulpverleners middels een vragenlijst.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met gyn./uro./long/borst/maag/darm-tumoren
Locatie: ziekenhuisregio Almelo en Apeldoorn
Startdatum: oktober 1994

Participanten

- IKST
- Universiteit Twente
- Ziekenhuis Twenteborg Almelo
- Thuiszorg Noordwest-Twente
- RHV Almelo e.o.
- Ziekenhuiscentrum Apeldoorn
- Thuiszorg Oost-Veluwe
- RHV Apeldoorn e.o.

Voedingsscreeningslijst oncologie

Contactadres

mevr. J. Vogel-Boezeman
Integraal Kankercentrum Zuid (IKZ)
Postbus 231, 5600 AE Eindhoven
Telefoon: 040-2455775

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- voedingszorg bij kanker tot een vast aandachtspunt maken;
- het snel en systematisch selecteren van oncologische patiënten die voedingszorg behoeven.

Hiertoe heeft de werkgroep Diëtetiek IKZ een voedingsscreeningslijst ontwikkeld die door verpleegkundigen bij het inventariseren van de zorgbehoefte wordt gehanteerd. Op basis van de score wordt voedingszorg volgens protocol verleend of wordt de diëtist ingeschakeld.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met kanker (klinisch/poliklinisch/thuiszorg)
Locaties: regio IKZ, regio IKA
Startdatum: september 1994

Participanten

- Integraal Kankercentrum Zuid
- Ziekenhuizen
- Thuiszorgorganisaties

Zorg op de juiste tijd, op de juiste plaats

Contactadres

dhr. T.J.M. Bank
Stichting Rheumaverpleeghuis
Van Beethovenlaan 60, 3055 JD Rotterdam
Telefoon: 010-4227088

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- voorkomen van onnodig lange ziekenhuisopname;
- snelle start van het revalidatieproces voor ouderen met een CVA;
- beter op elkaar afstemmen van ziekenhuiszorg, verpleeghuiszorg, verzorgingshuiszorg en thuiszorg op elkaar.

Dit wil men bereiken door:

- wekelijkse transmurale indicatiecommissie;
- zo snel mogelijke overplaatsing van ouderen met een CVA die medisch-specialistisch uitbehandeld zijn, naar het Rheumaverpleeghuis;
- ontwikkeling van een speciaal zorgaanbod in het verpleeghuis;
- afspraken ter afstemming van de zorg tussen de participerende instellingen;
- scholing.

Praktische informatie

Doelgroep: CVA-patiënten
Locatie: Rotterdam-Noordelijke Maasoever
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Ziekenhuis Sint Franciscus Gasthuis
- Rheumaverpleeghuis
- Thuiszorg Rotterdam
- SMZ/GGD Rotterdam
- Zorgverzekeraar Rotterdam Rijnmond
- Zorgverzekeraar Zilveren Kruis

Ergotherapie aan huis

Contactadres

mevr. A. Maas-de Kok
Kruiswerk West-Brabant
Postbus 1116, 4700 BC Roosendaal
Telefoon: 0165-560200

Beschrijving van het project

Het streven van het project is om ouderen en gehandicapten zo lang en zo optimaal mogelijk thuis of in het verzorgingstehuis te laten functioneren. De ergotherapeutische behandeling is erop gericht de zelfredzaamheid van de hulpvrager in zijn dagelijkse activiteiten te verhogen. Patiënten die door een chronische ziekte of handicap belemmerd worden in het uitvoeren van dagelijkse handelingen en die een AWBZ-indicatie hebben (indicatie voor dagbehandeling of opname in een verpleeghuis) komen voor ergotherapie in aanmerking. Zij moeten wel woonachtig zijn in het verzorgingsgebied van verpleeghuis Sancta Maria in Zevenbergen. De ergotherapeute van dit verpleeghuis verleent ergotherapie aan huis.

Praktische informatie

Doelgroepen: chronisch zieken, met name CVA-patiënten, ouderen, lichamelijk gehandicapten
Locaties: Dinteloord, Fijnaart, Heijningen, Hooge en Lage Zwaluwe, Klundert, Oudenbosch, Standdaarbuiten, Terheijden, Willemstad
Startdatum: januari 1994

Participanten

- Verpleeghuis Sancta Maria
- Kruiswerk West-Brabant

Ergotherapie transmuraal

Contactadres

dhr. W.H. van Harten
Revalidatiecentrum Het Roessingh
Postbus 310, 7500 AH Enschede
Telefoon: 053-4875619

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het aanbieden van een combinatie van algemene en specialistische vormen van ergotherapie in de eerste lijn. Dit probeert men te bereiken door detachering van de ergotherapeut naar de eerste lijn en het maken van afspraken over de vorm en plaats van algemene en specialistische activiteiten.

Praktische informatie

Doelgroepen: chronisch zieken, lichamelijk gehandicapten
Locatie: werkgebied Thuiszorg Enschede-Haaksbergen
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- Thuiszorg Enschede-Haaksbergen
- Revalidatiecentrum Het Roessingh

Continuïteit van zorg

Contactadres

mevr. A.C.H. Benjaminsen
Synchron (Coördinatiecentrum Chronisch Zieken Limburg)
Postbus 192, 6430 AD Hoensbroek
Telefoon: 045-5237680

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het optimaliseren van samenhang in de zorgverlening, het verbeteren van contacten, het op de hoogte stellen/zijn van elkaars betrokkenheid bij de zorgverlening en het anticiperen op te verwachten ontwikkelingen (knooppunten in de zorgverlening). Dit probeert men te bereiken door het ontwikkelen en implementeren van een samenwerkingsmodel/-richtlijn voor hulpverleners betrokken bij zorgverlening aan ALS-patiënten.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met amyotrofische lateraal sclerose
Locatie: Limburg
Startdatum: juli 1994

Participanten

- Synchron (Kohnstamm Instituut)
- VSN (Vereniging Spierziekten Nederland)
- AZM
- Revalidatiecentrum Blexenbosch
- Stichting Thuiszorg Midden-Limburg

KITZ-thuiszorgprogramma

epidermolysis bullosa

Contactadres

mevr. C. Engelsman
KITZ
Postbus 4050, 9701 EB Groningen
Telefoon: 050-3686257

Beschrijving van het project

Doel van het project is het ontwikkelen van een KITZ-thuiszorgprogramma EB op basis waarvan in individuele gevallen thuiszorg kan worden verleend. Het KITZ-TZP wordt ontwikkeld op basis van bureau-informatie uit literatuurstudie en gebruikmakend van beschikbare deskundigheid in de thuiszorg en ziekenhuizen. Zo ontstaat een werkversie die vervolgens uitgebreid wordt getoetst in de praktijk. De ontwikkeling van het TZP wordt begeleid door diverse commissies met vertegenwoordigers uit de betrokken disciplines. De ontwikkeling van het materiaal voor patiënten en mantelzorg wordt tevens begeleid door ervaringsdeskundigen.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met epidermolysis bullosa
Startdatum: september 1995

Participanten

- KITZ
- Academisch Ziekenhuis Groningen
- Thuiszorgorganisaties

Transmuraal verpleegkundig consulent cystic fibrosis

Contactadres

mevr. M.J.F. Gordijn
Ziekenhuis Leyenburg
Leyweg 275, 2545 CH Den Haag
Telefoon: 070-3592654

Beschrijving van het project

Doelstelling is het realiseren van een verbetering van de kwaliteit van verpleegkundige zorg aan patiënten met cystic fibrosis middels implementatie van de functie 'Transmuraal verpleegkundig consulent cystic fibrosis'.

Men wil dit bereiken door:

- afstemming tussen intra- en extramurale zorgverlening;
- afstemming met thuiszorg, psychosociale hulpverlening, de verwijzing naar sociale en maatschappelijke instanties, informatie richting patiënten inzake hulpmiddelen;
- back-up en begeleiding in de zorg-technische sfeer.

Praktische informatie

Doelgroep: chronisch zieken, veelal kinderen en jong-volwassenen
Locaties: regio Den Haag, kan ook bovenregionaal
Startdatum: september 1995

Participanten

- Thuiszorg Den Haag
- Stichting Coördinatiecentrum Chronisch Zieken IKR/IKW
- Juliana Kinderziekenhuis Den Haag
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam
- Ziekenhuis Leyenburg Den Haag

Jongerenproject/activiteitenzorg

Contactadres

dhr. J. Verbeeten
Verpleeghuis De Sterrenlanden
Minnaertweg 4, 3328 HN Dordrecht
Telefoon: 078-6172333

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- het onderhouden en bevorderen van sociale contacten buiten het verpleeghuis;
- zinvolle bezigheid/activiteit bieden buiten het verpleeghuis.

Dit probeert men te bereiken door met de bewoners voor een of twee dagdelen met een busje naar het activiteitencentrum te gaan, waar aan activiteiten (gespreksgroepen, creativiteiten, koken, computerlessen e.d.) wordt deelgenomen met andere bezoekers die uit Dordt komen. Andere bezoekers hebben ook een lichamelijk handicap en zijn jonger dan 65 jaar.

Praktische informatie

Doelgroep: somatische verpleeghuisbewoners jonger dan 65 jaar
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Activiteitencentrum Overweg
- Verpleeghuis De Sterrenlanden

Vakantiezorg

Contactadres

mevr. I. van Koeveringe
Vakantiezorg Texel
Postweg 197, 1795 JN De Cocksdorp
Telefoon: 0222-316687

Beschrijving van het project

Doel van het project is ervoor te zorgen dat mensen die hulp behoeven van derden ook spontaan op vakantie kunnen gaan. Vakantiezorg is verzorgende/verpleegkundige zorg tijdens de vakantie met als extra dimensie 'zorg op maat als je op vakantie gaat'. Dat wil zeggen: kwaliteitszorg zoals gewenst, thuiszorg, maar dan tijdens vakantie en net even anders. Concreet houdt dit in:

- na één telefoontje van de hulpbehoevende vakantiegast worden zorg en hulpmiddelen geregeld;
- de cliënt zelf bepaalt de zorgtijdstippen (dag, avond of nacht);
- er wordt gezorgd voor continuïteit van hulpverlener (geen veelvuldige wisselingen van personeel);
- in principe kan alles; de cliënt/vakantiegast is koning.

Praktische informatie

Doelgroep: langdurig/chronisch zieken en lange revalidanten
Locaties: Texel, Kop van Noord-Holland
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Stichting Kruiswerk Kop van Noord-Holland
- Bureau Vakantiezorg Texel
- Stichting Thuiszorg Nederland
- Thuiszorgwinkel Noord-Holland Noord

Publikaties

- Berichten: vakantie zorg op Texel, *Tijdschrift voor Verpleegkundigen* 105 (1995), 11.
- Danhof, E., Vakantie zorg voor chronisch zieken, *Tijdschrift voor Verpleegkundigen* 105 (1995), 12.

Vrijwilligerszorg voor chronisch zieken

Contactadres

dhr. P. Hania
Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk
Postbus 2877, 3500 GW Utrecht
Telefoon: 030-2319844

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het stimuleren dat traditionele organisaties voor vrijwillige thuiszorg een breed aanbod van vrijwilligerszorg voor chronisch zieken ontwikkelen, dat als kwalitatief goed en betrouwbaar staat aangeschreven. De hulpvraag moet daarbij als uitgangspunt dienen: van organisatiegericht naar hulpvraaggericht. Hiertoe wordt in een viertal proefprojecten geëxperimenteerd met samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties voor de doelgroep chronisch zieken. Afstemming met professionele hulp en familie­zorg is van groot belang. Voor de organisaties en vrijwilligers worden de volgende ondersteunende producten gemaakt:

- stappenplan;
- handleiding voor de cursus;
- informatiemap voor vrijwilligers;
- PR-materiaal (folder voor de organisaties, voor de hulpvrager, voor de vrijwilliger en een affiche).

Praktische informatie

Doelgroep: hulpbehoevende thuiswonende chronisch zieken
Locaties: stad Groningen, Arcen/Velden/Lomm (Limburg), Heerlen/Hoensbroek (Limburg)
Startdatum: september 1994

Participanten

- NOV
- Stichting Vrijwilligersmanagement
- Nederlandse Rode Kruis
- Stichting Samenwerkende Vrijwillige Hulpdiensten

Publikatie

Erich, B., Vrijwilligers zorgen voor chronisch zieken, *Vakwerk, tijdschrift voor Vrijwilligerswerk*, 5 (1995), 3.

Hulpverlening seksualiteit

Contactadres

mevr. M. Rol
Sophia Stichting, Revalidatiecentrum Den Haag
Vrederustlaan 180, 2543 SW Den Haag
Telefoon: 070-3593637

Beschrijving van het project

Doel van het project is problematiek op het gebied van seksualiteit van mensen met een lichamelijke aandoening trachten op te lossen door het inschakelen van zowel deskundigen op het gebied van seksualiteit als lichamelijke aandoeningen en dit in samenwerking.

Men tracht dit te bereiken door het realiseren van een spreekuur van de seksuoloog in het revalidatiecentrum. Dit betreft een open spreekuur. De patiënt maakt zelf een afspraak met de seksuoloog; tussenkomst van een andere arts (huisarts of specialist) is niet nodig. Bij specifieke lichamelijke problematiek overlegt de seksuoloog met de revalidatie-arts (anoniem of in overleg met de patiënt). Het spreekuur is twee keer per maand één middag. De taak van de seksuoloog is tevens het geven van voorlichting naar behandelaars in verband met het signaleren van seksuele problematiek en hoe daarmee om te gaan.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met een lichamelijke aandoening
Locaties: Haaglanden (Den Haag e.o.), Delft, Westland, Oostland, Waterweg-Noord, Midden-Holland
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Sophia Centra voor Revalidatie
- Rutgersstichting

Praktijkcentrum-verpleegkundige

Contactadres

mevr. J. Kappert
Gezondheidscentrum Assen-Noord
Molenstraat 262, 9402 JW Assen
Telefoon: 0592-376666

Beschrijving van het project

Het doel van het project is anticiperend op de te verwachten verhoging van de werkdruk in de eerste lijn, de praktijkvoering zo op te zetten dat wat gedelegeerd kán worden, ook daadwerkelijk gedelegeerd wordt en wel geprotocolleerd volgens de NHG-standaarden.

Men wil dit bereiken door huisarts-verplaatste zorg te laten uitvoeren door een praktijkcentrum-verpleegkundige, met als speciale aandachtsgebieden: multipathologie bij ouderen, zoals diabetes mellitus, hart- en vaatziekten, COPD, reuma etc.

Praktische informatie

Doelgroep: ouderen met multipathologie
Locatie: Assen e.o.
Startdatum: augustus 1995

Participanten

- Zorgverzekeraar Het Groene Land
- Landelijke Vereniging van Gezondheidscentra (LVG)
- Thuiszorg Drenthe
- DHV Drenthe
- Gezondheidscentrum Assen-Noord

Praktijkverpleegkundige

Contactadres

mevr. T.G.M. van der Maat
STIOM
Teniersstraat 13, 2526 NX Den Haag
Telefoon: 070-3889408

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- taakverlichting van huisartsen in achterstandsgebieden;
- verbreding en intensivering van het product huisartsenzorg;
- doelmatiger inzetten van menskracht in de eerstelijnsgezondheidszorg.

Men wil dit bereiken door aanstelling van een praktijkverpleegkundige in een tweetal huisartsengroepen (totaal elf huisartsen) met als taak de zorg voor chronisch zieken, ouderen en migranten vanuit de huisartsenpraktijk op geprotocolleerde wijze te verbreden en te intensiveren.

Praktische informatie

Doelgroepen: chronisch zieken (diabetespatiënten, CARA-patiënten), ouderen, zorgintensieve migranten-patiënten
Locatie: stadsdeel Centrum Den Haag
Startdatum: oktober 1995

Participanten

- Thuiszorg Den Haag
- RHV/DHV Den Haag
- STIOM

Publikaties

- Maat, T.G.M. van der, *Zorgvernieuwing aan de basis – een bijzonder project in Den Haag-centrum, Samenlevingsopbouw* (themanummer werken aan gezondheid), (1995), april.

- Maat, T.G.M. van der, Het project Gezondheidszorg en Maatschappelijke Dienstverlening – de eerste concrete resultaten, *Epidemiologisch Bulletin*, 30 (1995), 2.

Eerste lijn cara care-sharing

Contactadres

mevr. M. Becht-Vermeulen
Kruiswerk West-Brabant
Postbus 1116, 4700 BC Roosendaal
Telefoon: 0165-560200

Beschrijving van het project

Doel van het samenwerkingsproject is het verbeteren van de zorgverlening aan cara-patiënten middels het signaleren, behandelen en begeleiden van cara-patiënten in West-Brabant. Subdoelen:

- het signaleren van mensen met cara;
- het behandelen van cara-patiënten, het bevorderen van therapietrouw, het verbeteren van de inhalatietechniek;
- het verbeteren van de voorlichting;
- het verbeteren van het copinggedrag, dat wil zeggen het op een adequate wijze in het dagelijks leven om kunnen gaan met cara. Binnen drie waarneemgroepen van huisartsen die werkzaam zijn binnen het experimentgebied West-Brabant wordt het project uitgevoerd. De taken en verantwoordelijkheden van de huisarts, het huisartsenlaboratorium en het kruiswerk staan beschreven. Na de experimentele fase worden standaarden, protocollen en voorlichtings- en instructiemateriaal vastgesteld.

Praktische informatie

Doelgroep: cara-patiënten
Locatie: West-Brabant
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Stichting Huisartsenlaboratorium Breda
- Kruiswerk West-Brabant
- Kruisvereniging Breda

- Kruiswerk Mark en Maas
- Kruisvereniging Rondom de Oosterschelde
- Regionale Huisartsenvereniging Roosendaal, Breda, Bergen op Zoom

Publikatie

Bom, P. van de, *1e Lijns-cara-Care Sharing. Een samenwerkingsproject tussen huisartsen en kruiswerk ten behoeve van mensen met cara in West-Brabant*, Kruiswerk Mark en Maas, Oosterhout 1995.

Samenwerking diabetes in de eerste lijn

Contactadres

mevr. H. Duyvesteijn
Stichting Maatzorg
Postbus 603, 2600 AP Delft
Telefoon: 015-2610893

Beschrijving van het project

Het doel is het bieden van de mogelijkheid aan patiënten met diabetes mellitus type II om in de eerste lijn ingesteld te kunnen worden op insuline. Indien iemand thuis ingesteld kan worden, kan een opname of een bezoek aan de polikliniek voorkomen worden. Bovendien bestaat de doelgroep uit oudere mensen voor wie de gang naar het ziekenhuis moeilijker wordt naarmate de leeftijd vordert. Om de doelstelling te bereiken worden de patiënten, die overgaan van orale anti-diabetica naar insulinetherapie, door de huisarts, de diabeteswijkverpleegkundige en de diëtist behandeld en begeleid in de eerste lijn, inclusief nazorg, aan de hand van een protocol. De verpleegkundige taken zijn ingebed in de vakgroep diabetes. De behandeling en begeleiding worden aangeboden volgens het protocol. Met behulp van een vragenlijst wordt nagegaan of het aanbod aansluit bij de behoefte van de cliënt. Het protocol wordt zonodig bijgesteld.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met diabetes mellitus type II
Locaties: Delft, Pijnacker/Nootdorp, Westland
Startdatum: november 1995

Participanten

- Stichting Maatzorg
- Huisartsen Delft/Westland

Type II diabetes mellitus

Contactadres

mevr. H.R. Timmer-Martijn
Gezondheidscentrum De Roerdomp
Kauwenhof 13, 3435 SN Nieuwegein
Telefoon: 030-6040414

Beschrijving van het project

De doelstellingen van dit project zijn:

- het inschakelen van assistentes van het gezondheidscentrum bij de drie-maandelijke controles van type II diabeten;
- het opstellen van een handleiding voor het binnen de eerste lijn overzetten van type II diabeten op insuline.

Realisering geschiedt door middel van:

- het instellen van een eigen spreekuur door de centrum-assistentes;
- het geven van instructies aan de centrum-assistentes en wijkverpleging door een diabetesverpleegkundige van het Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein wat betreft insuline-therapie, naast instructie van met name de centrum-assistentes door de huisarts;
- het vastleggen van afspraken en werkwijze in een protocol.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten met diabetes mellitus type II

Locatie: werkgebied gezondheidscentrum De Roerdomp te Nieuwegein

Startdatum: april 1995

Participanten

- Gezondheidscentrum De Roerdomp
- Thuiszorg T & D Nieuwegein/Houten

Behandelwijzer radiotherapie; een patiëntenboekje

Contactadres

mevr. P.C. van Klinken
Integraal Kankercentrum Amsterdam (IKA)
Plesmanlaan 125, 1066 CX Amsterdam
Telefoon: 020-6172903

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- autonomie en zelfzorg van de patiënt te vergroten;
- communicatie tussen hulpverlener-patiënt en hulpverleners onderling te verbeteren.

Dit wil men bereiken door middel van een patiëntenboekje, waarin actuele informatie over de situatie van de patiënt is opgenomen. De behandelwijzer wordt ontwikkeld in het Antoni van Leeuwenhoekhuis. Bij gebreken geschiktheid zal het boekje worden verspreid in de IKA-regio (Noord-Holland en de zuidelijke IJsselmeerpolders). Bij belangstelling kan het landelijk geïmplementeerd worden.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten die behandeld worden met radiotherapie
Locaties: Antoni van Leeuwenhoekhuis Amsterdam (ontwikkeling), IKA-regio:
Noord-Holland, zuidelijke IJsselmeerpolders
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Integraal Kankercentrum Amsterdam (IKA)
- Antoni van Leeuwenhoekhuis

Wonen voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel

Contactadres

dhr. A. van den Akker
De Hartenberg
Postbus 75, 6710 BB Ede
Telefoon: 0318-591441

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het scheiden van wonen en zorg voor mensen met een niet-aangeboren hersenletsel. Dit wil men bereiken door enerzijds het realiseren van acht zit-slaapkamers en gezamenlijke ruimtes door de verbouwing van drie flats, anderzijds door met behulp van geïndividualiseerde begeleidingsplannen de zelfredzaamheid te optimaliseren.

Praktische informatie

Doelgroep: mensen met niet-aangeboren hersenletsel
Locaties: Ede, Wageningen, Bennekom, Barneveld, Veenendaal
Startdatum: februari 1996

Participanten

- Woningstichting Wageningen
- De Hartenberg

Grensoverschrijdend revalidatienetwerk

Contactadres

dhr. W.H. van Harten
Revalidatiecentrum Het Roessingh
Postbus 310, 7500 AH Enschede
Telefoon: 053-4875619

Beschrijving van het project

Het project beoogt het realiseren van een revalidatienetwerk in de Euregio Enschede-Münster: het Binationaal Instituut Revalidatietechnologie.

Men wil dit bereiken door middel van:

- research: door de universiteiten van Twente en Münster op het gebied van zorgstructuur en biomedische technologie;
- zorg: de realisatie van een zorgnetwerk;
- opleiding: grensoverschrijdende opleidingsactiviteiten.

Praktische informatie

Doelgroepen: chronisch zieken, lichamelijk gehandicapten
Locaties: Overijssel, Achterhoek, Münsterland, Grafschaft Bentheim
Startdatum: januari 1994

Participanten

- Revalidatiecentrum Het Roessingh
- Universiteit Twente
- Universiteit Münster

Diagnostisering psychiatrische problematiek

Contactadres

dhr. J.C. Sutterland
Robert Fleury Stichting
Veursestraatweg 185, 2264 EG Leidschendam
Telefoon: 070-4441340

Beschrijving van het project

Doel van het project is doven en slechthorenden adequaat diagnostiseren.

Men wil dit op de volgende wijze bereiken:

- nadere bestudering en research van de psychiatrische diagnostiek van doven en slechthorenden en de mogelijkerwijze bij deze groep voorkomende aparte psychiatrische beelden (niet in DSM III-R onder te brengen);
- ontwikkeling van een diagnostisch instrument voor het vaststellen van de verpleegkundige diagnosen bij dove/slechthorende psychiatrische patiënten.

Praktische informatie

Doelgroep: doven/slechthorenden met psychische/psychiatrische problemen

Startdatum: maart 1995

Participanten

- Rijksuniversiteit Groningen
- Commissie WCC van NRV

Consultatie en advies

Contactadres

dhr. A. Vonk
Visio De Heukelom
Postbus 41, 9750 AA Haren
Telefoon: 050-5347799

Beschrijving van het project

Het doel van het project is consultatie en advies geven aan instellingen en/of werkers die meervoudig, visueel en verstandelijk gehandicapten (kinderen of volwassenen) verzorgen/begeleiden. De kennis van de categoriale instellingen wordt hiermee uitgedragen aan algemene instellingen.

Men probeert dit op de volgende wijze te bereiken:

- er is een interdisciplinair team samengesteld uit drie instellingen;
- er is een screeningsmethodiek om mogelijke visuele problematiek op te sporen;
- er wordt observatie gedaan (onder andere met behulp van video);
- er wordt diagnose en onderzoek verricht (Visueel Functie Onderzoek etc., ook mobiel zodat dit op locatie kan gebeuren).

Praktische informatie

Doelgroep: meervoudig, visueel en verstandelijk gehandicapten
Locatie: Noord-Nederland
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Visio De Heukelom
- Visio RIN
- Visio Huis te Echten

Psychologisch consulent in het verzorgingshuis

Contactadres

dhr. G.J.J.A. Engelen
RIAGG Oostelijk Zuid-Limburg afd. Ouderen
Postbus 165, 6400 AD Heerlen
Telefoon: 045-5700450

Beschrijving van het project

Doel van het project is te onderzoeken wat de waarde is van het inzetten van een psycholoog in een verzorgingshuis.

Men wil dit bereiken door het inzetten vanuit de RIAGG van een psycholoog in acht verzorgingshuizen met werkzaamheden op verschillende terreinen. Dan vindt er een evaluatie plaats van de ervaringen.

Praktische informatie

Doelgroepen: bewoners verzorgingshuizen met psychosociale problemen, management en personeel verzorgingshuizen

Locaties: Heerlen, Landgraaf, Hoensbroek, Voerendaal

Startdatum: juni 1995

Participanten

- RIAGG Oostelijk Zuid-Limburg
- Samenwerkende Heerlense Verzorgingshuizen
- Verzorgingshuis 't Brook
- Verzorgingshuis De Dormig
- Verzorgingshuis De Kennisberg

Psychiatrische consultatie ten behoeve van verpleeghuizen

Contactadres

dhr. W.J. Paling
Delta Psychiatrisch Ziekenhuis
Postbus 800, 3170 DZ Poortugaal
Telefoon: 010-5031450

Beschrijving van het project

Probleembeschrijving: binnen de verpleeghuizen wordt de omgang met bewoners met psychiatrische problematiek en/of gedragsstoornissen als probleem erkend. Voor wat betreft opnamebeleid zijn verpleeghuizen ten aanzien van deze categorie terughoudend, danwel wordt expliciet aangegeven dat deze patiëntencategorie niet wordt opgenomen. Binnen Delta Psychiatrisch Ziekenhuis is kennis van en omgang met psychiatrische problematiek en/of gedragsstoornissen bij ouderen juist iets waarin men zich uitermate bekwaamd heeft. Er is hooggeschoold personeel van diverse disciplines (psychiater, verpleeghuisarts, psycholoog, B-verpleegkundigen) aanwezig en er wordt een gericht beleid gevoerd, uitgewerkt in behandel- en verpleegplannen ten aanzien van de genoemde problematiek. Binnen het ziekenhuis heeft men te kampen met een in ernst toenemend capaciteitsprobleem, veroorzaakt door beddenreductie enerzijds en de zeer beperkte uitplaatsingsmogelijkheden van verpleegbehoefte psychiatrische patiënten naar verpleeghuizen anderzijds.

Men tracht bovengenoemde problematiek te verminderen middels een betere samenwerking tussen de verpleeghuizen en het Delta Psychiatrisch Ziekenhuis. Deze beoogde samenwerking zal in de praktijk worden vormgegeven door de oprichting van een multidisciplinair consulenteenteam. Dit team, bestaande uit een psychiater, verpleeghuisarts, psycholoog en B-verpleegkundige, kan de verpleeghuizen behulpzaam zijn met adviezen op het gebied van diagnostiek, behandeling en begeleiding van patiënten met psychiatrische en/of gedragsproblemen. De hulp kan al naar gelang de behoefte variëren van een eenmalig con-

sult/advies tot meer langdurige ondersteuning van het personeel van het verpleeghuis. Tevens kan het consulente team, indien nodig, een patiënt van een verpleeghuis voor crisisinterventie danwel ter observatie met als doel diagnostiek en formulering van een juiste gedragsaanpak/omgangsmethodiek doen opnemen in het psychiatrisch ziekenhuis.

Praktische informatie

Doelgroep: gerontopsychiatrische patiënten

Locatie: Zuidhollandse eilanden

Startdatum: mei 1995

Participanten

- Delta Psychiatrisch Ziekenhuis
- Verpleeghuis De Egmontshof
- Verpleeghuis Grootenhoek
- Verpleeghuis De Samaritaan
- Verpleeghuis De Plantage

Naar verantwoorde zorg

Contactadres

mevr. A. Hulshof
T & D
Postbus 1235, 3430 BE Nieuwegein
Telefoon: 030-6084367

Beschrijving van het project

Het project beoogt het ontwikkelen en invoeren van een kwaliteitssysteem.

Men probeert dit te bereiken door middel van:

- instrument-ontwikkeling voor het operationeel management;
- het invoeren van algemene gebruikersraadpleging;
- ontwikkeling van kwaliteitsbeleid en instrumenten hiervoor.

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten van T & D
Locaties: Driebergen, Maarn, Doorn, Bunnik, Wijk bij Duurstede, Houten,
Nieuwegein, IJsselstein, Lopik
Startdatum: november 1994

Participant

T & D

Kwaliteitsinvoering op de werkvloer

Contactadres

mevr. N. Schuyl-Smit
Stichting Thuiszorg Texel
Jonkerstraat 6, 1791 GN Den Burg
Telefoon: 0222-314152

Beschrijving van het project

Het algemene doel van het project is het ontwikkelen van een methode voor kwaliteitsbevordering voor het uitvoerend werk in de thuiszorg. Uitvoerenden dienen met deze methode zelf verbeteringen aan te brengen in het aanbod voor klanten in de thuiszorg en de effectiviteit van het dagelijks handelen van uitvoerenden vergroten. Het hoofddoel is het verbeteren van de zorg/hulp ten behoeve van de klanten. Het nevendoeel is het verbeteren van de beroepsontwikkeling in de thuiszorg en het verhogen van het zelflerend vermogen en het zelfbewustzijn van uitvoerenden die zelf een bijdrage willen leveren aan het werk ('staan voor je werk'). Er wordt met een methode gewerkt als hulpmiddel bij het oplossen van werkproblemen. De methode bestaat uit vijf stappen en elke stap heeft een eigen doel (zogeneten stap-voor-stap-methode). Via tussenstappen en met behulp van werkvormen en de kwaliteitskaart wordt het uiteindelijke einddoel bereikt. Het basisprincipe van deze methode is dat de deelnemers het probleem van de oplossing benaderen vanuit drie invalshoeken (belangen driehoek):

- die van de klant (is die gebaat bij de oplossing?);
- die van de organisatie (welk belang heeft de organisatie bij het oplossen van een probleem?);
- die van de uitvoerende (biedt de oplossing een bijdrage aan het vakkundig uitvoeren van de zorg?).

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten van de thuiszorg
Locatie: Texel
Startdatum: april 1995

Participanten

- NIZW
- Stichting Thuiszorg Texel

Publikaties

- *Nieuwsbrieven Kwaliteitsbevordering uitvoerend werk gezinsverzorging* (1995) 5.
- *Nieuwsbrieven Kwaliteitsbevordering uitvoerend werk gezinsverzorging* (1995) 4.

Kwaliteitsbevordering op de werkvloer

Contactadres

mevr. M. van Keulen-Rous
Thuiszorg Enschede-Haaksbergen
Postbus 379, 7500 AJ Enschede
Telefoon: 053-4881200

Beschrijving van het project

Het doel van het experiment is:

- het verbeteren van de kwaliteit van zorg bij de cliënten;
- het verbeteren van de beroepsontwikkeling bij de medewerkers;
- de resultaten uit de kwaliteitsgroepen moeten in overeenstemming zijn met de geïnvesteerde kosten.

Men probeert dit te bereiken door:

- het ontwikkelen van een methodiek 'kwaliteitsbevordering op de werkvloer';
- tijdens de experimentele fase de methodiek uit te testen en te verbeteren;
- het invoeringsplan voor de organisatie voor te bereiden door middel van trainingen, workshops, evaluatie, onderzoek etc.

Praktische informatie

Doelgroepen: cliënten huishoudelijke verzorging, cliënten traditionele gezinsverzorging

Locatie: Enschede

Startdatum: maart 1995

Participanten

- NIZW
- Thuiszorg Enschede-Haaksbergen
- Thuiszorg Eindhoven
- Thuiszorg Amsterdam

Publikaties

- *Kwaliteitsbevordering uitvoerend werk gezinsverzorging*, NIZW, 1995.

Kwaliteit(sbevordering) uitvoerend werk gezinsverzorging

Contactadres

mevr. M. van Putte
Stichting Thuiszorg Zeeuwsch-Vlaanderen
Postbus 73, 4530 AB Terneuzen
Telefoon: 0115-674500

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het verbeteren van de zorgverlening aan cliënten;
- het verbeteren van de beroepsontwikkeling in de gezinsverzorging; het verhogen van het zelflerend vermogen en het zelfbewustzijn van de uitvoerenden in de gezinsverzorging;
- het ontwikkelen van een vorm van kwaliteitsbevordering op de werkvloer waarvan de baten (in termen van kwaliteit van zorg en arbeid) in overeenstemming zijn met de kosten;
- onderzoek doen naar de eerder genoemde doelstellingen.

Dit probeert men te bereiken door:

- de ontwikkeling van een methodiek ‘kwaliteitsbevordering op de werkvloer’ (NIZW);
- in een experiment uittesten en verbeteren van de ontwikkelde methodiek in een aantal organisaties, middels het instellen van (3) kwaliteitsgroepen waarin de methodiek onder begeleiding van het hoofd zorgstaf wordt toegepast of door een andere middenkaderfunctionaris;
- het ontwikkelen van een invoeringsplan (NIZW);
- het verzamelen en analyseren van de gegevens over het proces en resultaat van het hanteren van de methodiek (NIZW).

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten van de gezinsverzorging

Locaties: Clinge/Nieuw-Namen, Koewacht, Oostburg

Startdatum: maart 1995

Participanten

- NIZW
- Stichting Thuiszorg Zeeuws-Vlaanderen

Kwaliteitsproject 1995

Contactadres

mevr. C.J.W.M. Mondriaan-van Zutphen
RISO
H.J.Ph. Fesevurstraat 11, 7415 CM Deventer
Telefoon: 0570-646900

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- klantgericht werken, zowel extern als intern;
- teamwerk c.q. gebruik maken van elkaars kennis en ervaring om gezamenlijke doelen te bereiken;
- procesgericht werken c.q. primaire aandacht voor een optimaal procesverloop;
- preventie c.q. het voorkomen van complicaties, fouten, ongevallen en andere onbedoelde zaken;
- toepassing van de kwaliteitskringloop.

Men hoopt dit te bereiken via het instellen van werkgroepen (aantal 7) met elk een eigen doelstelling:

- 1 inventarisatie van organisatorische, technische en wettelijk vereiste voorzieningen;
- 2 versterken van relaties met patiënten, specialisten en huisartsen;
- 3 verbeteren van interne relaties c.q. samenwerking in teamverband;
- 4 afspreken van een doelgerichte werkstijl, met toepassing van een toetsingscyclus;
- 5 opzetten van een programma van opleiding en bijscholing;
- 6 systematisch analyseren en continu verbeteren van werkprocessen;
- 7 benoemen van kwaliteitsindicatoren en het opzetten van een kwaliteitsinformatiesysteem.

Praktische informatie

Doelgroep: oncologische patiënten die bestraald worden
Locatie: stedendriehoek Deventer-Apeldoorn-Zutphen
Startdatum: februari 1995

Participanten

- IKST (Integraal Kankercentrum)
- Raad voor certificatie
- Dr. Steensma, zelfstandig kwaliteitsadviseur
- Deskundige op het gebied van kwaliteitswet
- RISO

Werkplaats video-interactie-begeleiding

Contactadres

dhr. W.A.P. Jasperse
ZorgGroep Oost-Gelderland
Postbus 4012, 7200 BA Zutphen
Telefoon: 0575-543800

Beschrijving van het project

Het doel van het project is nagaan welke waarde de video-interactie analyse op basis van de interactieprincipes vanuit de video-hometraining heeft en of het een methodische meerwaarde kan opleveren voor het algemeen maatschappelijk werk.

Men wil dit bereiken door middel van interactie-analyses aan de hand van video-opnamen van cliëntsituaties en werkbeprekingssituaties. Het gaat daarbij om:

- interactie werker-cliënt;
- interactie tussen maatschappelijk werkers;
- interactie binnen het cliëntsysteem. Bij dit laatste gaat het vooral om videohometraining toegankelijk te maken voor problematiek van volwassenen (niet exclusief meer voor jeugdhulpverlening).

Praktische informatie

Doelgroep: cliënten van het AMW
Locaties: Zutphen, Warnsveld, Voorst, Vorden, Gorssel, Lochem, Ruurlo, Hengelo (Gld), Steenderen, Zelhem
Startdatum: juli 1994

Participanten

- ZorgGroep Oost-Gelderland
- SPIN

Versnelling doorstroming patiënten eerste hulp

Contactadres

dhr. L. Raedts
Maaslandziekenhuis
Walramstraat 23, 6131 BK Sittard
Telefoon: 046-4597876

Beschrijving van het project

Het project beoogt het terugbrengen van de wachttijd en de verblijftijd van eerste hulp patiënten. Dit probeert men te bereiken door middel van:

- benoeming van een stuurgroep en een projectgroep, die de probleemstelling kwalitatief en kwantitatief aanpakken;
- plan van aanpak met fasering van de uitvoering van het project en een tijdsplanning;
- analyse beschikbaar cijfermateriaal;
- literatuurstudie;
- aanvullend onderzoek meetinstrument, er is gedurende 28 dagen een tijdmeting gehouden (na 2 dagen pilot);
- aan de hand van de resultaten van de opiniepeiling onder de specialisten zijn de voorstellen geformuleerd voor de protocollen en streefwaarden, daarna is door de stuurgroep een eerste concept vastgesteld;
- vastgestelde concept is schriftelijk teruggekoppeld naar de betrokkenen waarna de stuurgroep ze vaststelt en aanbiedt aan de raad van bestuur.

Praktische informatie

Doelgroep: eerste hulp patiënten
Locatie: westelijke Mijnstreek
Startdatum: maart 1995

Participanten

- Regionale Huisartsen Vereniging
- Stagiaire Rijksuniversiteit Limburg
- Maaslandziekenhuis

Een goede buur is beter dan een verre vriend

Contactadres

mevr. J.J.M. Deckert
Stichting Fatima
Postbus 3, 7030 AA Nieuw Wehl
Telefoon: 0314-696911

Beschrijving van het project

Doel van het project is het bevorderen van blikverruiming tussen semimurale en intramurale instellingen.

Men probeert dit te bereiken door uitwisseling van begeleiders en verpleegkundigen. Ze kijken en werken gedurende twee dagen mee bij de stichting en kunnen zo hun visie verbreden en kennis opdoen van bijvoorbeeld de werkwijze van de medewerkers etc.

Praktische informatie

Doelgroep: medewerkers
Locaties: Oost-Gelderland, Achterhoek
Startdatum: januari 1995

Participanten

- Stichting Fatima
- Stichting Lichtenvoorde

Transferpunt thuiszorgtechnologie

Contactadres

mevr. C. Engelsman
KITZ
Postbus 4050, 9701 EB Groningen
Telefoon: 050-3686257

Beschrijving van het project

Het TTT heeft tot doel lokale kansrijke technologie-initiatieven te ondersteunen en brede bekendheid te geven en de verspreiding van technologiegebruik in de thuiszorg te bevorderen.

Men wil dit bereiken door het verzamelen en verstrekken van informatie over thuiszorgtechnologie. Daarnaast het vervullen van een loketfunctie waar hulpverleners terecht kunnen met vragen op het terrein van thuiszorgtechnologie.

Praktische informatie

Doelgroep: patiënten bij wie thuiszorgtechnologie ter sprake komt
Startdatum: maart 1994

Participanten

- KITZ
- OMT
- TNO
- NIVEL

Patiëntenlogistiek

Contactadres

dhr. M. Varekamp
St. Clara Ziekenhuis
Olympiaweg 350, 3078 HT Rotterdam
Telefoon: 010-4320100

Beschrijving van het project

De doelstellingen van het project zijn:

- het verbeteren van bezetting en doorstroming van de klinische patiëntenstroom door middel van ontwikkeling en implementatie van sturingsmaatregelen;
- sturen op piek- en dalbelasting/evenwicht aanbrengen in de zorgvraag en het zorgaanbod.

Men wil dit op de volgende wijze bereiken:

- opzetten van het project met stuurgroepen en twee werkgroepen en een projectcoördinator;
- werklastmeting door middel van patiëntenclassificatie;
- werklastvoorspelling en bedbezettingsvoorspelling;
- opnameplanning.

Praktische informatie

Doelgroep: ziekenhuispatiënten
Locatie: Rotterdam
Startdatum: maart 1993

Participanten

- St. Clara Ziekenhuis
- GITP Advies

Helpdesk voor thuiszorgvernieuwing

Contactadres

mevr. C. Engelsman
KITZ
Postbus 4050, 9701 EB Groningen
Telefoon: 050-3686257

Beschrijving van het project

Doel van het project is het opzetten en ontwikkelen van een infrastructuur (helpdesk, databank, kennisnetwerk), die de implementatie van resultaten van en ervaringen met zorgvernieuwing in de thuiszorg actief ondersteunt en bevordert. Realisering geschiedt middels het opzetten en verder ontwikkelen van een infrastructuur die toepassing in de thuiszorg van resultaten van zorgvernieuwing en de ervaringen hiermee actief ondersteunt en bevordert. Deze infrastructuur zal bestaan uit een helpdesk, bemand door een multidisciplinair team van ervaren deskundigen, dat tijdens kantooruren direct telefonisch consulteerbaar is, met daaraan gekoppeld een databank, ondersteund door een netwerk van deskundigen, die op termijn ten dienste staat van alle thuiszorgorganisaties in Nederland.

Praktische informatie

Doelgroep: intermediairen
Locaties: werkgebied van: Thuiszorg Noord-Midden Friesland, Thuiszorg Ommelanden, Kruisvereniging Breda, Thuiszorg Enschede/Haaksbergen
Startdatum: maart 1995

Participanten

- KITZ
- Thuiszorg Ommelanden
- Kruisvereniging Breda
- Thuiszorg Enschede/Haaksbergen
- Thuiszorg Noord-Midden Friesland

Regionaal cliëntvolgsysteem

Contactadres

dhr. F. Walta
Maatschap GGZ Land van Cuijk
Loerangelsestraat 1, 5830 HA Boxmeer
Telefoon: 0485-576044

Beschrijving van het project

Het doel van het project is realisatie van een regionaal cliëntvolgsysteem, gericht op het volgen van de groep langdurig zorgafhankelijke patiënten. Het dient als ondersteuning bij zorgcoördinatie. Er worden verschillende functies onderscheiden:

- opslaan en uitwisselen van patiëntinhoudelijke informatie;
- het kunnen onderhouden van afspraken en interventies;
- het zorgen voor beschikbaarheid op de betrokken locaties, direct voor de hulpverleners.

Realisering geschiedt volgens de volgende werkwijze:

- door gespreksrondes komen tot consensus;
- informatie- en systeemanalyse;
- documenteren van de resultaten.

Via deze werkwijze wil men komen tot de volgende activiteiten:

- analyseren van de patiëntroutes en informatiestromen;
- definiëren van de functies van het regionaal cliëntvolgsysteem;
- specificeren van de dataset;
- selectie van programmatuur en bepalen van systeemtechnische voorwaarden;
- bepalen van organisatorische voorwaarden;
- proefdraaien/in bedrijf nemen;
- regelen van de privacy-problematiek.

Praktische informatie

Doelgroep: langdurig zorgafhankelijke draaideurpatiënten
Locatie: Noordoost Noord-Brabant (Land van Cuijk)
Startdatum: april 1995

Participanten

- RIAGG Noordoost Noord-Brabant
- RIBW
- Maasziekenhuis Boxmeer (Poli/PAAZ)
- Verpleeghuis Madeleine

Regionale substitutie-overeenkomst

Contactadres

mevr. S. Klein Woud
Verpleeghuis Ter Schorre
Churchillaan 1200, 4530 AG Terneuzen
Telefoon: 0115-678910

Beschrijving van het project

Het doel van het project is:

- het bieden van een raamwerk voor substitutieprojecten in alle verzorgingshuizen in de regio;
- het vastleggen van de financiële, organisatorische en zorginhoudelijke aspecten van deze substitutieprojecten;
- het vastleggen van verantwoordelijkheden van het verpleeghuis en de verzorgingshuizen in de regio.

Dit probeert men te bereiken door middel van het vastleggen van de eerder genoemde aspecten in een overeenkomst die door alle participanten is ondertekend. Bijstelling vindt plaats in een overleg met alle directies.

Praktische informatie

Doelgroep: verpleeghuisgeïndiceerde verzorgingshuisbewoners
Locatie: regio Kanaalzone Zeeuws-Vlaanderen
Startdatum: mei 1995

Participanten

- Verpleeghuis Ter Schorre
- Verzorgingshuis Bochten Dieke
- Verzorgingshuis Vremdieke
- Verzorgingshuis De Blide
- Verzorgingshuis De Redouke
- Verzorgingshuis De Vurssche
- Verzorgingshuis 't Verlaet
- Verzorgingshuis De Molenhof

Communication project Oncofax

Contactadres

mevr. M.P.I. van den Hurk
Stichting Dreiländertreffen
Postbus 2208, 6201 HA Maastricht
Telefoon: 043-3254059

Beschrijving van het project

Het doel van het project is het verbeteren van de communicatie tussen eerste- en tweedelijnhulpverleners in de Euregio Maas-Rijn, die betrokken zijn bij de zorg voor kankerpatiënten.

Men probeert dit te bereiken door de implementatie van een fax-op-aanvraag-systeem met behulp waarvan de hulpverlener toegang heeft tot de volgende functies:

- databank met informatie over kanker (vormen, behandeling, diagnostiek);
- sociale kaart; bevat adressen van personen en instanties die betrokken zijn bij de zorg voor kankerpatiënten;
- discussie-/consultatieplatform waarin hulpverleners elkaar vragen kunnen stellen en/of raadplegen, adviseren;
- postbus waarin berichten kunnen worden achtergelaten die voor andere hulpverleners zijn bestemd.

Praktische informatie

Doelgroep: kankerpatiënten in alle ziektestadia
Locaties: regio Belgisch Limburg, regio Luik, regio Aken, regio Nederlands Limburg, regio Ost-Kanton
Startdatum: juli 1994

Participanten

- Integraal Kankercentrum Limburg (NL)
- Limburgse Kankercentrum (B)
- L'Oeuvre Belge du Cancer Centre Régionale des Liège (B)
- Tumorzentrum Aachen e.V. (D)

Trefwoordenregister

- 0-4-jarigen 37, 38, 40, 41, 219, 241, 243
- A-verpleegkundigen 181, 216
- activiteitenbegeleiders 54, 59, 69, 73, 83, 89, 91, 96, 99, 107, 160, 162, 163, 165, 173, 175, 176, 177, 178, 187, 197, 224, 231, 234, 240, 247, 272, 275, 301, 339
- activiteitencentra 301
- adolescenten 113, 189
- agogen 216
- alcoholisten 198
- allochtonen 41, 43, 54, 105, 106, 177, 308
- ambulante gezondheidszorg 205, 207, 208, 210, 215
- AMW 60, 61, 238
- anesthesie 252
- apothekers 251, 252, 260, 266, 267, 269, 282, 290
- arbeid 118, 234
- arbeidsintegratie 118, 233
- arbeidsrehabilitatie 160, 162, 163, 164, 165, 167, 168, 172, 173, 232, 235
- arbeidstherapeuten 201
- Arbo 44
- artsen 58, 102, 104, 106, 116, 128, 136, 143, 147, 171, 197, 256, 320, 337
- audiovisuele middelen 330
- auditief gehandicapten 317
- automatisering 45, 337
- autonomie 212, 226, 228, 314
- B-verpleegkundigen 102, 104, 113, 115, 116, 117, 122, 123, 126, 127, 128, 130, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 140, 141, 143, 147, 152, 153, 155, 175, 176, 178, 181, 185, 186, 187, 188, 192, 194, 197, 201, 221, 320
- begeleid wonen 69, 128, 179, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 192, 193, 194, 198, 225, 228, 239
- begeleiding 116, 126, 315
- bejaardenverzorgenden 96, 319, 339
- België 340
- beschermende woonvormen 188
- bewegingstherapeuten 112, 113
- bij- en nascholing 42, 250, 289
- bloedziekten 253
- borstkanker 293
- borstvoeding 36
- CAD 201, 203
- cara 280, 282, 308, 310
- cardiologen 251, 274
- casemanagement 55, 79, 100, 119, 123, 151, 152, 155, 157, 198, 252
- centrale meldpunten 48, 236
- chirurgen 89, 274

- chronische patiënten 102, 104, 116, 117, 126, 128, 132, 133, 140, 143, 147, 151, 152, 153, 155, 157, 162, 163, 178, 182, 187, 188, 194, 197, 238, 280, 282, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 304, 306, 307, 308, 310, 312, 313, 314, 315, 316
- cliëntgebonden budgetten 59
- collumfractuur 89, 277
- communicatie 330
- communicatiemedia 340
- consultatie 149, 318, 319, 320
- consultatiebureau-artsen 36, 37, 38, 40, 322
- consultatiebureaus 37, 41
- consultfrequentie 42
- continuïteit van de zorg 104, 135, 155, 158, 258, 261, 263, 265, 280, 284, 298
- creatief therapeuten 73, 113
- crisiscentra 158, 204
- crisisinterventie 123, 133, 138, 141
- CVA 275, 295, 296
- cystic fibrosis 300
- cytostatica 267
- dagbehandeling 69, 111, 115, 118
- dagbesteding 160, 162, 163, 165, 172, 173, 175, 176, 177, 219, 224, 231, 235, 240
- dagverblijven 233
- deeltijdbehandeling 67, 87, 113
- deeltijdverzorging 68, 69, 83, 84, 86
- dementie 70, 74, 79, 81, 89, 91, 98
- depressie 104
- deskundigheidsbevordering 43, 52, 66, 76, 77, 120, 208, 245, 248, 254, 261, 267, 284, 287
- diabetes mellitus 289, 290, 292, 308, 312, 313
- diagnostiek 72, 73, 80, 145, 149, 210, 241, 317
- dienstcentra 48
- dieren 107
- diëtisten 36, 45, 57, 73, 83, 87, 251, 289, 290, 292, 294, 312, 313, 322
- Drenthe 104, 112, 130, 201, 211, 228, 230, 307
- druggebruikers 199, 201, 202, 203, 204
- Duitsland 316, 340
- eenzaamheid 50
- efficiency 251
- ELGZ 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 48, 50, 51, 52, 53, 56, 60, 61, 63, 66, 67, 69, 70, 73, 74, 76, 77, 83, 93, 95, 96, 100, 101, 216, 218, 219, 220, 236, 238, 239, 240, 241, 243, 245, 248, 250, 252, 253, 254, 256, 258, 260, 261, 263, 265, 266, 267, 269, 271, 278, 280, 282, 284, 285, 288, 289, 290, 292, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 302, 304, 307, 308, 310, 312, 313, 315, 322, 323, 325, 326, 334, 336, 339, 340

- erfelijke ziekten 299
- ergotherapeuten 56, 57, 73, 83, 87,
89, 118, 124, 197, 243, 271, 275,
288, 295, 296, 297, 298
- ergotherapie 296, 297
- familie 91, 122
- Flevoland 70, 100, 202, 289
- forensische psychiatrie 190
- Friesland 36, 67, 69, 164, 187, 189,
241, 260, 267
- fysiotherapeuten 44, 57, 58, 73, 83,
87, 89, 93, 111, 171, 218, 239, 243,
248, 251, 271, 275, 278, 282, 284,
295, 298
- gedragsstoornissen 80, 90, 115, 208,
211, 228, 229, 230, 231
- geheugen 72
- Gelderland 52, 68, 95, 96, 128, 138,
162, 172, 186, 191, 193, 202, 224,
232, 248, 276, 315, 330, 333
- gemeenten 48, 54, 112, 160, 169, 193
- geneesmiddelengebruik 51
- gespecialiseerde verpleegkundigen 72,
267, 269, 286, 288, 289, 290, 313
- gezinshulpverlening 122, 205
- gezinsverzorgenden 50, 51, 74, 81,
93, 95, 96, 123, 124, 187, 218, 236,
239, 252, 293, 298, 322, 323, 325,
326
- gezinsverzorging 53, 61, 74, 216, 236,
240, 252, 265, 326
- gezondheidscentra 42, 43, 44, 51, 52,
248, 250, 280, 290, 307, 313
- GG en GD 43, 100, 109, 145, 157,
199, 295
- GGZ 72, 80, 81, 102, 104, 105, 106,
107, 112, 113, 115, 116, 117, 118,
119, 120, 122, 123, 124, 126, 127,
128, 130, 132, 133, 135, 136, 137,
138, 140, 141, 143, 145, 147, 148,
149, 151, 152, 153, 155, 157, 158,
160, 162, 163, 164, 165, 167, 168,
169, 172, 173, 175, 176, 177, 178,
179, 181, 182, 183, 185, 186, 187,
188, 189, 190, 191, 192, 193, 194,
197, 198, 201, 202, 317, 319, 320,
330, 337
- GMD 118
- groepsleiders 111, 207, 211, 219, 220,
221, 225, 228, 229, 230, 315
- groepstherapie 106
- Groningen (provincie) 38, 46, 153,
236, 254, 261, 299, 304, 318, 334,
336
- GVO 43
- GVT 213, 218, 225
- gynaecologie 293
- hersensletsels 315
- heupklachten 273, 278
- huisartsen 40, 42, 44, 45, 46, 48, 51,
67, 81, 87, 93, 98, 99, 100, 109, 158,
191, 248, 250, 251, 252, 254, 258,
260, 263, 266, 267, 269, 271, 282,
289, 290, 292, 293, 296, 297, 298,
307, 308, 310, 312, 313, 331, 340
- huisbezoeken 73, 285
- huishoudelijk personeel 99, 239, 258

IMGZ 54, 55, 57, 58, 59, 65, 68, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 91, 98, 109, 171, 195, 205, 207, 208, 211, 213, 215, 221, 223, 224, 225, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 257, 258, 260, 263, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 285, 288, 292, 293, 294, 298, 300, 306, 314, 316, 318, 328, 331, 333, 335, 340

incest 119

incontinentie 248

indicatiecommissies 55, 69, 81, 95, 147

indicatiestelling 48, 132, 145, 148, 149, 153

informatiesystemen 336

inrichtingen zintuiglijk gehandicapten 318

integrale zorg 155, 241, 243, 282, 293

interdisciplinaire samenwerking 57, 90, 112, 210, 218, 241, 243, 252, 271, 288, 290, 318, 320, 336

internisten 73, 267, 289, 290

jeugdartsen 282

jeugdgezondheidszorg 206, 208, 210, 212, 216, 220, 221, 223, 241, 282

jeugdhulpverlening 112, 145, 149

kanker 254, 293, 294, 340

kankercentra 254, 293, 294, 314, 328, 340

kinder- en jeugdpsychiatrie 112, 145, 149, 189

kinderartsen 111, 112, 145, 253, 280, 300

kinderdagverblijven 220, 241

kindermishandeling 119

kinderopvang 39, 210, 219

kinderpsychiaters 112, 145, 189

kraamverzorgenden 35, 36

kraamzorg 35

kruisverenigingen 38, 46, 81, 93, 98, 236, 252, 261, 280, 310, 336

kruiswerk 35, 36, 37, 39, 40, 53, 74, 89, 216, 245, 260, 265, 267, 269, 278, 285, 286, 287, 296, 302, 310

kwaliteit van de zorg 44, 267, 284, 285, 288, 300, 310, 322, 323, 325, 326, 328, 333

kwaliteit van het leven 74, 254, 288

laboranten 73, 314, 328, 331

laboratoria 252, 310

lichaamsbeweging 58

lichamelijk gehandicapten 235, 236, 238, 239, 240, 296, 297, 316

life-events 91

Limburg 51, 53, 80, 81, 160, 163, 173, 206, 245, 298, 304, 319, 331, 340

logboeken 290, 314

logeeropvang 65, 74, 223

logopedisten 57, 73, 87, 111, 216, 243, 275, 295, 298

longartsen 257, 282, 300

longkanker 293

- maagaandoeningen 293
 maatschappelijk werkers 44, 50, 51,
 54, 55, 56, 57, 60, 73, 76, 77, 83, 87,
 89, 101, 105, 106, 111, 112, 115,
 116, 119, 120, 124, 128, 138, 140,
 143, 145, 147, 149, 151, 152, 155,
 157, 158, 168, 169, 177, 179, 181,
 182, 185, 190, 191, 192, 193, 194,
 195, 197, 198, 199, 201, 202, 203,
 204, 205, 210, 211, 219, 220, 221,
 240, 241, 243, 263, 274, 275, 278,
 295, 298, 300, 322, 330
 maatschappelijke dienstverlening 77,
 158, 192
 mantelzorg 50, 70, 74, 87
 medische technologie 260, 266, 267,
 269, 334
 medische dossiers 40
 meervoudig gehandicapten 318
 methodisch werken 57, 221
 MFE 102, 118, 153
 MKD 111, 112
 mondhygiëne 39
 motorische stoornissen 241, 243
 MS 287

 nazorg 152, 203, 258, 260, 261, 265,
 266, 269, 271, 276, 277, 278, 295
 netwerken 101, 169, 245
 neurologen 73, 287, 295, 298
 Noord-Brabant 35, 74, 89, 105, 113,
 120, 127, 136, 141, 149, 179, 183,
 207, 223, 229, 234, 247, 252, 274,
 275, 278, 279, 287, 294, 296, 310,
 337
 Noord-Holland 37, 60, 61, 72, 90, 99,
 124, 155, 157, 169, 175, 177, 197,
 210, 219, 220, 221, 233, 238, 253,
 263, 284, 285, 286, 302, 314, 323
 normering 250

 oncologie 254, 293, 294, 340
 onderwyzend personeel 112, 173, 220
 onderzoeksinstituten 334
 ongevallenafdelingen 331
 ontslag 267, 279
 oogaandoeningen 250
 oogartsen 245
 opname 331
 opnameduurverkorting 205, 277, 278
 opvangcentra 179, 193
 orthopedagogen 112, 143, 145, 205,
 210, 211, 215, 216, 218, 219, 220,
 221, 228, 231, 241, 243, 318
 orthopedie 275, 278
 ouderen 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56,
 57, 58, 59, 60, 61, 63, 65, 66, 67, 68,
 69, 70, 72, 73, 74, 76, 77, 79, 80, 81,
 83, 84, 86, 87, 89, 90, 91, 93, 95, 96,
 98, 99, 104, 135, 136, 137, 195, 197,
 245, 247, 271, 273, 274, 275, 278,
 295, 296, 307, 308, 319, 320, 339
 ouderenbonden 245
 ouderenwerk 53, 56, 60, 61, 63, 72,
 84, 245
 ouderparticipatie 38
 ouders 36, 37, 38, 39, 40, 41, 111,
 241
 ouderverenigingen 210
 oudervoorlichting 41

- overdracht van de zorg 263, 277
- Overijssel 45, 55, 65, 91, 101, 102,
117, 123, 143, 145, 168, 178, 182,
185, 190, 192, 203, 231, 256, 257,
293, 297, 316, 325, 328
- overspannenheid 100
- PAAZ 137, 141, 186, 337
- paramedici 67, 69, 210, 219, 247,
261, 272, 339
- pasgeborenen 35, 253
- patiëntenclassificatie 335
- patiëntenorganisaties 107, 128, 282,
286
- patiëntensatisfactie 251
- patiëntenstromen 335, 337
- patiëntenvoorlichting 42, 102, 248,
280, 287, 290, 310
- pedagogen 149, 208, 219
- pedagogiek 210, 216
- persoonlijkheidsstoornissen 104
- peuters 39, 111, 112
- pijnbestrijding 254
- poliklinieken 211
- politie 191, 193, 204
- praktijkassistenten 42, 250, 282, 285,
289, 307, 308, 313
- preventie 39, 50, 179
- preventiewerkers 102
- protocollen 44, 81, 149, 260, 261,
266, 267, 273, 277, 278, 282, 284,
289, 290, 292, 294, 307, 308, 310,
312, 313
- psychiaters 72, 73, 90, 102, 104, 105,
113, 115, 116, 120, 122, 123, 124,
127, 128, 130, 132, 133, 135, 136,
137, 140, 141, 143, 147, 148, 152,
153, 155, 157, 158, 163, 168, 173,
177, 178, 193, 194, 195, 197, 198,
201, 211, 230, 320, 337
- psychiatrische patiënten 90, 99, 102,
104, 107, 113, 115, 116, 117, 118,
122, 123, 124, 126, 127, 128, 130,
132, 133, 135, 136, 137, 138, 140,
141, 143, 147, 148, 151, 152, 153,
155, 157, 160, 162, 163, 164, 165,
167, 168, 169, 171, 173, 175, 176,
177, 178, 179, 181, 182, 183, 185,
186, 187, 188, 189, 192, 193, 194,
195, 197, 201, 211, 230, 320, 337
- psychiatrische ziekenhuizen 72, 90,
102, 104, 107, 113, 115, 116, 117,
120, 122, 123, 124, 127, 128, 130,
132, 133, 135, 136, 137, 140, 141,
143, 147, 148, 151, 152, 153, 155,
157, 158, 160, 162, 163, 164, 165,
169, 172, 173, 175, 177, 178, 183,
185, 186, 187, 189, 192, 193, 194,
195, 197, 201, 202, 211, 320
- psychische stoornissen 105, 136, 158,
317
- psycho-educatie 102
- psychogeriatrische patiënten 58, 73,
76, 77, 79, 80, 83, 86, 87, 89, 90, 96,
98
- psychologen 87, 96, 101, 105, 106,
111, 113, 116, 120, 122, 123, 130,
135, 137, 141, 143, 145, 147, 149,
152, 153, 158, 177, 189, 190, 194,
195, 203, 208, 210, 216, 219, 247,
251, 306, 315, 318, 319, 320, 337
- psychosen 122

- psychosociale problemen 84, 100,
 101, 106, 191, 293, 319
 psychotherapeuten 119, 141, 148

 radiotherapie 314, 328, 340
 reclassering 190
 residentiële jeugdhulpverlening 221
 resocialisatie 116, 117, 177, 199
 reuma 284, 285, 286, 287, 288
 reumatologen 284, 285, 286, 287, 288
 revalidatie 89, 257, 274, 295
 revalidatie-artsen 241, 243, 286, 295,
 297, 298, 306
 revalidatiecentra 239, 241, 256, 257,
 297, 298, 306, 316
 RIAGG 72, 73, 79, 80, 81, 83, 84, 86,
 87, 98, 99, 102, 104, 105, 106, 113,
 115, 119, 120, 122, 123, 124, 127,
 128, 130, 132, 133, 135, 136, 137,
 140, 141, 143, 145, 147, 148, 149,
 151, 152, 153, 155, 157, 158, 160,
 162, 163, 164, 165, 169, 172, 173,
 175, 176, 177, 178, 179, 182, 183,
 185, 186, 192, 193, 194, 215, 221,
 319, 337
 RIBW 113, 120, 123, 127, 128, 133,
 138, 140, 143, 147, 152, 160, 163,
 164, 165, 169, 172, 175, 177, 181,
 182, 183, 185, 186, 187, 189, 190,
 192, 193, 194, 198, 201, 230, 337
 RIGG 145, 168

 samenwerking 39, 153, 172, 248, 251,
 267, 287, 308, 310, 312
 schoolkinderen 112, 210, 257, 280
 sekseverschillen 120

 seksualiteit 215, 306
 sociaal-cultureel werk 165, 169
 sociaal-psychiatrisch verpleegkundigen
 72, 73, 80, 81, 83, 102, 104, 105,
 118, 120, 122, 123, 124, 127, 128,
 130, 132, 133, 135, 136, 137, 138,
 140, 141, 143, 145, 148, 151, 152,
 153, 155, 157, 177, 178, 182, 185,
 186, 194, 201, 220, 221, 337
 sociale netwerken 101
 sociale steun 169
 sociologen 101
 sociotherapie 119
 somatiek 57, 58, 59, 68, 69, 73, 279,
 301, 334
 speciaal onderwijs 220
 specialisten 45, 73, 89, 111, 245, 251,
 252, 253, 254, 256, 257, 258, 260,
 261, 263, 266, 267, 269, 273, 274,
 275, 276, 278, 280, 282, 284, 286,
 287, 289, 290, 293, 298, 331, 335,
 340
 spierziekten 298
 sportgezondheidszorg 256
 substitutie 66, 79, 86, 93, 123, 126,
 127, 128, 130, 132, 136, 178, 247,
 250, 253, 260, 271, 289, 292, 307,
 312, 339

 tandartsen 39
 TBS 190
 thuislozen 109, 183, 191, 192
 thuiszorg 40, 41, 45, 48, 50, 51, 52,
 53, 55, 56, 65, 66, 67, 70, 72, 76, 77,
 79, 80, 81, 86, 87, 89, 93, 95, 100,
 123, 124, 126, 127, 128, 130, 136,

138, 152, 153, 178, 191, 201, 202,
204, 205, 206, 216, 218, 236, 243,
245, 248, 258, 260, 261, 263, 265,
266, 269, 282, 284, 286, 288, 290,
292, 293, 294, 297, 298, 299, 300,
302, 307, 308, 312, 313, 322, 323,
325, 326, 330, 334, 336

transmurale zorg 122, 123, 178, 206,
251, 260, 261, 263, 267, 280,
285-288, 292, 295, 397, 300, 318

universiteiten 293, 316, 331

urinewegen 293

Utrecht (provincie) 44, 50, 58, 86,
119, 122, 137, 140, 152, 158, 165,
181, 205, 213, 215, 238, 250, 313,
322

vakantie 224, 302

verkeerde bed 272, 276

verpleeghuisartsen 57, 66, 67, 69, 73,
80, 87, 89, 96, 109, 247, 271, 272,
274, 275, 276, 295, 320

verpleeghuisbewoners 57, 59, 301

verpleeghuizen 55, 56, 57, 58, 59, 61,
65, 66, 67, 68, 70, 73, 74, 76, 77, 79,
80, 83, 86, 87, 89, 93, 98, 99, 171,
175, 238, 240, 247, 272, 273, 274,
275, 276, 277, 278, 288, 295, 296,
301, 320, 337, 339

verpleegkundigen 36, 57, 58, 61, 65,
67, 69, 73, 80, 89, 96, 99, 101, 106,
111, 112, 195, 247, 253, 254, 256,
257, 258, 260, 261, 263, 266, 267,
271, 273, 274, 275, 276, 278, 279,
280, 288, 293, 294, 300, 302, 314,
317, 319, 320, 331, 333, 335

verslavingsklinieken 198, 203, 204

verslavingszorg 109, 191, 198, 199,
201, 202, 203, 204

verstandelijk gehandicapten 173, 205,
206, 207, 208, 210, 211, 212, 213,
215, 216, 218, 219, 220, 221, 223,
224, 225, 226, 228, 229, 230, 231,
232, 233, 234, 236, 318

verzorgingstehuizen 48, 54, 56, 61, 74,
84, 86, 87, 90, 91, 93, 95, 96, 99,
195, 197, 247, 271, 319, 339

visueel gehandicapten 245, 247, 318

vluchtelingen 158

voorlichting 52, 54, 105

vrijwilligers 50, 60, 69, 70, 77, 81, 87,
124, 157, 158, 169, 177, 179, 192,
218, 223, 226, 236, 238, 240, 245,
301, 304

vrouwen 248

vrouwenhulpverlening 120

wachtlijsten 55, 143, 188

wachttijden 331

wijkverpleegkundigen 37, 39, 40, 41,
46, 48, 50, 51, 53, 65, 66, 72, 74, 76,
81, 87, 89, 93, 95, 96, 98, 236, 240,
248, 251, 252, 254, 258, 260, 261,
263, 265, 266, 269, 278, 282, 284,
285, 286, 287, 288, 289, 290, 292,
293, 294, 296, 297, 298, 300, 302,
307, 308, 312, 313, 322, 325, 340

wijkzickenverzorgenden 46, 52, 66,
98, 236, 302, 322, 325

- woningbouwverenigingen 56, 96, 179, 185, 191, 192, 204, 239, 315
- woonvormen 93, 95, 96, 98, 99, 147, 191, 197, 212, 226, 229, 230
- Z-verpleegkundigen 206, 216, 218, 221, 223
- Zeeland 93, 148, 151, 251, 272, 326, 339
- zelfbeschikkingsrecht 213
- zelfhulpgroepen 199
- zelfredzaamheid 56, 216, 228, 245, 315
- zelfstandig wonen 60, 63, 70, 73, 79, 84, 93, 225, 226, 238, 240, 315
- ziekenhuizen 89, 175, 251, 252, 253, 256, 257, 258, 260, 261, 263, 265, 266, 267, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 282, 284-290, 292, 293, 294, 295, 298, 299, 300, 314, 335
- ziekenverzorgenden 48, 57, 61, 65, 66, 67, 69, 74, 76, 84, 87, 89, 91, 96, 98, 99, 171, 195, 216, 240, 247, 258, 263, 271, 272, 274, 293, 295, 301, 302, 319, 322, 339
- ziekte van parkinson 287
- ziekteverzuim 100
- Ziektewet 44
- ZMLK-scholen 220
- zorg op maat 35, 79, 83, 93, 95, 205, 207, 236, 251, 278, 279, 302
- zorgcircuits 132, 141, 143, 149
- zorgcoördinatie 53, 76, 77, 81, 93, 124, 140, 203, 238, 271
- zorgplannen 35, 45, 57, 79, 213, 247, 265
- zorgverzekeraars 68, 109, 168, 228, 235, 256, 257, 272, 289, 295, 307
- Zuid-Holland 39, 40, 41, 43, 48, 54, 56, 57, 59, 63, 66, 73, 76, 77, 79, 83, 84, 87, 98, 106, 107, 109, 111, 115, 116, 118, 126, 132, 133, 135, 147, 167, 171, 176, 188, 194, 195, 198, 199, 204, 208, 212, 216, 218, 225, 226, 235, 239, 240, 243, 258, 265, 266, 269, 271, 273, 277, 280, 282, 288, 290, 292, 295, 301, 306, 308, 312, 317, 320, 335
- zuigelingen 111, 112
- zuigelingenvoeding 36
- zwakzinnigeninrichtingen 206, 211, 212, 224, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 333

Lijst van afkortingen

ADL	Activiteiten van het Dagelijks Leven
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APZ	Algemeen Psychiatrisch Ziekenhuis
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
CAD	Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs
DAC	Dag Activiteiten Centrum
DHV	Districts Huisartsen Vereniging
ELGZ	Eerstelijnsgezondheidszorg
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GG en GD	Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GMD	Gemeenschappelijke Medische Dienst
GOW	Gecoördineerd Ouderenwerk
GVO	Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding
GVT	Gezinsvervangend Tehuis
IMGZ	Intramurale Gezondheidszorg
IPZ	Instituut voor Psychiatrische Zorg
KDV	Kinderdagverblijf
MFE	Multifunctionele Eenheid
MKD	Medisch Kleuter Dagverblijf
MLK	Moeilijk lerende kinderen
NHG	Nederlands Huisartsen Genootschap
NIZW	Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn
PAAZ	Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis
PC	Psychiatrisch Centrum
RIAGG	Regionaal Instituut voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg
RIBW	Regionale Instelling Beschermende Woonvormen

